SPECTACTOR
Revistă de cultură, informație și atitudine
editată de Teatrul Național „Marin Sorescu", Craiova
nr. 2 (44) | Mai - Septembrie 2021

teatrul național marin sorescu craiova

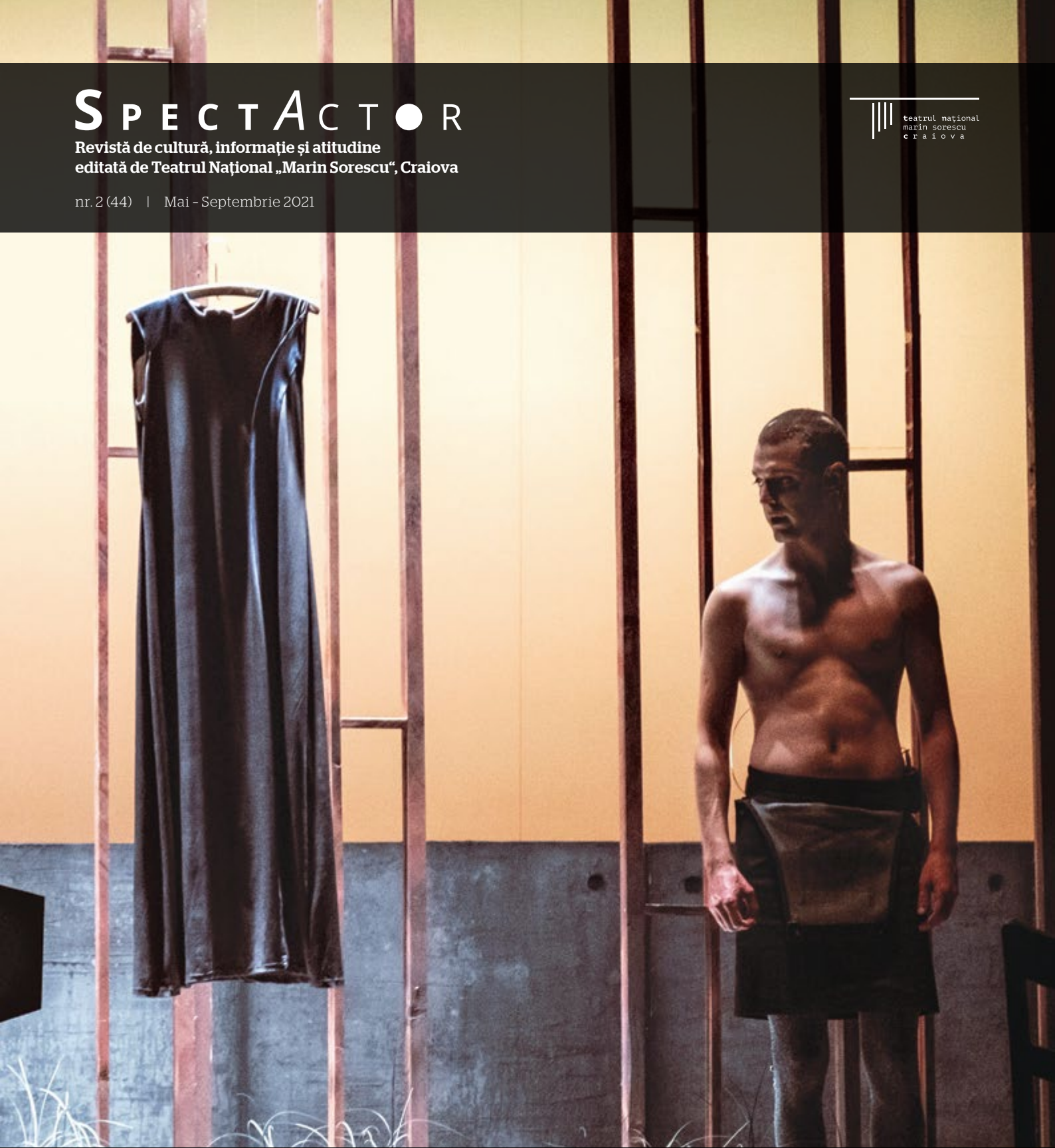

George Banu
Noua demnitate a publicului

Michel Vaïs
HEKTOMERON, o enormă aventură

Marius Dobrin
Tânărul și eutanasierul

Stefan Çapaliku
Allegretto Albania

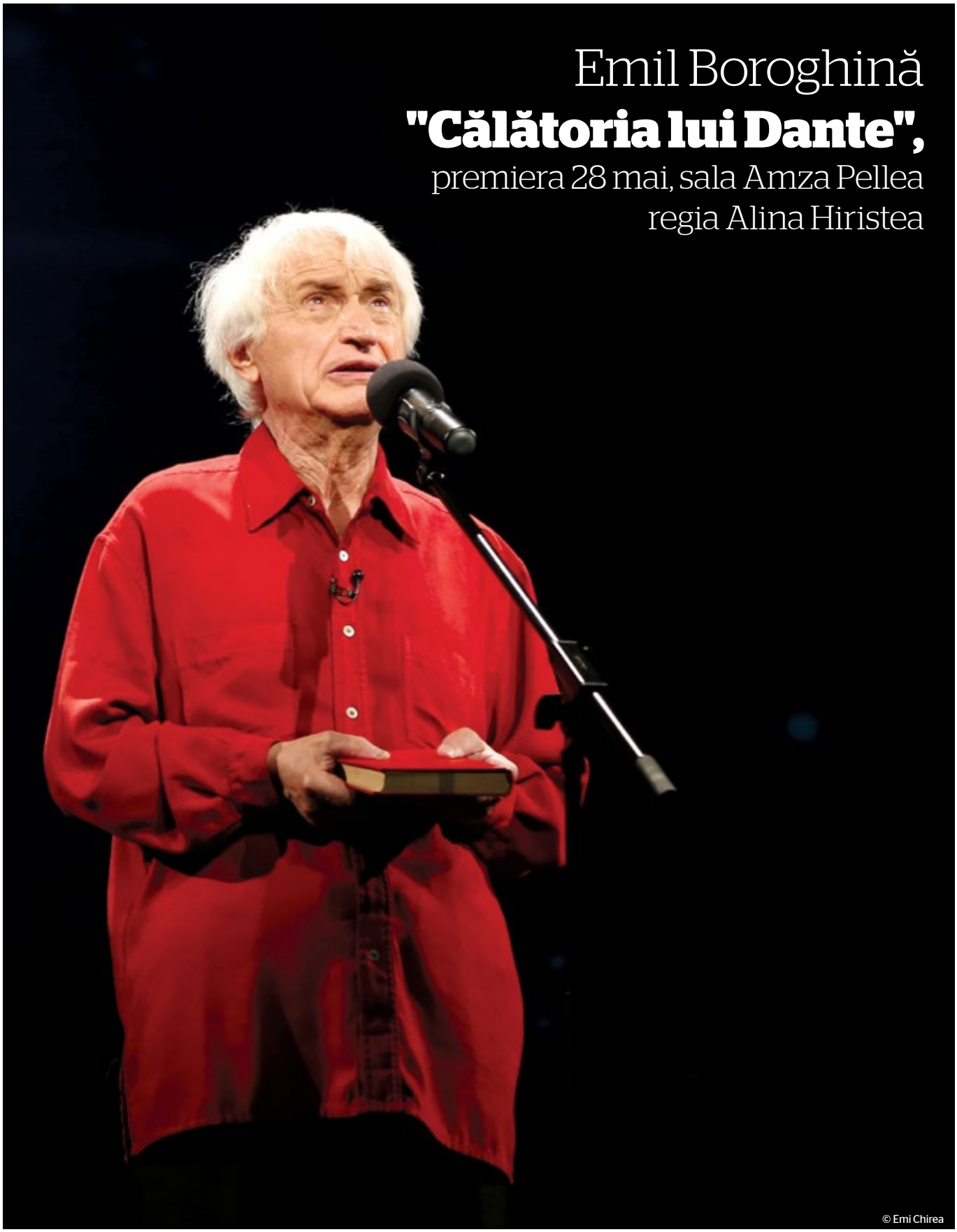
Emil Boroghină
"Călătoria lui Dante",
premiera 28 mai, sala Amza Pellea
regia Alina Hiristea
© Emi Chirea

SUMAR

George Banu	Noua demnitate a publicului	4
***	Premii UNITER pentru actorii craioveni	5
Michel Vaïs	HEKTOMERON, o enormă aventură | HEKTOMERON, an enormous adventure	6
Luana Neghea	Hektomeron - Călătoria către universul teatral	8
***	HEKTOMERON un proiect universal	11
Marius Dobrin	Tânărul și eutanasierul	25
Daria Ghițu	VIVA LA VULVA sau Un eseu despre feminism dintr-un alt unghi	29
Lia Boangiu	Face to face	32
Cornel Mihai Ungureanu	O relaxantă plimbare cu Ionesco și Caragiale	34
Luana Neghea	Cehov - perspective ludice în universul (auto) descoperirii	36
Marius Dobrin	AudioCehov	38
Tania Jilavu	S13 / în memoriam	39
Stefan Çapaliku	Allegretto Albania	41
George Drăghescu	A murit Faust	55

SPECTACTOR

Revistă finanțată cu sprjinul Ministerului Culturii.

REVISTĂ DE CULTURĂ, INFORMAȚIE ȘI ATITUDINE
EDITATĂ DE TEATRUL NAȚIONAL „MARIN SORESCU“, CRAIOVA

Foto coperta 1:
Albert Dobrin

Cătălin Miculeasa

Foto coperta 4:
Albert Dobrin

Romanița Ionescu,
Ramona Drăgulescu

REDACȚIA:

NICOLAE COANDE

MARIUS DOBRIN

CORNEL MIHAI UNGUREANU

LIA BOANGIU

MIHAI ENE

SEMNEAZĂ ÎN ACEST NUMĂR:
GEORGE BANU • MICHEL VAÏS • LUANA NEGHEA • MARIUS DOBRIN • DARIA GHIȚU • LIA BOANGIU • CORNEL MIHAI UNGUREANU • STEFAN ÇAPALIKU • TANIA JILAVU • GEORGE DRĂGHESCU

PREZENTARE ARTISTICĂ/DTP: **MARIUS NEACȘU** • ADRESA REDACȚIEI: **STR. A.I. CUZA, NR. 11, CRAIOVA, 200585** • **ISSN 1842 – 3930** • TIPARUL EXECUTAT LA: **IMPRIMERIA EDITURII MJM, STR. FELIX ADERCA, BL 7, PARTER, 200410 CRAIOVA, WWW. EDITURAMJM.RO**

© Laura Mesina

Odéon-Théâtre de l'Europe

Noua demnitate a publicului

George Banu

«Spectatori ca la teatru»… vers celebru ce confirma condiția subalternă a spectatorului secole succesive afirmată. Spectatori pasivi, înșelați de ficțiuni, prizonieri pasivi, supuși scenei. Și totuși, la origine, teatrul însuși, se definește ca loc al privirii, ea fiind prioritară. Tradiția, însă, a instaurat și atribuit spectatorului un rol secundar. Necesar, dar secundar.

Aceasta nu a interzis marilor reformatori să se concentreze asupra spectatorilor. Să discute, ca Brecht și Artaud, modul ideal de a percepe reprezentația în funcție de utopia fiecăruia dintre ei. Să caute numărul propice pentru a asigura impactul comunității teatrale, trecând de la extensia dezvoltată în spațiile neteatrale la reducția cultivată de «teatrul elitar». Ca în muzică, *temă cu variațiuni*… Aceasta l-a determinat pe marele inițiator al *Teatrului popular* în Franța, Jean Vilar, să afirme: «dacă am reușit ceva, este publicul». Ariane Mnouchkine îi va adopta adagiul. Și totuși, a persistat și s-a conservat această convingere despre latenta superioritate a scenei asupra sălii.

Pandemia a golit sălile și, în ciuda acestui vid, spectacole au avut loc. Spectacole invalide. Spectacole adresate unui public potențial, difuz și imperceptibil. Aceasta nu a avut o incidență directă asupra reprezentațiilor, dar le-a frustrat de acea cutie de rezonanță care este sala și care face să vibreze scena, care instaurează o relație de prezență fie prin râsul reparator, fie prin tăcerea sacră.

Acum, când – sper că nu doar temporar – teatrul și-a reconstituit unitatea congenitală, sentimentul unei plenitudini pierdute și regăsite s-a impus. Și aceasta explică, sunt convins, exaltarea aplauzelor mai dense ca niciodată, a bucuriei reciproc împărtășite între actori și spectatori. Ca spectatori, mai mult ca oricând, am resimțit unitatea de grup și satisfacția de apartenență la o comunitate, aceea a publicului. Singurătățile noastre se bucură de revenirea la contactul cu actorii, dar totodată și de imersiunea în acea adunare de semeni care își afirmă împreună atracția pentru joc. Public reînviat la capăt de pandemie.

Cioran scria în *Caietele* sale: «E celebră vorba lui Pascal care răspundea surorii sale când aceasta-i reproșa că nu se îngrijește: «Spui asta pentru că nu cunoști neplăcerile sănătății și avantajele bolii». Într-o carte de Șestov am descoperit, pentru prima oară, această frază care a avut un efect extaordinar asupra mea. Îmi amintesc că am fost gata să țip. Aveam șaptesprezece ani… Orice boală e o inițiere.» Și Covid-ul a fost una.

Pandemia a dat publicului o importanță ce-i fusese adesea diminuată sau redusă doar la pasivitatea unui consum artistic. Ea a revelat, dimpotrivă, echivalența între cei doi termeni asociați și, de aceea, succesele de azi afirmă o revalorizare a publicului. El a ieșit victorios și ovațiile finale sunt adresate scenei totodată, cât și lui însuși.

P.S. Campionatul European de fobal a restituit intensitatea participativă a sportivilor și a publicului. În schimb, Jocurile Olimpice, desfășurate în contextul unor săli și stadioane goale, au produs o însingurare patetică a participanților care, mai mult ca oricând, s-au dedat unor manifestări extreme, la limita crizelor de nervi. Le lipsea publicul și nu se aveau ca parteneri decât pe ei înșiși. Ce sfâșiere monologală!

© Albert Dobrin

Premii UNITER pentru actorii craioveni

După 15 ani, Naționalul craiovean este recompensat cu un premiu UNITER pentru cel mai bun spectacol. Precedentul premiu fusese acordat spectacolului „Cum doriți sau Noaptea de la spartul târgului" (A douăsprezecea noapte) după W. Shakespeare, regia Silviu Purcărete.

Spectacolul „Inimă și alte preparate din carne" de Dan Coman, în regia lui Radu Afrim, a fost recompensat cu Premiul pentru cel mai bun spectacol în cadrul Galei Premiilor UNITER 2021, desfășurată la Sala Mare a Teatrului Național „I.L.Caragiale" din București. În cadrul aceluiași eveniment, actrița Costinela Ungureanu a fost nominalizată la Premiul pentru cea mai bună actriță în rol secundar pentru interpretarea rolului Alexandra din spectacolul „Inimă și alte preparate din carne" .

„Teatrul POESIS", program al Teatrului Național „Marin Sorescu" Craiova și al Teatrului Nottara din București, a primit Premiul special al Galei UNITER 2021. Premiul i-a fost înmânat actorului Emil Boroghină, fondatorul Teatrului POESIS, Societar de Onoare al Naționalului craiovean.

Spectacolul „Inimă și alte preparate din carne" va putea fi revăzut la Craiova pe 20, respectiv 21 august 2021, la sala „Amza Pellea" și la Chișinău, pe 16 septembrie 2021, în cadrul Reuniunii Teatrelor Naționale Românești, eveniment organizat de Teatrul Național „Mihai Eminescu" din Chișinău.

Radu Afrim este, pentru actorii craioveni de azi, ceea ce Silviu Purcărete a fost pentru generația de acum două decenii. Deja îi cunoaște, scrie pentru ei, îi pune în posturi adecvate unui potențial identificat și construiește pe un specific local, așa cum îl descoperă cu fiecare descindere dincoace de munți. Și Purcărete folosea mult trupurile, cel mai adesea în orchestrații de amploare, în care individul e mai degrabă o piesă într-un mecanism. Afrim se duce spre diversitate, spre detaliul unei diferențe prin care se construiește o paletă largă de reacții.

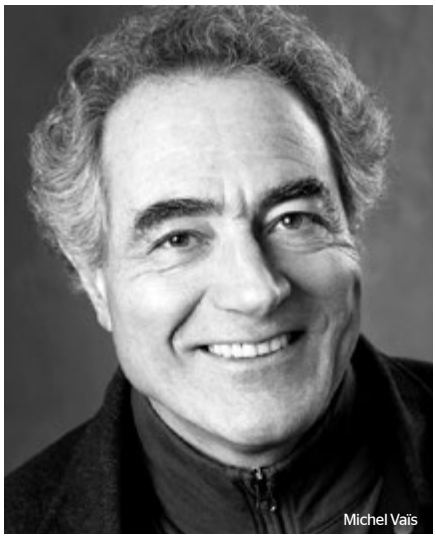
Michel Vaïs

HEKTOMERON
o enormă aventură

HEKTOMERON
an enormous adventure

Michel Vaïs
Redactor șef al revistei Cahiers de théâtre

Periplul teatral al Hektomeronului este unul excepțional dar și revoluționar. Ne vorbește despre un concept destul de singular, inspirat de pandemia care ne-a afectat pe toți pentru mai bine de un an, în unele dintre țările în care trăim. În cazul României, respectiv al Craiovei, Vlad Drăgulescu, directorul artistic al Teatrului Național "Marin Sorescu", împreună cu partenerii săi, a avut ideea de a se inspira din opera fundamentală a lui Boccaccio, *Decameroul*, pentru a crea *Hektomeronul*. Astfel, de la "Deca", sau "10 Zile", am ajuns la "Hekto", sau "O sută de zile". Trebuie să amintim în primul rând că opera lui Boccaccio – Giovanni Boccaccio în italiană – a fost scrisă în patru ani, în secolul al XIV-lea, atunci când Ciuma Neagră lovea Florența. Ideea lui Boccaccio a fost să pună la un loc 100 de povestiri diferite – o reflecție asupra societății acelor vremuri, care se confrunta cu teama, izolarea, carantinarea, moartea și nevoia de a rezista – trăiri pe care, din nefericire, le-am experimentat și noi în 2021 din cauza pandemiei. Atunci când viitorul nostru pare că va fi afectat, avem nevoie de povești pentru a putea scăpa dintr-un univers carceral, cum se întâmplă, spre exemplu, cu violența împotriva femeii, prezentă astăzi, așa era și cu șapte secole în urmă.

Decameronul prezintă, așadar, o serie de satire la adresa decadenței societății florentine din secolul al XIV-lea. Întâlnim tensiunea din rândul clerului, o denunțare exaltantă a stupidității Inchiziției, a ipocriziei și corupției. Sunt povestiri care nu sunt nici magnifice și nici fantastice, ci realiste. Sunt, de exemplu, bazate pe basme, pe fabule, pe anecdote latine. Unele tratează textul foarte pe scurt, ca pe o poveste, dar sunt și altele care s-au inspirat din scriitori precum Marguerite de Navarre sau Balzac, din cineaști celebri cum ar fi Pasolini, din pictori sau muzicieni. Trebuie să remarcăm faptul că Decameronul a fost condamnat de doi Papi ai Bisericii Catolice, la un secol de la apariție dar … prea târziu, cartea devenise deja foarte cunoscută. Mai trebuie să amintim că traducătorul în limba engleză a Decameronului este John Florio – traducerea sa apărând în 1620 – și că există câțiva susținători

This theatrical journey of the Hektomeron is both exceptional and revolutionary. It speaks about a quite particular concept, inspired by the pandemic, that has been affecting us all for more than a year, in some of the countries that we live in. In Romania, namely in Craiova, the artistic director of the "Marin Sorescu" National Theatre, Mr Vlad Drăgulescu, together with his partners, had the idea to draw inspiration from Boccaccio's fundamental artwork, the *Decameron,* to create the *Hektomeron.* Therefore, from "Deca", or "Ten Days", we move to "Hekto", or "One Hundred Days". Firstly, we have to say that Boccaccio's oeuvre- Giovanni Boccaccio in Italian- was written in four years, during the 14th century, when the Black Plague had just reached Florence. Boccaccio's idea was to gather 100 different stories – a reflection of the society of his time, that was struggling with fear, isolation, confinement, death and the need to resist – everything that we are unfortunately experiencing in 2021 too, because of the pandemic. When the future seems hampered, we need stories in order to escape from this carceral universe, from the violence against women, for instance, present today, as it was seven centuries ago too.

The Decameron presents, therefore, a series of satires of the death of the society in Florence, during the 14th century. We experience the tension between the clergy, an exhilarating denunciation of the stupidity of the Inquisition, of the hypocrisy, of the corruption. These are stories that are neither magnificent, nor fantastical, but realistic. They are based on tales, on fables, on Latin anecdotes, for example. Some have treated the text very briefly, like a story, but there are also some who have been inspired by writers such as Marguerite de Navarre or Balzac, by cineasts such as Pasolini, by painters or musicians. We have to highlight the fact that the Decameron was condemned by two popes of the Catholic Church one century after it had been released, but...too late, because the book had already been widely publicized. We also have to say that the English translator of the

ai ideii că el este adevăratul autor al operelor lui Shakespeare. Întâlnim, așadar, influențele lui Boccaccio în operele lui Shakespeare.

Prin urmare, ce au realizat prietenii noștri din România cu Decameronul? Conceptul, numit "*Hektomeron*", reunește 100 de regizori din 100 de țări din întreaga lume, care recreează cele 100 de povestiri ale Decameronlui în 100 de zile. Țările selectate se plasează între Japonia și Republica Capului Verde, Israel și China, Iran și Tailanda, Burundi și Palestina sau Turkmenistan. Pentru a viziona un episod este nevoie doar de un click pe steagul național de pe pagina oficială a Hektomeronului. Toate sunt în limba română, cu subtitrări în engleză. "*Totul este despre transmiterea unui mesaj universal de speranță în contextul pandemiei*"– pentru a-i cita pe organizatori.

Mai mult decât atât, se află în derulare un process de colectare a testimonialelor din partea artiștilor străini participanți, pentru a "completa un mediu cultural vast și a crea o rețea globală a artiștilor de teatru" – am citat încă o dată. Așadar, 100 de regizori din 100 de țări au fost invitați să coordoneze tot atâția actori pentru a prezenta de fiecare dată o adaptare teatrală a uneia dintre cele 100 de povestiri ale lui Boccaccio, pe care le-au transmis gratis, online, accesibile tuturor. Fiecare piesă este originală, interpretată în limba română de un actor sau o actriță, uneori cu ajutorul unui voice-over: protagoniștii sunt actori ai Teatrului Național din Craiova, care joacă pe una dintre scenele teatrului. Fiecare actor apare într-unul sau în maxim cinci episoade iar toate cele 100 de episoade sunt transmise exclusiv online, fiind rezultatul unei munci de opt zile, prin intermediul internetului, între regizor și actor, ajutați de o echipă tehnică pentru scenografie, proiecții, machiaje, costume etc., cu recuzită mai degrabă rudimentară, cum ar fi cuburi de diferite dimensiuni.

Așadar, echipa artistică a Teatrului Național Craiovean a fost implicată în crearea fiecărui spectacol de 15 minute, transmis de la Craiova către întreaga lume. La sfârșitul proiectului, organizatorii ne invită pe toți la "*Ziua Hektomeronului*", care va consta în realizarea unui spectacol record de 25 de ore, în iunie 2021, care va prezenta toate cele 100 de episoade teatrale. În așteptarea acestui eveniment, putem urmări ce au produs deja artiștii pe pagina de internet: www.hektomeron.com. Ei bine, despre ce este vorba? Acum voi vorbi din perspectiva de critic de teatru. Am văzut câteva episoade, precum și mesajele lui George Banu și Octavian Saiu, despre această aventură excepțională, și câteva testimoniale foarte interesante venite de la diferiți artiști care te conving să vezi și restul. Trebuie să spun încă de la început că interesul este, în mod inevitabil, variat: unii regizori au adaptat și modernizat textul, alții au optat pentru sobrietate în ceea ce privește decorul sau resursele scenice, în timp ce alții au recurs la un diluviu de expresie, de proiecții și lumini. Sunetul a fost folosit și el în diferite feluri: uneori prin filtre care au modificat vocea actorului. În ceea ce privește subtitrările, acestea sunt uneori greu de citit, dar, dacă analizăm această uriașă încercare, criticii nu trebuie să fie pretențioși; dacă nu ne place un episod, putem trece la următorul. De fapt, cred că toate cele 100 de scurte producții reprezintă un exercițiu perfect de ucenicie pentru criticii tineri; Asociația Internațională a Criticilor de Teatru organizează câteva astfel de stagii în fiecare an și îi invit pe tinerii critici aspiranți să vizioneze și să interpreteze valoarea fiecărui episod, am putea oferi distincții pentru actori, din diferite zile și povestiri, sau alte distincții pentru scenografie, pentru regie, pentru adaptare și așa mai departe. Drept concluzie, îi felicit încă o dată pe prietenii noștri din România pentru această enormă aventură și "*Trăiască Hektomeronul!*"

Decameron is John Florio- the translation having appeared in 1620- and we should also note that several people argue that Florio is the real author of Shakespeare's works. We find, therefore, Boccaccio's touch in Shakespeare's plays. Therefore, what have our Romanian friends realised with the Decameron? The concept, which is called "*Hektomeron*", reunites 100 theatre directors from 100 countries from all around the world, to reproduce its 100 stories during 100 days. The selected countries range from Japan to Cape Vert, from Israel to China, Iran and Thailand, from Burundi to Palestine and to Turkmenistan. You have to click on one of the national flags on the homepage of the official website to watch the episodes. These are all in Romanian, with English subtitles. "*It is all about transmitting a universal message of hope during the pandemic context*"-I am quoting the organisers.

Furthermore, they are also in the process of collecting testimonials from different artists from the participating countries, so as to "complete a vast cultural environment and to create a global network of theatre artists"-I quoted once again. Therefore, they have demanded 100 theatre directors from 100 different countries to direct as many actors to present each time a theatrical adaptation of one of Boccaccio's 100 stories and they have shared them for free, online, making them accessible for everybody. Every play is original, it is interpreted in Romanian by one actor or actress per episode and sometimes with a voice-over too: the artists are the actors of the National Theatre of Craiova, on one of the stages of this company. Each actor plays in one to five episodes and the 100 episodes are streamed exclusively online and each of them is the result of eight days of online work between the director and the actor, helped by a technical team for the scenography, the projections, the make up, the costumes etc, with rather rudimentary props, such as cubes of different dimensions.

Therefore, the artistic team of the National Theatre of Craiova has been involved in creating each time 15-minutes shows, streamed from Craiova all around the world. At the end of the project, the organisers invite us all to the "*Hektomeron Day*", which will consist of a record show of 25 hours, in June 2021, that will present the 100 theatrical episodes. Awaiting for this, we can watch what the artists have already produced, on the website: www.hektomeron.com. Well, what is this about? Now I am going to speak from the perspective of the theatre critic. I have watched several episodes, as well as the messages of Georges Banu and Octavian Saiu about this exceptional adventure and several very interesting testimonials from different artists that make you want to see the rest. I have to say from the very beginning that the interest is necessarily varied: some have adapted, modernised their text, some have opted for sobriety as far as the décor or the scenic resources are concerned, while others have resorted to a deluge of expression, of projections, of lightning. The sound has also been used in different ways: sometimes using filters to modify the voice of the actor. As far as the subtitles are concerned, they are sometimes difficult to read, but when analysing this huge endeavour, the critique cannot be fussy; if we do not like an episode, we can skip to the next. In fact, I think the 100 short performances represent a perfect exercise for a traineeship for young critics; the International Association of Theatre Critics organises a few every year and I invite young aspiring theatre critics to watch and interpret the value of each episode, we could award distinctions to actors, from different days and different stories, and other distinctions for the scenography, for the directing, for the adaptation and so on. To conclude, once again congratulations to our Romanian friends for this enormous adventure and "*Long live the Hektomeron!*"

Traducere de prof. univ. dr. ***Sorin Cazacu,*** *Universitatea din Craiova*

Hektomeron
Călătoria către universul teatral

Luana Neghea

© Albert Dobrin

Începutul unui vis nuanțat în 100 de culori

Proiectul **Hektomeron** al Teatrului Național din Craiova, inițial o utopie ale cărei șanse de reușită nu păreau favorabile, ca urmare firească a contextului pandemic aparent potrivnic, a deschis calea către un univers imaginar cu potențe culturale infinite și energii creatoare debordante. În mod ironic, dar deloc surprinzător, ceea ce a făcut posibilă explorarea și valorificarea acestui spațiu a fost tocmai cadrul generat de circumstanțele defavorabile, într-un moment în care viața tuturor s-a oprit, din motive evidente. În această conjunctură, însă, 100 de regizori din 100 de țări au conlucrat pentru a consolida spiritul veșnic viu al artei și pentru a reabilita lumea culturală, creând o sinteză artistică a temei principale pe care **Hektomeron**-ul a propus-o, anume reziliența omului confruntat cu timpuri grele.

Totul a pornit de la interogarea interioară cu care probabil fiecare artist s-a confruntat în timpul perioadei pandemice, când ritmul lumii culturale a fost brusc întrerupt, iar viața profesională a actorilor a fost pusă sub semnul întrebării. *Mai avem nevoie de teatru? Care mai este rostul artiștilor în aceste circumstanțe?* Proiectul **Hektomeron** s-a născut ca răspuns la aceste îndoieli, readucând speranță și construind un nou univers creativ, un spațiu hibrid în care artiștii au interacționat exclusiv prin intermediul Internetului, pentru a elabora noi forme ale artei, generând experiențe cinematografice în mijlocul unei lumi pur teatrale. Așadar, ceea ce proiectul și-a propus, în primă instanță, a fost să deservească rolul primordial al teatrului, anume acela de a aduce oamenii împreună, a-i uni și a-i face să realizeze că în ciuda timpurilor dificile pe care le traversăm, ne putem întâlni, chiar și în sfera online, în același spațiu infinit al imaginației, al ideilor și al bucuriei de a face teatru.

Astfel, la fel ca florentinii din secolul al XIV-lea, cei 100 de regizori ce au împlinit dezideratul **Hektomeron** s-au izolat, alături de actorii Teatrului Național din Craiova, în lumea nemărginită a Internetului, descoperind aici resurse felurite de a cerceta, explora și dezvolta relații profesionale și personale cu artiști aflați la mii de kilometri distanță, artiști pe care nu i-au întâlnit niciodată față-în-față. Fascinația **Hektomeron** a constat, astfel, în primul rând, în jocul sorții pe care proiectul l-a lansat, aducând împreună actori români și regizori din țări de pe toate continentele și creând un melanj cultural efervescent, care a dat naștere unor produse amprentate de suflul artistic universal, pe de o parte, și de gustul culturilor lumii, pe de altă parte. Așadar, diversitatea culturală și artistică și-a făcut simțită prezența la toate nivelurile, fie că a fost vorba despre expunerea statisticilor despre feminicid în Mexic (episodul 16, regia Servando Anacarsis Ramos/Mexic), despre poezii având ca tematică viața spirituală hindusă (episodul 25, regia Pramod Chavan/India), despre costume tradiționale specifice culturii pakistaneze (epsiodul 80, regia Sunil Shanker/Pakistan), despre muzică originală cu esențe sud-americane (episodul 59, regia Matias Maldonado/Columbia), despre dansuri kenyene (episodul 62, regia John Wasonga/Kenya), sau despre persiflaj ideologic subtil la adresa personalităților de pe scena politică filipineză (episodul 92, regia Tara Jamora Oppen și Sabrina Basilio/Filipine). Acestea sunt numai câteva dintre conceptele socio-culturale integrate creativ în po-

Voluntari Hektomeron © Cristi Florigană

Vlad Drăgulescu

veștile Decameronului, pe care regizorii le-au reinterpretat în maniere moderne, păstrându-le totuși farmecul medieval.

Reconstituirea operei lui Boccaccio și conturarea paralelei între Florența secolului al XIV-lea, dominată de epidemia de ciumă, și lumea contemporană actuală, încercată de pandemia extinsă la nivel global, au avut ca scop găsirea unei modalități de supraviețuire, a unui mecanism eficace de adaptare la timpurile dificile pe care oamenii le trăiau acum șapte secole și, de asemenea, pe care oamenii le-au trăit și le trăiesc acum, în zilele noastre. Soluția pe care proiectul **Hektomeron** a oferit-o artiștilor s-a rezumat la o comuniune în condiții virtuale, la regie în fața ecranului în circumstanțe mai mult sau mai puțin bizare (în carantină în urma aflării rezultatului pozitiv de la testul Covid-19, în cazul Nataszei Soltanowicz/Polonia), la suport tehnic oferit de echipe care s-au adaptat diferitelor fusuri orare – începând repetiții la 6 dimineața și încheindu-le la 10 seara –, la comunicare înlesnită cu ajutorul studenților traducători-interpreți, la curajul de a intra în intimitate, chiar și prin porțile unei lumi ce aparent nu permite formarea de legături puternice. Toate aceste inconveniente au devenit, în călătoria **Hektomeron**, elemente indispensabile, motive de bucurie, râset și entuziasm resimțit de fiecare membru al echipei. Ceea ce a fost cu adevărat uimitor a fost capacitatea artiștilor de a lucra și a se apropia unii de alții în aceste condiții anormale; pe lângă faptul că interacțiunea actor-regizor și uneori actor-regizor-traducător se petrecea exclusiv în mediul online, aceștia nu au avut la dispoziție mai mult de opt zile pentru a aduce la viață una dintre poveștile boccacciene. Astfel, timpul petrecut la repetițiile propriu-zise se dizolva, adesea, în timp dedicat cunoașterii, schimbului cultural, împărtășirii ideilor despre teatru și viață, despre șanse și despre destin. Adevărata oportunitate pe care acest proiect a oferit-o echipei Teatrului Național din Craiova a constat în deschiderea nemărginită pe care a adus-o la Craiova. Parafrazându-l pe Octavian Saiu, putem afirma că, într-un fel, lumea întreagă a venit la Craiova, iar Craiova a plecat în lume, resimțind poate fiorul vremurilor trecute, vremurilor turneelor internaționale, vremurilor în care trupa Naționalului se avânta curajoasă, ca într-un ocean necunoscut, pe scena lumii.

O celebrare a diversității

Probabil că una dintre cele mai importante idei subliniate cu ajutorul acestui proiect a fost aceea conform căreia unitatea și forța noastră rezidă în diversitate. Indubitabil, **Hektomeron** este o celebrare a diversității, un concept ce are la bază varietatea, fie că este ea de sorginte culturală, lingvistică sau artistică. Am putut remarca, de-a lungul lunilor de desfășurare, cum diferitele viziuni artistice au fost completate de elemente culturale specifice tuturor țărilor participante. Pe lângă aceste referințe culturale inserate în aproape toate cele 100 de episoade, însă, am observat și faptul că regizorii au ales să pună în lumină, fără a se îndepărta de la subiectul propus de Boccaccio, probleme universale ale lumii, prezente atât în secolul al XIV-lea, când Decameronul a fost scris, cât și în secolul XXI, în zilele noastre. Astfel, am asistat la episoade în care tușele regizorale feministe au fost vădite (cum ar fi episodul 6, regia Maria Fernandez Ache/Spania, sau episodul 95, regia Koen Verheijden/Țările de Jos), episoade ce au vorbit despre subjugarea și exploatarea națiunilor mici, de către marile puteri (episodul 50, regia Mamadou Seyba Traoré/Senegal), episoade ce au pus în evidență problematica minorităților (episodul 85, regia Flávia Gusmão/Capul Verde), sau episoade ce au abordat teme controversate, cum ar fi convertirea unui evreu la creștinism (episodul 8, regia Simon Iyarwema/Rwanda) sau lipsa de castitate a celor mereu puri (episodul 66, regia Benjamin Bajramović/Bosnia și Herțegovina). Astfel, putem afirma că **Hektomeron** este și un proiect al curajului, un produs multicultural marcat de aportul a 100 de regizori, ale căror voci și-au făcut simțit ecoul în lumea întreagă.

Momentul de vârf al proiectului Hektomeron - Ziua Hektomeron

Încununarea eforturilor echipelor ce au contribuit la realizarea acestei imense aventuri a fost reprezentată de data de 21 iunie 2021, marcând deopotrivă solstițiul de vară și cea mai lungă zi din an. Bineînțeles, această zi nu a fost aleasă întâmplător, ci tot în cheia universalității – laitmotivul proiectului, solstițiul fiind „celebrat" la nivel global, de către toți oamenii, indiferent de naționalitate. Astfel, în timpul celei mai lungi zile din an a fost organizat *probabil cel mai lung spectacol de teatru din istoria contemporană*, ce a reunit timp de 25

Marius Manole

Luana Neghea

Gabriela Baciu

de ore neîntrerupt toate cele 100 de episoade ale proiectului. ***Ziua Hektomeron***, așadar, a fost un eveniment ce a corelat activitatea artistică, munca administrativă și eforturile tehnice derulate de-a lungul a mai bine de șase luni, pentru a crea un impresionant spectacol-record, la a cărui naștere au contribuit peste 300 de persoane.

În data de 21 iunie, întreaga echipă a Naționalului craiovean s-a regăsit într-o tensiune continuă, o stare febrilă de așteptare până la ora 19:00, un entuziasm atotcuprinzător, dar și o oarecare neliniște, generată, desigur, de întrebările retorice ce răsunau, probabil, în mintea tuturor: *Ce se întâmplă dacă ceva nu merge bine?* Totuși, totul a fost planificat cu minuțiozitate, buna organizare fiind esențială pentru un spectacol de 25 de ore care urma să fie atât interpretat live, cât și transmis online, de pe website-ul **Hektomeron**, devenind ușor accesibil din orice punct al planetei. La ora 18:00, ușile teatrului s-au deschis, gata să primească spectatorii, fie amatori de teatru ce împărtășeau vădit emoția echipei, fie oameni încântați de ideea spectacolului de 25 de ore, sau pur și simplu persoane dornice să trăiască experiența unui show aparte, pentru că, trebuie menționat, **Ziua Hektomeron** a fost un prilej de a lua parte la crearea acestui maraton de teatru unic, publicul fiind parte din nașterea sa, asistând la fiecare schimbare a actorilor și a echipelor tehnice, trăind nuanțat fiecare clipă și fiind cu totul introdus în lumea boccaccioană, reimaginată de 100 de regizori.

Cu o oră înainte de debutul spectacolului, pe esplanada teatrului, acolo unde a fost amplasat un ecran pe care spectacolele desfășurate live în sala „Amza Pellea" aveau să fie proiectate, au fost prezentate mesajele de susținere ale ambasadorilor țărilor participante în România, precum și ale diferitelor personalități din sfera culturală națională și internațională, precum Georges Banu, Octavian Saiu, Michel Vaïs, Oltița Cîntec, Liviu Antonesei, Madlen Șerban. Pe măsură ce clipele treceau, tot mai mulți oameni se adunau în foaierul teatrului, pe esplanadă sau pe balcon, așteptând nerăbdători începerea spectacolului, făcându-și planuri despre cât de multe ore vor petrece în scaunele din sala mare și schimbând priviri entuziaste și zâmbete ce transpăreau din spatele măștii.

Ora 19:00 se apropia, iar sala era plină, toți spectatorii ațintindu-și ochii către formația de muzicieni de pe scenă, alcătuită din Sergiu Corbu Boldor, Liviu Fărcaș și Victor Mihai (toți purtând costume de astronauți), care, după cum publicul avea să afle mai târziu, se înhămau la o misiune pe care dacă am numi-o „solicitantă", am subestima-o, în primul rând, iar în al doilea rând, i-am anula esența vie, dinamică, transformând-o mai degrabă în ceva formal. Spectacolul a început să curgă, publicul părând din ce în ce mai fascinat de la un episod la altul, căutând imediat ce se anunțau pauzele ecranul ce afișa numele actorului și regizorului ce urmau. Aceste intervale ce delimitau episoadele erau animate de echipa formată din Sergiu, Liviu și Victor, fundalul sonor dând culoare universului medieval la care spectatorii aveau acces, prin muzica lui Gherardello da Firenze și Lorenzo da Firenze, compozitori concitadini cu Boccaccio, ale căror opere au fost create în același timp cu scrierea Decameronului.

Cu fiecare poveste, spectatorii explorau o lume boccaccioană regândită, sesizând, pe de o parte, farmecul timpurilor Evului Mediu, iar pe de alta, aspecte contemporane, integrate creativ în cele 100 de episoade. Elementul modern și-a făcut simțită prezența și prin diversele mijloace de transmitere a mesajelor, fie prin proiecții video, fie prin înregistrări de tipul voice-over, prin care actorul, de pe scena craioveană, interacționa cu regizorul aflat la mii de kilometri distanță, fie prin jocuri de lumini, umbre sau sunete ce schimbau cu totul configurația pieselor. Astfel, întreg spectacolul a fost dominat de legătura indisolubilă dintre „atunci" și „acum", dintre epidemia de ciumă ce a zdruncinat Florența anilor 1348 și pandemia actuală, dintre florentinii de acum șapte secole și noi, de acum.

Episoadele au fost prezentate în ordine cronologică, începând cu „Ziua 1. Povestea 1" și sfârșind cu „Ziua 10. Povestea 10", Marius Manole și Radu Afrim fiind cei doi artiști ce au încheiat maratonul celor 100 de povești. Spre ora 20:00, în data de 22 iunie, Marius pășea pe scena Naționalului craiovean în fața unei săli pline, în fața unui public avid de a vedea cum acest spectacol atinge și chiar depășește cu aproximativ 30 de minute pragul de 25 de ore. Cu siguranță, aplauzele de la final, dedicate întregii echipe ce a contribuit la realizarea acestei călătorii, au confirmat faptul că **Ziua Hektomeron** a fost cu adevărat un eveniment unic și, în egală măsură, că proiectul cu tentă universalistă a deschis, sau redeschis, calea către multitudinea de lumi teatrale, grație căruia se reunesc într-un tot organic. Poate că acesta este doar preambulul unei noi etape în viața Naționalului craiovean...

HEKTOMERON

un proiect universal

FILIPINE, CERASELA IOSIFESCU

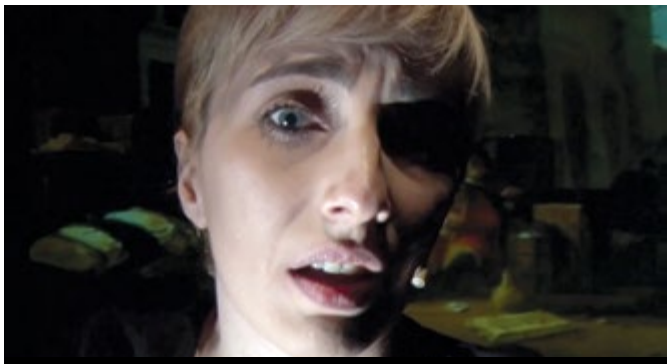
RUANDA, IULIA COLAN

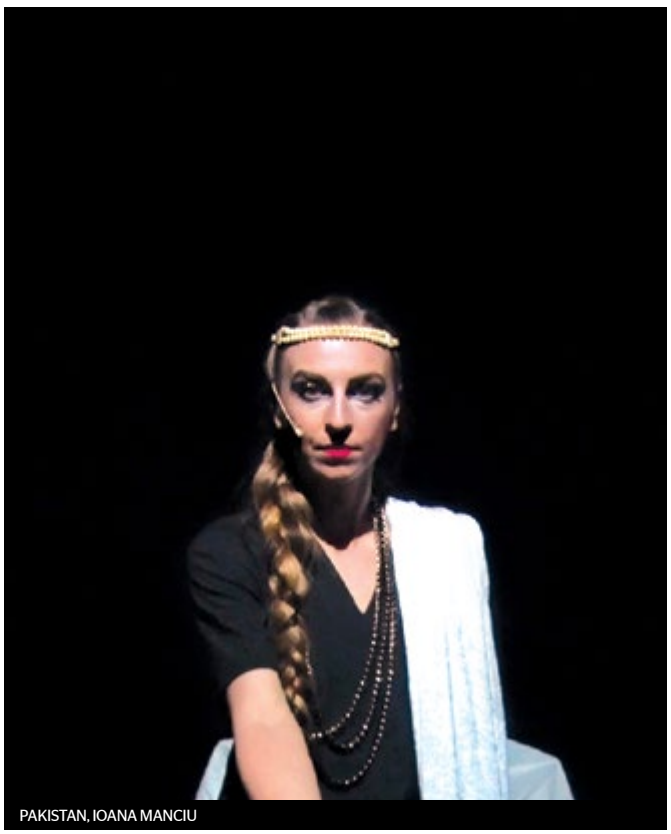
PAKISTAN, IOANA MANCIU

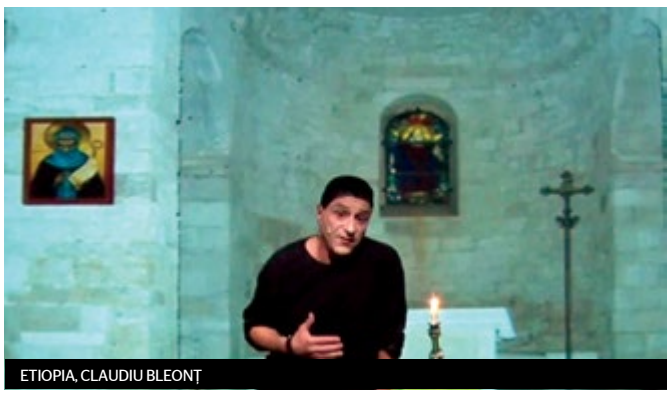
ETIOPIA, CLAUDIU BLEONȚ

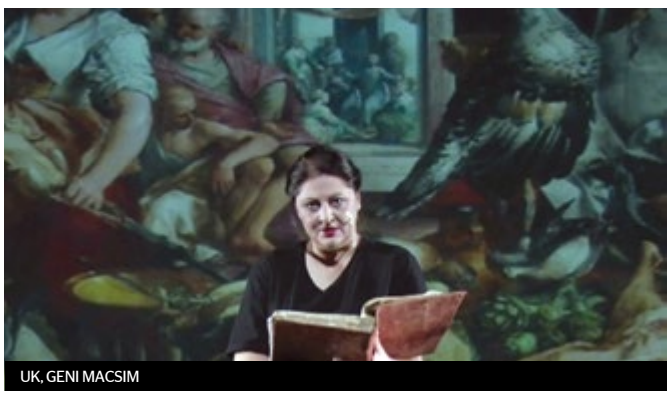
UK, GENI MACSIM

INDONEZIA, PETRONELA ZURBA

ZAMBIA, IOANA MANCIU

ARMENIA, DRAGOȘ MĂCEȘANU

CIPRU, GENI MACSIM

MUNTENEGRU, ANGEL RABABOC

BENIN, ANCA DINU

AZERBAIDJAN, CLAUDIU MIHAIL

NORVEGIA, ANGEL RABABOC

DANEMARCA, GENI MACSIM

SENEGAL, VLAD UDRESCU

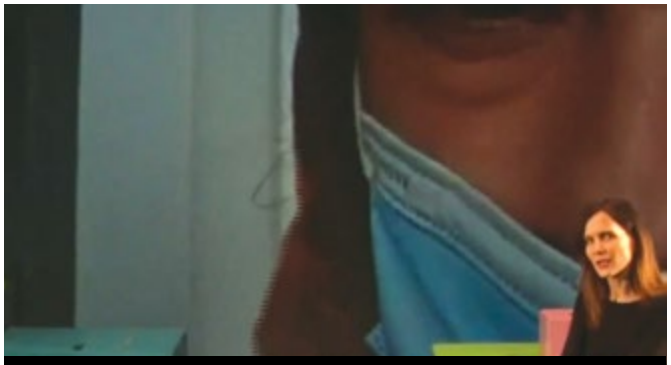

CHILE, ROMANIȚA IONESCU

SPANIA, GABRIELA BACIU

LIBAN, RAMONA DRĂGULESCU

IRLANDA, TAMARA POPESCU

MALI, ADRIAN ANDONE

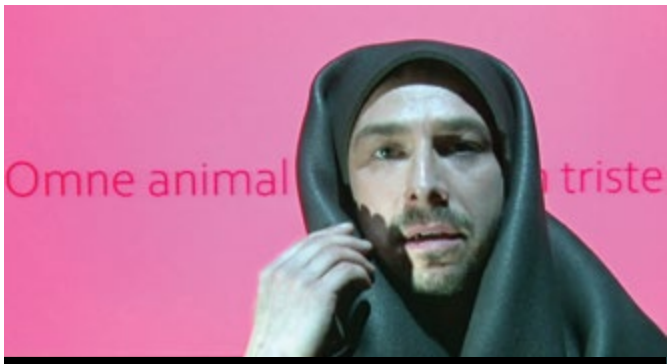

BOSNIA, GEORGE ALBERT COSTEA

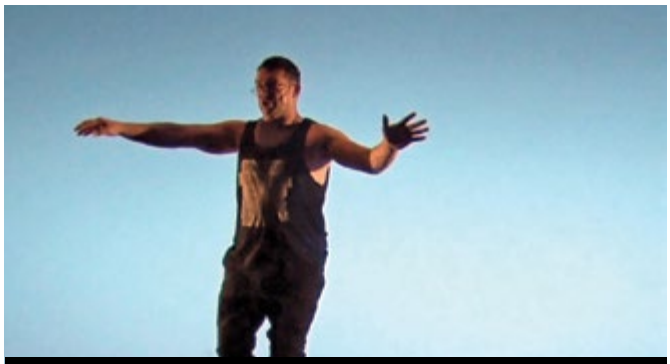
ZIMBABWE, NICOLAE VICOL

PERU, MARIAN POLITIC

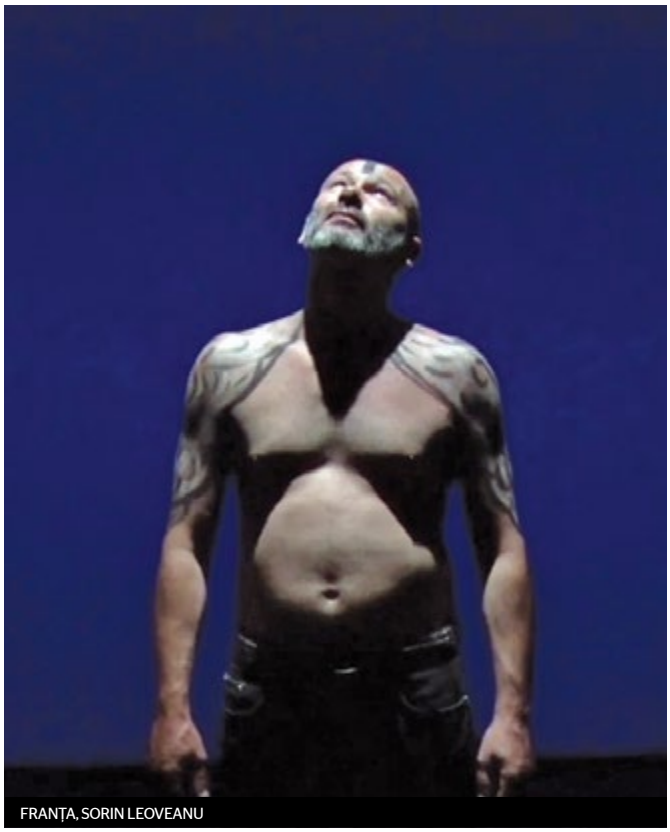
FRANȚA, SORIN LEOVEANU

UNGARIA, ADRIAN ANDONE

COLUMBIA, ADRIAN ANDONE

MOLDOVA, NICOLAE POGHIRC

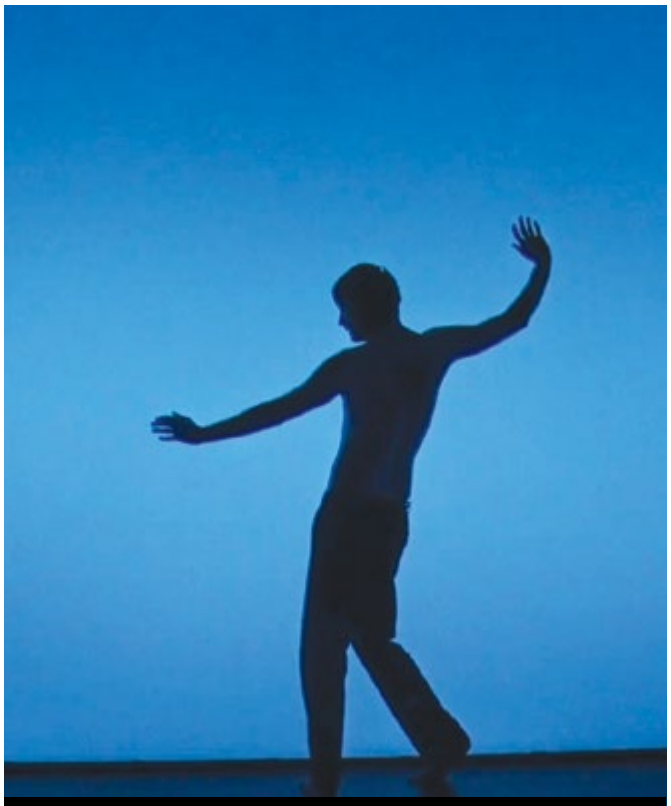

LITUANIA, VLAD UDRESCU

PORTUGALIA, MONICA ARDELEANU

EGIPT, CĂTĂLIN VIERU

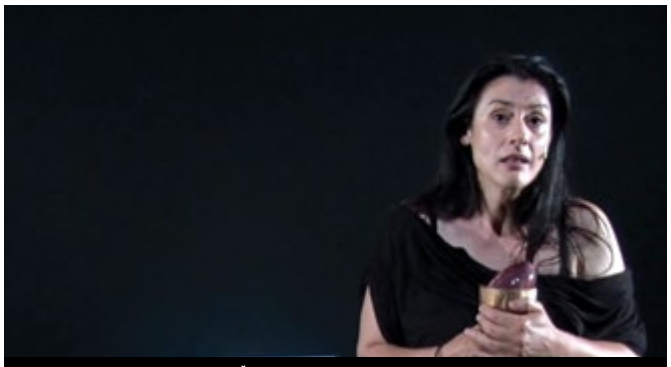

COASTA DE FILDEȘ, RAMONA DRĂGULESCU

BELARUS, CĂTĂLIN VIERU

UCRAINA, VLAD UDRESCU

SUDAN, GABRIELA BACIU

CANADA, IULIA COLAN

SLOVENIA, GEORGE ALBERT COSTEA

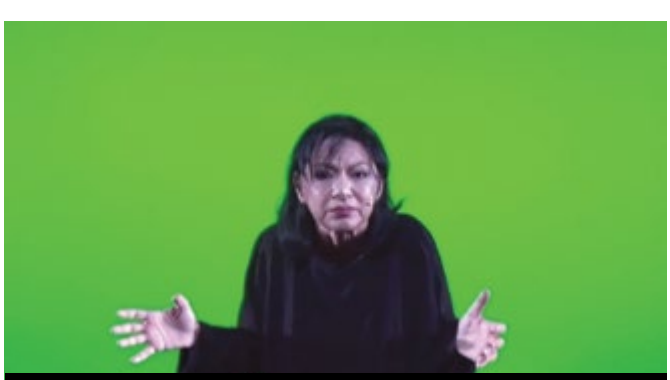

JAPONIA, ANCA DINU

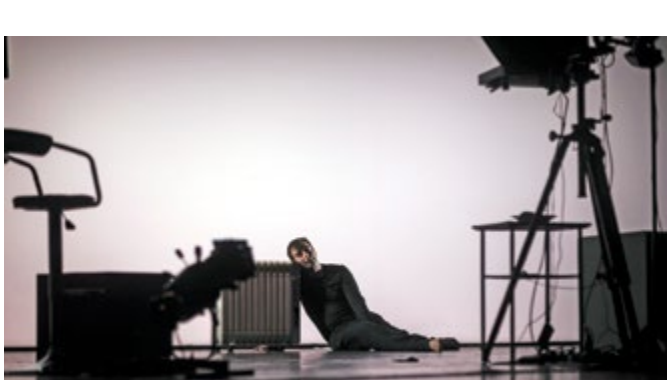

POLONIA, CĂTĂLIN VIERU

CIAD, ANGEL RABABOC

PARAGUAY, IULIA LAZĂR

RUSIA, GENI MACSIM

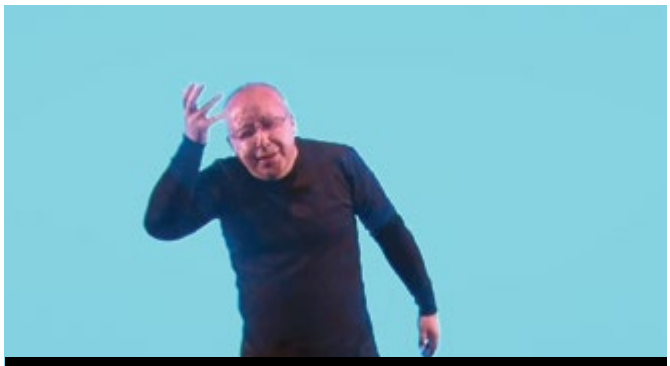

ALGERIA, NICOLAE POGHIRC

INDIA, IOANA MANCIU

CROAȚIA, NICOLAE VICOL

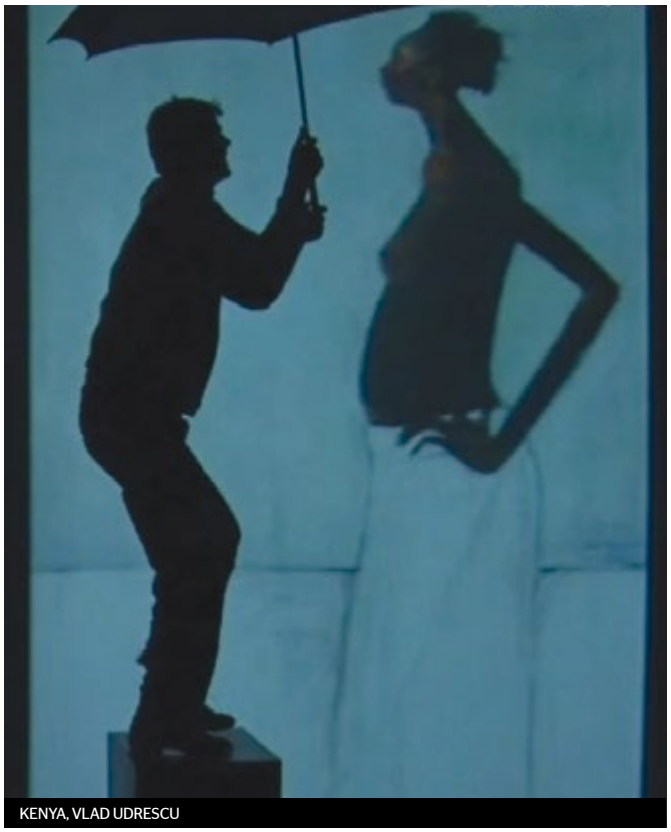

KENYA, VLAD UDRESCU

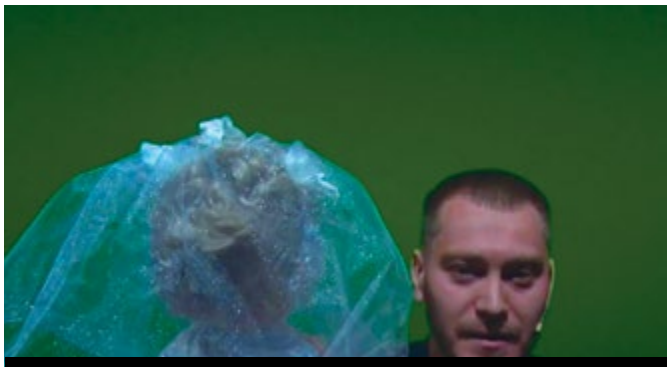

PALESTINA, CLAUDIU MIHAIL

ELVEȚIA, RALUCA PĂUN

BULGARIA, IULIA LAZĂR

SINGAPORE, IULIA COLAN

GAMBIA, CLAUDIU MIHAIL

LETONIA, ALEX CALANGIU

BOTSWANA, CĂTĂLIN VIERU

GERMANIA, MONICA ARDELEANU

MALAWI, CLAUDIU BLEONȚ

CHINA, RAMONA DRĂGULESCU

VENEZUELA, NICOLAE VICOL

FINLANDA, ALINA MANGRA

TANZANIA, DRAGOȘ MĂCEȘANU

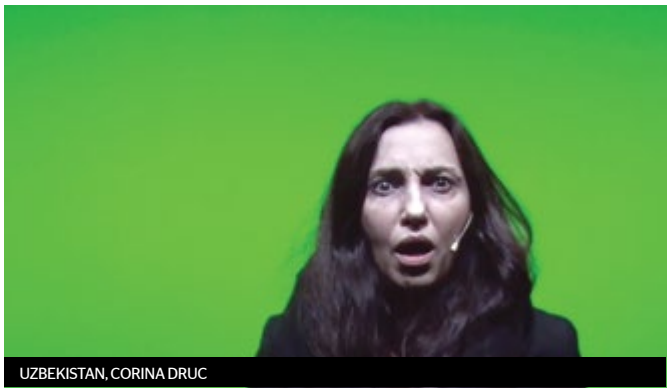

UZBEKISTAN, CORINA DRUC

OLANDA, MONICA ARDELEANU

MONGOLIA, NICOLAE POGHIRC

AFRICA DE SUD, CĂTĂLIN VIERU

BELGIA, RALUCA PĂUN

BOLIVIA, NICOLAE VICOL

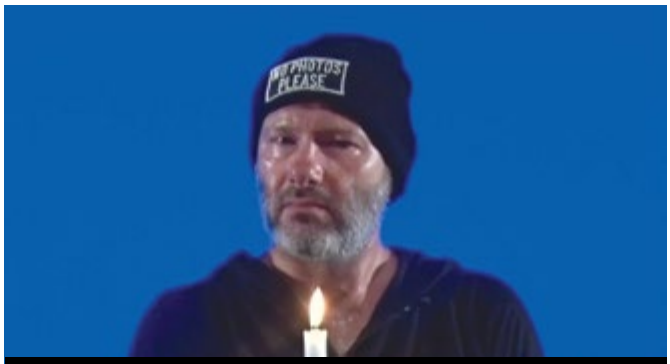

SUA, SORIN LEOVEANU

GHANA, COSTINELA UNGUREANU

NEPAL, ȘTEFAN CEPOI

GRECIA, CERASELA IOSIFESCU

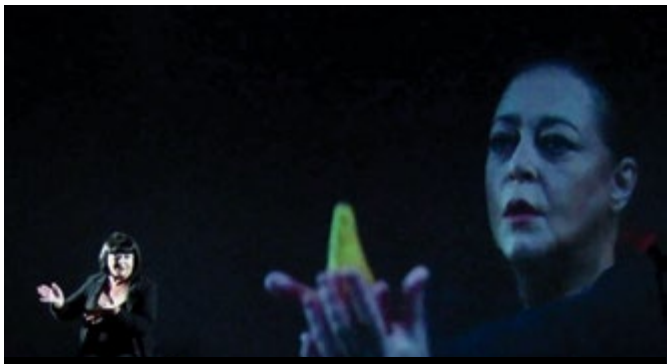

SLOVACIA, GABRIELA BACIU

MALAEZIA, CLAUDIU BLEONȚ

IRAN, ROMANIȚA IONESCU

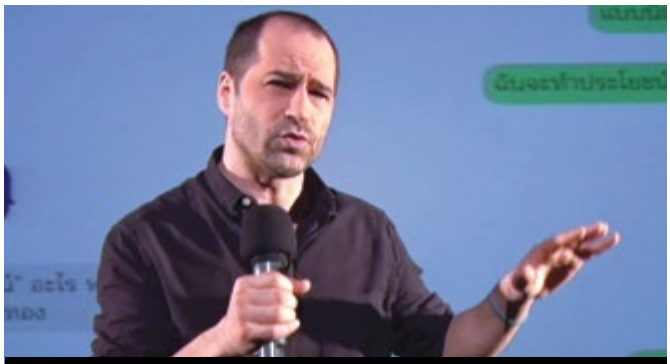

THAILANDA, ȘTEFAN CEPOI

ITALIA, ADRIAN ANDONE

ECUADOR, ANGEL RABABOC

BRAZILIA, MONICA ARDELEANU

ISRAEL, COSTINELA UNGUREANU

SIERRA LEONE, PETRONELA ZURBA

CAP VERDE, MONICA ARDELEANU

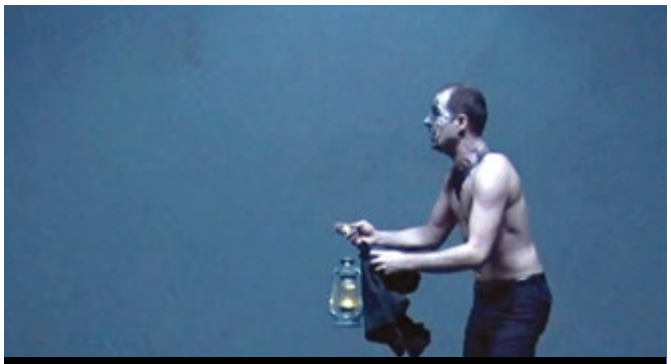

CAMERUN, ȘTEFAN CEPOI

BURKINA FASO, RALUCA PĂUN

AUSTRIA, TAMARA POPESCU

LIBERIA, GEORGE ALBERT COSTEA

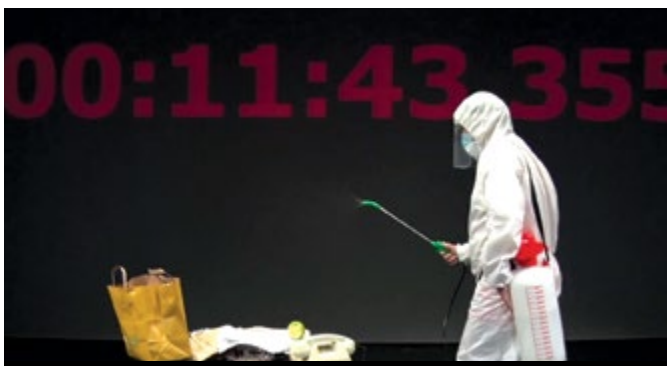

TURKMENISTAN, CĂTĂLIN MICULEASA

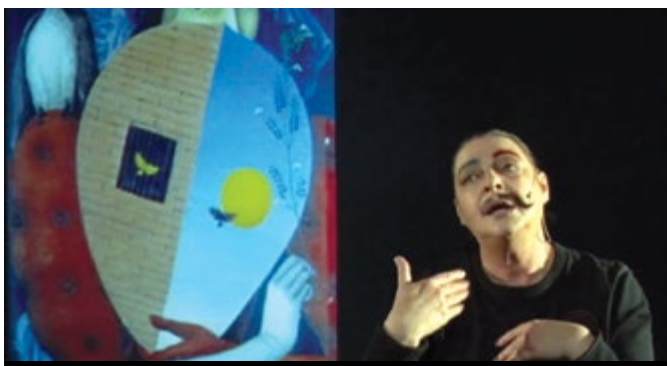

SERBIA, GABRIELA BACIU

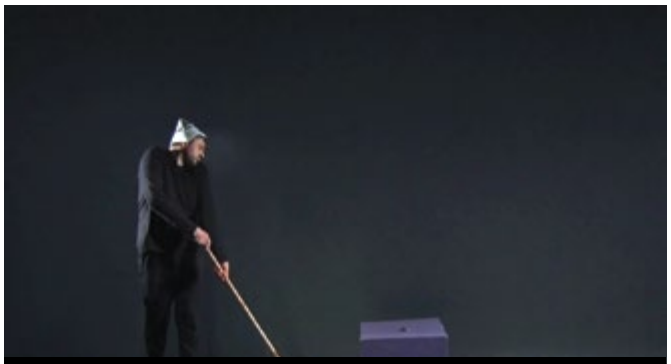

SALVADOR, MARIAN POLITIC

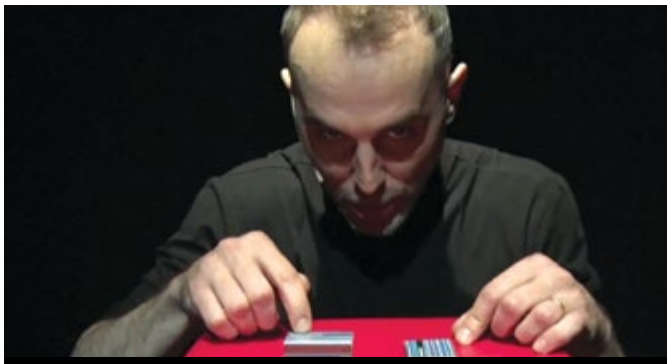

ALBANIA, DRAGOȘ MĂCEȘANU

UGANDA, ROMANIȚA IONESCU

GEORGIA, CORINA DRUC

MEXIC, CĂTĂLIN MICULEASA

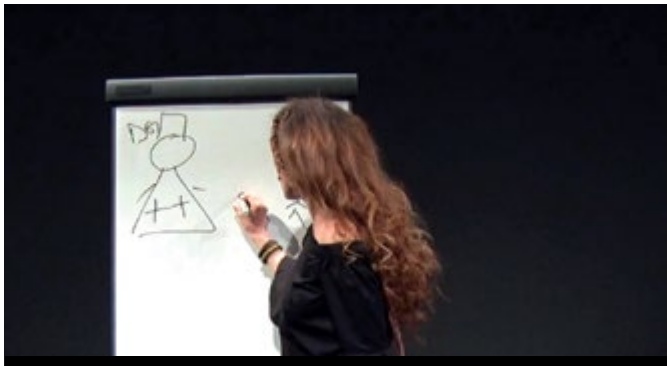

MACEDONIA, ALINA MANGRA

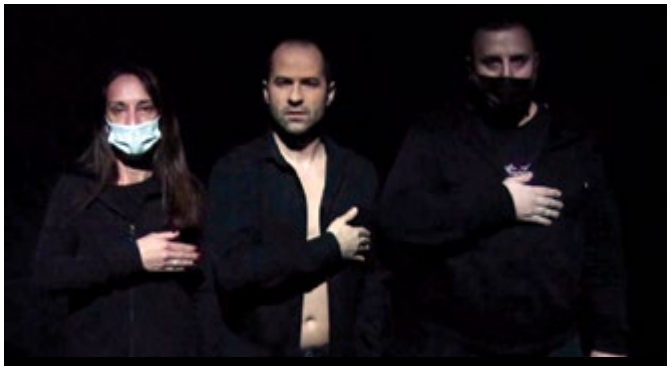

MAROC, ȘTEFAN CEPOI

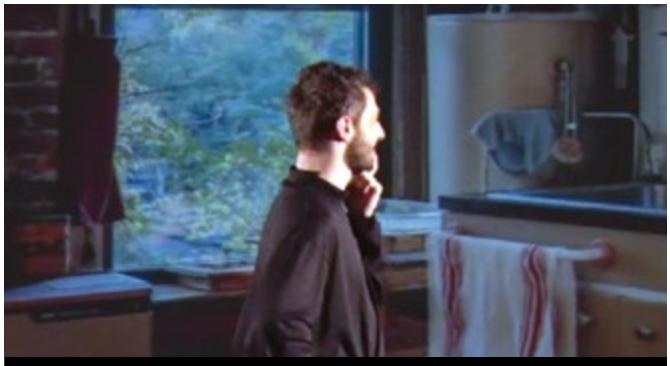

SUEDIA, GEORGE ALBERT COSTEA

BURUNDI, CORINA DRUC

AUSTRALIA, ALINA MANGRA

MOZAMBIC, ANCA DINU

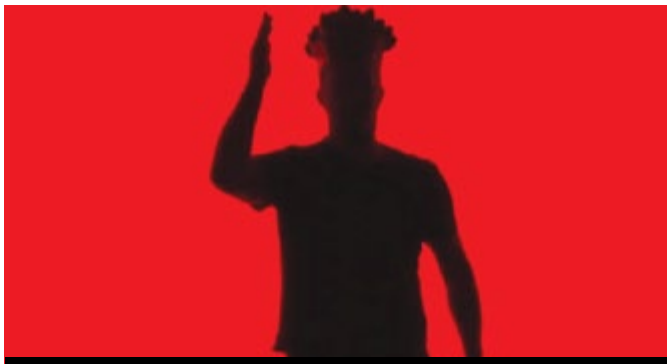

COREEA DE SUD, NICOLAE VICOL

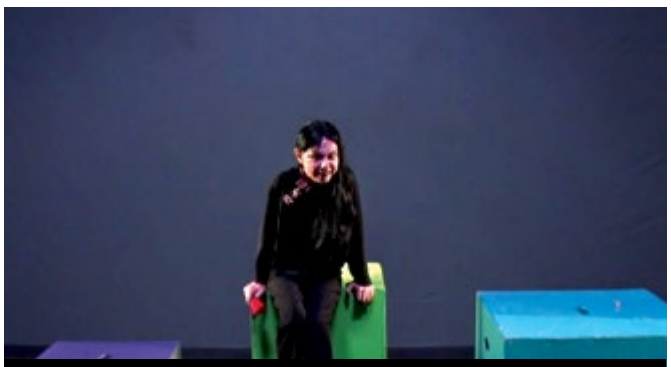

NIGERIA, ANCA DINU

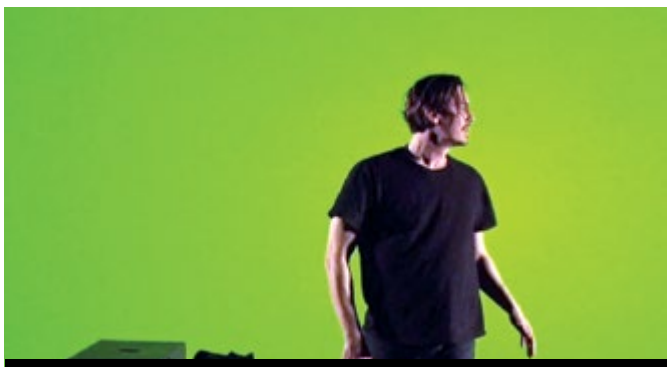

URUGUAY, ALEX CALANGIU

TURCIA, ALEX CALANGIU

ROMÂNIA, MARIUS MANOLE

Tânărul și eutanasierul

Marius Dobrin

„În fundul grădinii/ Sub un nuc frumos/ Titi și Elena amândoi stau jos"

Sunt mai bine de șapte ani de când am făcut cunoștință cu personajele din **Ultimul dans al libelulei**[1]. În manuscris, într-un spectacol-lectură, în paginile unui volum de teatru publicat de Cornel Mihai Ungureanu[2]. Curios, deși indicațiile autorului sunt precise (Babi, 70 de ani etc.), niciodată nu am perceput până la capăt bătrânețea celor patru rezidenți ai unui azil. Deși, paradoxal, la aflarea veștii că, în sfârșit, se va pune în scenă, mi-am pus problema absenței unor actori în vârstă în trupa craioveană. Ei bine, montarea lui Florin Caracala are darul de a-mi satisface dubla perspectivă: văd rolurile de compoziție, de un firesc pentru care aveam emoții, dar mă bucur să simt tinerețea personajelor sau, mai bine zis, să le simt fără vârstă. Sunt așa cum le spunea Izabel(a): „oamenii fără timp". Se mișcă într-o convenție, într-un scenariu coerent, pentru că trebuiau să poarte un nume, vorba poetului. Așa cum e cazul celor din „Jocul de-a vacanța", un exemplu ales deloc întâmplător, văzându-l eu pe Cornel Mihai Ungureanu, cunoscut și sub acronimul CMU, drept un Mihail Sebastian de secol XXI. Mai mult, primul din lista personajelor, Babi, este un tip cu o personalitate puternică, unul ce se impune literar precum Moromete. Plăsmuit din realitate, modelat cu migală, șlefuit precum un diamant, spre multiplicarea fețelor pentru oglindire, a apărut în scrierile mai vechi ale lui CMU, ajungând și pe coperta unui volum de interferență jurnalieră și literară, „Recreații cu Babi"[3], în a cărui prefață Nicolae Coande îl vedea „cu viața lui proprie, cu vorbele lui mucalite, cu ideile lui paradoxale, cu scepticismul lui tonic [...] un moralist care observă atent caracterele care-i trec prin fața ochilor, un martor al istoriei mici". În piesă, în spectacol, privit cu atenție, Babi e mai mult decât un Mitică Popescu, cel creat de Camil Petrescu. Iar asta i se datorează și lui Marian Politic, pe care Florin Caracala îl conduce spre un rol memorabil (într-un crescendo al unui CV ce mai subliniază reușitele din „Grăsana", „Profu' de religie" și, desigur, pe cel din „Cealaltă țară"). Privirea ce scrutează cu discreție, zâmbetul adesea înșelător, amăgind vigilența, tonul catifelat cu care rostește câte o replică bogată în sensuri, sunt atributele ce dau consistență propunerii sale de personaj. Prologul cu cortina ridicată este o bună soluție pentru introducerea în atmosferă. Lumina blândă, a soarelui jos, gesturile Alinei Mangra, fie tricotând, fie ridicându-se pentru câțiva pași, prilejuiesc nu doar o familiarizare a noastră cu lumea pe care o vom urmări, dar și o integrare în poveste, chiar dacă e pe negânditelea. Privim la niște bătrâni și poate nici nu realizăm că ne privim pe noi. În rumoarea căutării locurilor de către spectatori, Marian Politic intră în scenă, dezinvolt și cu alura sa proprie, pentru ca apoi să fie cel ușor adus de umeri, grizonant și cu un șorț anodin, de nu ar fi el însuși un simbol, responsabilul cu buna dispoziție, mustrat cu șăgălnicie, îndrăgit și, totodată, necunoscut în profunzime. Și nu atât în ce

Iulia Lazăr, Dragoș Măcești anu, Tamara Popescu, Marian Politic, Alina Mangra

privește biografia în datele ei spectaculare, cât în rolul pe care și-l asumă în acest spațiu. Este pe post de Caron și spune: „Sigur, domnișoară. Eu sunt cum i-ai pune calului dârlogul: conduci atelajul!". În fapt, cere să i se accepte opțiunea tăcerii. Această discreție a gestului care face bine, un bine solicitat, convenit ca atare, este un semn comun și dramaturgului și regizorului, care se întâlnesc printr-o fericită coincidență. Spectacolul este, astfel, în primul rând o pledoarie pentru resuscitarea atenției acordate celor din jur, o condiție esențială pentru o posibilă empatie și ce se mai poate dezvolta de aici. Iar intervenția esențială a lui Florin Caracala, privind genul ‚libelulei', îmi pare a fi inteligentă și imperios necesară, fie și ‚sacrificând' o scenă de o poezie aparte, dar câștigând o alta, poate mai aspră și reținută, dar care poate deschide o fereastră necesară în umanismul acestui timp. Suferința unei boli incurabile, iminența tragicului, trag lucrurile spre un numitor comun. Evanghelia spune: „Nu este nici iudeu, nici grec, nici sclav, nici om liber, nici bărbat, nici femeie" și de cele mai multe ori degeaba spune. Personajul transformat în spectacol devine elocvent în privința acestei egalități depline la cel mai înalt nivel. Iar scena asumării identității reale este tulburătoare. Nu atât prin relevarea trupului de băietan subțire, a părului pierdut, cât prin gesturile îmbrăcării unei cămăși a morții. Coborîtă din înalt, rochia lungă, simplă, ca un sicriu plutitor pe Styx, se lasă greu îmbrăcată. Iar gestul lui Babi, prevăzut în scenariu ori pur și simplu spontan, de a-l ajuta pe tânăr să iese din încurcătură, este cel mai elocvent într-un discurs artistic de conștiință. Tânărul ce ia înfățișarea Isabelei este Cătălin Miculeasa, la a doua interpretare în travesti. Dacă în spectacolul ‚Radio' (regia Bobi Pricop) a cucerit sala prin acurateța surprinzătoare a unor mici gesturi specific feminine, de data aceasta a fost mai complicat în a menține echilibrul între masculin și feminin. Un joc orientat și spre personajele azilului și spre public, reacțiile fiind adecvate: spectatorii îl simpatizează, nea Matei îl urmărește cu o curiozitate erotică iar Babi îl ghicește, fără să arate asta. Pantofii mari, cu amprentă artistică, subliniază aerul adolescentin ce însoțește comportamentul de maturitate înțeleaptă, o înțelepciune a proximității sfârșitului. De altfel vocea gravă, în rostirea estompată, fericit transmisă, de data asta, electronic, sună tulburător. Isabela era, în textul original, libelula ce-și urma destinul într-o ultimă îmbrățișare. Isabel nu are un ultim dans dar, în schimb, întinde adesea brațul spre atingerea personajului de alături. Fie că e vorba de doamna Dorina, fie că e vorba de Babi. La început timid, fără să îndrăznească atingerea, apoi, într-un gest împlinit. Cu mâna stângă ia mâna dreaptă a lui Babi. Este gestul primar al dragostei. Curmat pentru o strângere de mână obișnuită, urmând ca finalul să însemne aceleași mâini unite. Alegerea este în urma unui proces rațional, „să fac ce trebuie" își spune tânărul. Și avem, în cuvinte puține, densitatea sufocantă a unor gânduri esențiale: singurătate, frică, speranțe... Scena este secționată, de asemenea, cu discreție, printr-o linie vegetală. De altfel acesta este elementul care dă forță scenografiei imaginate de Lia Dogaru. Așa cum becurile colorate ce împodobesc ramurile stinghere dintr-un colț îmi țin mereu atenția îndreptată spre o replică de care va fi vorba mai jos, fiind, simbolic, semnul *on air* dintr-un studio în care tocmai are loc ceva *live*: viața noastră. Altfel, detalii despre decăderea unei case, despre ‚medicația' prin televizor și, semnificativ, suita de șezlonguri, pentru

că personajele se joacă de-a spectacolul. Și dincolo de toate, florile mici, cu prospețimea și delicatețea celor de câmp, sunt balizele unor libelule ce ar fi apărut de nu știu unde, într-o feerie de neuitat, pierzându-se, apoi, la fel de misterios. Este ca o graniță metaforică pentru tărâmul celălalt. Iar Babi aranjează, din segmentele înflorate ale ei, o alveolă ca o inimă, pentru somnul fără sfârșit al ‚libelulei'. Pe durata acestei scene, Marian Politic revine la postura vârstei biografice, are dinamica necesară celui chemat să îndeplinească o rugăminte fără preț. Cât timp Cătălin Miculeasa își spune povestea, pregătește atât poțiunea cât și mâncarea pentru cei ce mai rămân. Pe măsură ce libelula se estompează, Babi redevine cel știut, ca în basmul ce jonglează cu timpul, al lui Ispirescu. Oala, roșie, este plină cu o ciorbă pregătită de o vreme, tronează pe masă. Cu polonicul bate în pereții ei, ca o toacă. E sunetul unei plecări, e chemarea pentru cei rămași. O cină de taină, de pomenire am putea spune, chiar dacă numele ‚Isabela' nu se mai aude.

„-E totul în ordine? Domnișoara a plecat?
-Doarme."

Viața merge, implacabil, mai departe. Și totuși, cineva rămâne, până la căderea cortinei, lipit de trupul libelulei. Un personaj ciudat, pe nume Dom' Director, mai precis motanul invocat în replici. Printr-o inspirată idee regizorală el capătă și prezență scenică. Mai mult, întruchiparea este la vedere, o schimbare simbolică, încă din debutul spectacolului, nu înainte ca tânărul actor (încă student), Mihai Vițâ, să ne prezinte personajele și spațiul în care viețuiesc. Încheind cu propria descriere, amintind de acel Buddha Boy din ‚Casa cu suricate', un duh al casei. Apoi se înveșmântă în costumul pisicii și până la sfârșit se poartă aidoma acesteia. O agilitate și o acuratețe a obișnuințelor de felină, în jocul lui, îl fac să fie un personaj secundar absolut remarcabil, dată fiind și provocarea unui asemenea rol. Dincolo de pitorescul prezenței în diferite scene, motanul este încă un argument în pledoaria pentru dedicarea atenției spre cei din jur. Invocarea instinctului de a identifica sensibilități se manifestă fie strengărește, în relația cu doamna Păsărel, de un erotism bine exprimat, fie profund, ghemuindu-se, cu capul plecat, la căpătîiul libelulei. Ultima scenă, construită de Florin Caracala pentru a sedimenta sentimentul tragicului, într-un spectacol ce se joacă mereu cu cele două măști emblematice ale teatrului, o scenă cu forță intrinsecă, capabilă de a fi jucată de una singură și de a emoționa, închide tabloul prin povestea doamnei Dorina. Cea care oferă mereu prilej de amuzament celorlalți (i se aplică și ei legea lui Babi: „Suferința ei e suferința ei, mișcoul e mișcou"), are prilejul ieșirii la rampă (într-un spectacol în care este pilonul principal în puntea permanentă cu Babi), a unei confesiuni pe care Tamara Popescu o gradează pornind de la umor la filosofie. Punctează cu simplitate, concluziv, ceea ce oferă acest spectacol, de-a dreptul un poem: „Aici vă jucați de-a viața/ la voi mă gândeam… ce aveți voi și n-am eu?/ Toata viața am fost ce au zis alții să fiu/ Vă invidiez"

Când reia o expresie („mi-e o frică de moarte de mor!") ce se mai aude pe scenă (rostită inițial de doamna Păsărel), de data aceasta cu gravitatea sensului real, tăcerea care urmează tulbură. O tăcere a cuvintelor, lăsând doar clinchetul veselei, estompându-se și acesta. Ba chiar și gesturile mesenilor se opresc. Sunt 100 de secunde până ce Babi, cel care împinge mereu ‚corabia', simte că trebuie să intervină. Replica lui declanșează sarabanda unui râs fără limite, menit să alunge toată apăsarea acumulată. O alungă dar, desigur, nu prea departe și nu pentru prea mult timp. În sală se revarsă refrenul unui cântec vechi, în noua tradiție a recuperării muzicii ușoare românești, ‚Dor de viață', compus și interpretat de Aura Urziceanu. Dacă orchestrația originală suferea de rigorile epocii, compoziția fiind, altfel, exuberantă, exotică, în spiritul creativității jazz-istice a marii artiste, reluarea piesei, în scena petrecerii magice, în prelucrarea lui Eduard Draude, e hipnotică. De altfel pe tot parcursul spectacolului avem parte de sonorități electronice asortate cu ceea ce se întâmplă pe scenă și construind imagini în mintea spectatorului. Un *beat* care sună acomodant pentru orice categorie de vârstă. Cât despre Aura Urziceanu, ea este invocată, la un moment dat, prin chipul Iuliei Lazăr, interpreta doamnei Păsărel. Un personaj nefericit prezentat prin epitetul ‚burghez', poate de aceea purtând, simbolic, o haină de blană, intrând în poveste cu umor și cu o marcă accentuată a bătrâneții enunțate, pentru ca apoi, o dată de Isabela deschide cutia dorințelor, să

redevină zeița unei nopți magice. Iulia Lazăr mizează mult pe expresii diferite și personalitatea puternică se simte în replicile ce rămân (obsesivă, emblematică, pentru mine, dintotdeauna: „Când mă uit de aici, văd un măr roșu în pom, dar când mă duc și vreau să-l iau, nu mai e!"). Vocea ei se armonizează cu a Alinei Mangra, poezia este purtată de replicile lor, alternativ. Lascivitatea definește tabloul ce reface, preț de o clipă, farmecul dragostei la tinerețe, un farmec trăit sau doar sperat. Este tabloul celor două protagoniste. Rochia Alinei Mangra, părul ca o iradiere, subliniază transformarea, erotismul unui vis. O transformare ca-n basme, într-un sens și în altul. Poți admira cuplul Babi-Sanda, cu mângâierea lui, aproape fără să atingă, poți zâmbi și poti râde când aceiași, la masă, caută să se bucure de fiecare strop de bere. Pasul mărunt al Alinei Mangra lasă bine impresia unui memento despre toate ale vârstei. Doamna Sanda nu are segmentul biografic dramatic al tinereței doamnei Păsărel, dar este perechea adecvată funcției lui Babi în acest spațiu al retragerii. Este cel mai bun rol de la Vișina (‚Monstrul nisipurilor') încoace. Așa cum și Dragoș Măcețanu are unul de referință după foarte mult timp. De altfel, în cazul său, se simte afluxul de energie pe scenă, una care așteaptă valorificarea maturității artistice. Matei al său este impresionant ca rol de compoziție, încât aș paria că acum i-am văzut chipul pe care-l va avea peste o jumătate de secol. Are gesturi mici care dau identitate, are expresiile celui care a ajuns la un ritm încetinit, ale celui cu amintiri puternice dar care nu pot fi expuse prea ușor. O timiditate și o naivitate adolescentină, specifice unora pe toată durata vieții, îl descriu pe Matei. Este emoționantă imaginea lui, cu stânga întinsă într-o atingere cu dreapta doamnei Păsărel, când Babi îl descrie, a câta oară, în fața soției pe targă. Când urcă pe scară, spre a înscena posibilitatea de a trage cu coada ochiului sub fusta Isabelei, tremurul picioarelor și mustrarea motanului stârnesc hohote. Sunt gesturi simple, foarte simple. Reacțiile oamenilor, într-un spectacol în care poezia și umorul, râsu'-plânsu', sunt mixate cu măiestrie, grăiesc de la sine. Un spectacol care are și imperfecțiuni, unele corijabile. Și mă gândesc la o anume atenție pentru anumite replici subtile ce riscă a nu ajunge la public. Uneori personajele se retrag în direcții diferite pentru dormitoare, Babi escaladează zidul, unele îngroșări.

Dar, dincolo de toate astea, spectacolul impune, fără îndoială, sentimentul densității de emoție și reflecție. Actorii au declarat, repetat, dincolo de cuvintele amabile care se spun la premiere, bucuria cu care au lucrat împreună cu Florin Caracala, încântarea de a juca în acest spectacol. Cred în viitorul său, în principal unul integrator pentru publicul craiovean, dar și pentru un public al unui turneu, al unor festivaluri, cred în valoarea care să-i aducă recunoașterea UNITER.

Îmi pare că **Ultimul dans al libelulei** reafirmă, după mult timp, necesitatea unui text bun pentru creativitatea regizorală.

PS

Proiecția alb-negru a imaginilor cu personajele filmate într-un cadru natural, „Domnișoară, vom fi acolo unde vrei să fii"- o ultimă dorință, dincolo de sensul locului cu verdeață, dincolo de idilismul unui picnic, imagini fără sunet, ca acelea păstrate miraculos de la începuturile aparatului de filmat, personaje așa cum Isabel(a) le descoperise de la fereastra spitalului -„încercam să îmi închipui ce vorbiți, țeseam intrigi, povești de iubire"- are o poezie aparte. Îmi pare a fi un liant între o lume ce se estompează și o alta ce freamătă la frecvențe înalte, ca bătaia aripilor de libelulă. Un liant facilitat de tehnologie, o efemeridă exemplară. Îmi imaginez șirul fotografiilor selfie, de la fiecare nouă reprezentație, cu Babi și Isabel, dar și cochetez cu gândul că, într-un clip video, înregistrat de telefonul pus de Marian Politic în decor, cu camera spre alveola pregătită pentru Isabel, se va ghici și chipul meu între cele cu ochii lucind în întunericul sălii.

Ultimul dans al libelulei

Regia artistică: **Florin Caracala**
Text: **Cornel Mihai Ungureanu**
Scenografia: **Lia Dogaru**
Regia tehnică: **Sorin Gruia/ Cristi Petec**
Maestru de lumini: **Dodu Ispas**
Foto: **Albert Dobrin**

DISTRIBUȚIA:
Iulia Lazăr, Alina Mangra, Tamara Popescu, Dragoș Măcețanu, Marian Politic, Cătălin-Mihai Miculeasa

Din distribuție face parte și actorul-student **Mihai Viță** *(Universitatea din Craiova, Departamentul de Arte, anul al III-lea Specializarea Actorie)*

1 Ultimul dans al libelulei
2 „Soții, prietene, amante", Editura Aius, 2014
3 „Recreații cu Babi", Editura Brumar, 2008

VIVA LA VULVA

sau

Un eseu despre feminism dintr-un alt unghi

Daria Ghițu

Raluca Păun, Irina Danciu, Costinela Ungureanu, Ramona Drăgulescu, Petronela Zurba, Romanița Ionescu

Viva la vulva, spectacolul de teatru-dans imaginat și realizat de coregrafa Andrea Gavriliu, pornind de la poemul muzical bazat pe versurile lui Marius Aldea și muzica lui Mihai Dobre, cu o distribuție exclusiv feminină formată din șase actrițe – Romanița Ionescu, Raluca Păun, Costinela Ungureanu, Ramona Drăgulescu, Petronela Zurba și Irina Danciu – aduce în fața publicului craiovean un stil de spectacol încă „nou" aș spune, încă fraged, dar atât de ofertant – cu toate că s-a mai propus (tot în spectacole regizate sau coregrafiate de Andrea Gavriliu – 'Aias. Eseu despre demență' sau 'Outfitul Șearpelui' – un spectacol oglindă pentru acesta, din perspectiva masculină, bazat pe același duo de muzică și poezie: Mihai Dobre-Marius Aldea). Teatrul-dans este un gen de spectacol considerat încă „de nișă", adesea privit cu un semn de întrebare chiar de către actori, dar Andrea Gavriliu este un deschizător de drumuri în acest sens. Și totuși, teatrul coregrafic funcționează după aceleași reguli ca teatrul clasic realist, fie că e dramă, comedie, sau un subiect serios prezentat cu umor, cum e cazul aici – esențialul rămâne același: o poveste bine spusă a unor personaje – doar mijloacele de exprimare sunt ușor diferite – teatrul-dans urmărind cu mai multă rigurozitate limbajul corporal și vizual al spectacolului, completat de text, care e la rândul său plasticizat – devenind și el, prin modul aparte de rostire (sau cântat) un limbaj sonor, spațial. (De fapt, din perspectiva actorului și regizorului, acest mod de joc are mult de a face cu utilizarea spațiului – sau mai bine zis cu raportarea corpului la spațiu, mișcarea actorului/ sau „dansactorului", cum îl numește Gigi Căciuleanu, prin spațiu. Iar prin corp se înțeleg toate elementele acestuia, inclusiv sunetul pe care îl poate emite, utilizarea vocii.) Am citit la un moment dat o postare a Romaniței Ionescu despre **VIVA LA VULVA,** unde spunea „am simțit, în sfârșit, că între mine și corpul meu era pace" – probabil cu referire la corporalitatea studiată în cele mai mici detalii în jocul actoricesc. Dar revenind la tema spectacolului – poate chiar aici stă esența și subiectul. Cum se raportează femeia la sine, la corpul ei și la existența ei fizică?

Spectacolul este un manifest al feminității – dar asta reiese desigur și din titlu. Totuși nu este un manifest feminist, ci mai degrabă un poem-omagiu despre femeie. Cine suntem noi, în esență, ca ființe? Cum resimțim feminitatea și sexualitatea noastră? Cum ne raportăm la corpul nostru și la eul nostru? Este vreo regulă? Este ceva de nespus? Spectacolul provoacă prin limbaj, prin subiectele abordate și, bineînțeles, vizual, în compoziții de imagine create prin mișcarea corpurilor și prin folosirea elementelor de decor, integrate în acțiune.

Vedem femeia la fiecare vârstă și în cele mai diverse ipostaze posibile, într-o prezentare invers cronologică, de la bătrânețe la vârsta copilăriei. Prima secvență prezintă vârsta a treia sau „găina bătrână, care face ciorba bună" cum spune proverbul, adaptat

aici într-un moment solo muzical al Ramonei Drăgulescu despre neajunsurile bătrâneții, pe reorchestrarea lui Mihai Dobre a hit-ului disco 'Self Control' (Laura Branigan). Aici vedem cum dansul se naște din mișcarea naturală, firească. Vedem sinergia muzicii, coregrafiei și actoriei în prima scenă – introducerea în lumea spectacolului : un ritm de step dance și intrarea unei bătrâne (Ramona Drăgulescu) care și-a însușit un stil specific de mers *de bătrână* – un mers cu pași mărunți, ușor grăbit, cu mâinile tremurânde. Ghetele cu toc mic și pașii mici, grăbiți, de vârstnică trebăluind prin casă, cad la fix pe ritmul de step care se aude – și iată cum o situație scenică firească devine un dans, un moment coregrafic unde se alătură un grup de alte cinci bătrâne, fiecare cu stilul ei de mers – fiecare cu povestea ei. Din coregrafie se desprinde natural momentul solo al Ramonei. Aruncând capodul – semn al bătrâneții ales cu mult umor – și schimbând registrul mișcării, grupul devine apoi unul energic, de femei în floarea vârstei; femei căsătorite și sătule de căsnicie. Un moment pe care l-am asociat cu celebrul dans 'Cell block tango' din musical-ul 'Chicago', la care se face trimitere prin cele două monoloage ale Petronelei Zurba și Costinelei Ungureanu, în care cele două își descriu fantezia de a-și ucide soțul, printr-o coregrafie senzuală, la început în sincron – probabil o trimitere la 'Chicago', datorată similitudinii situației scenice, adusă în plan de versurile lui Marius Aldea. Acesta e un bun exemplu cum o situație banală, domestică, lehamitea căsniciei, devine un moment spectaculos, îmbrăcat în muzică și coregrafie, într-o fantezie cu sclipici și senzualitate. De altfel, întregul spectacol poate fi privit ca un alt fel de musical, antrenant printr-un ritm de *step dance* (cel de la început), ce răsună hipnotic în toate momentele de tranziție. Un musical cu libretul poeziilor lui Marius Aldea, a cărui colaborare cu Mihai Dobre le plasează într-un context muzical electro-disco incluzând reeditări ale unor hituri cunoscute ale anilor 80, într-o compoziție structurată ca o operă compactă, ce reia motive muzicale, ritmuri și le reutilizează cu variațiuni. Limbajul coregrafic urmează o structură similară prin reintegrarea motivelor (mișcărilor) cu diverse variațiuni în acțiunea scenică, dansul funcționând ca limbaj corporal ce traduce acțiunea scenică în mișcare plastică. Structura aduce chiar un moment de *intermezzo* coregrafic hipnotic. Decorul mobil funcționează similar, ca limbaj vizual cu elemente minimaliste, într-o gamă cromatică de roz și roșu. E transportat și utilizat în acțiune de actrițe și e folosit pentru definirea spațiului gol în mod simplu și ingenios.

De la un grup de prostituate alături de un „pește" (Raluca Păun) care face un număr de rap ironic cenzurat prin inversarea silabelor, la o coregrafie explicită a fundurilor acoperite cu niște inimi roșii de puf super-kitsch și până la a construi din cadrele din decor o imensă vulvă, spectacolul împinge cu mult umor renunțarea la subiecte tabú și la pudoare. Se fac tranziții insesizabile între momente de mare sensibilitate și momente de comedie, parodie, ironie, unde universul kitsch cu aer optzecist, transcede prin discursuri profunde, unde o prostituată idealistă care iubește cerul și e ghidată de „legea morală" își spune monologul în timpul unei coregrafii explicite a celorlalte prostituate – întreruptă din discurs de râsul proxenetului din spatele perdelei unui bordel, sugerată vizual printr-un cadru mobil cu lanțuri, devine dintr-un moment de umor, un moment cu iz dramatic.

De la femeia-prostituată ajungem la ipostaza nașterii cu femeia-mamă și femeia-copil (nou născut); două condiții expuse în paralel. Scena e compusă vizual din elemente minimale de decor – cadre mobile cu lanțuri folosite și în alte momente în diverse scopuri și pentru definirea spațiului de joc, cadre care la finalul scenei, puse în paralel unul în fața celuilalt, creează imaginea unei vulve supradimensionate – ca un tunel unde femeia-mamă, devenită sclava propriului vagin, se transformă în femeia-nou născut, tunel populat apoi de siluete feminine, abia vizibile în lumina roșie semi-obscură. Aici se petrec toate metamorfozele. Aici este ilustrată condiția femeii în rolul ei de perpetuator al speciei. Aici e ilustrată condiția omului ca specie în regnul mamiferelor și condiția femeii ca „femelă" a propriei specii ; rolul femeii pus în perspectiva biologică, care nu ține cont de ideologii conservatoare sau neoculturale, de feminism, progresism sau de „războiul sexelor".

Niște înregistrări cu versuri recitate de o voce masculină (Matei Rotaru, actor la Naționalul clujean) aduc în plan episodic și perspectiva bărbatului. Un discurs anti-feminist pe deoparte și pe de altă parte un discurs despre menstruație din perspectiva masculină (plasat în paralel cu perspectiva femeii-adolescentă despre același subiect), discurs regăsit de altfel și în 'Outfitul șearpelui' – unde sunt explorate teme similare, dar din perspectiva masculină.

Se creează o paralelă filosofică între feminism, sau condiția omului ca ființă socială, și condiția noastră animală. Sexul este punctul de legătură pentru toate ipostazele vieții conturate în spectacol. De la „a ne fute animalic" și sexul ca element comercial – în numărul de rap asociat cu imaginea prostituatelor, la necesitatea biologică de a naște și instinctul de conservare a speciei, la importanța socială care se conferă sexului și sexualității, de la obsesia adolescentei și curiozitatea copilei care se joacă, la lehamitea femeii nesatisfăcute și regretul de a nu mai fi dorită la vârsta bătrâneții și de la condiția de a naște la a fi născută, cum se raportează femeia la sexualitatea ei, la vulva atât de esențială existenței noastre?

În ceea ce privește exploatarea temei și sloganului „Viva la vulva !", exista la un moment dat un manifest social cu sloganul acesta, care a pornit inițial de la un videoclip lansat de o firmă de produse de igienă feminină, în care – cu umor și într-un stil destul de colorat și *kitschy* – femeile erau încurajate să își accepte și să își iubească propriul corp. Poate că a reprezentat o sursă de inspirație pentru spectacol sau poate că nu. Dar dincolo de a se simți bine în corpul ei, problemele de natură morală, socială, filosofică și existențială pe care și le pune femeia în raport cu corpul său, cu existența ei în plan fizic pe pământ, sunt exploatate din toate unghiurile în spectacolul Andreei Gavriliu.

Sexul și sexualitatea femeii, felul în care ea însăși se raportează la acestea sau modul în care este privită de societate în legătură cu sexualitatea ei este de fapt o temă recurentă a spectacolului... De altfel, este unul dintre acele subiecte tabuu pe care **Viva la vulva** îl poate aduce în fața publicului, cu ingeniozitate și umor, cu dans, kitsch sau „sclipici" – cum se exprimă Andrea Gavriliu într-un interviu, cu un aer optzecist (epoca de aur a kitsch-ului) introdus prin reorchestrarea unor hituri disco, cu mult curaj regizoral de a spune tot ce este de spus, de a arăta tot ce este de arătat, de a transforma o lume a prostului gust într-un spectacol de bun gust, cu ironie fină, cu tranziții spectaculoase și insesizabile de la comic la dramatic, de la parodie la sensibilitate și cu o măiestrie regizorală și actoricească deosebită care transformă dansul în acțiune și acțiunea în pași de coregrafie, femeia primește un omagiu spectaculos, lucios și bine meritat și justificat. Iar dacă aș vrea să concluzionez impresia mea într-o frază, nu mi-aș putea alege cuvintele mai bine decât prin fraza-cheie a spectacolului, cuprinzătoarea replică a Romaniței Ionescu : „Femele din toată lumea, VIVA LA VULVA!"

Viva la vulva

Versuri: **Marius Aldea**
Concept, Regie și Coregrafie: **Andrea Gavriliu**
Scenografie: **Andreea Săndulescu**
Muzica: **Mihai Dobre**
Regia tehnică: **Cristian Petec / Sorin Gruia**
Maestru de lumini: **Dodu Ispas**
Sunet: **Emi Guran / George Udrea**
Lumini: **Vilică Ruiu / Ștefăniță Rezeanu**
Vocea păianjenului: **Matei Rotaru**
Foto: **Albert Dobrin**
Data premierei: **24 aprilie 2021**

DISTRIBUȚIA:
Ramona Drăgulescu, Romanița Ionescu, Raluca Păun, Costinela Ungureanu, Petronela Zurba, Irina Danciu

*Producția face parte din proiectul **6 spectacole scurte***

***Spectacol cu limbaj licențios, interzis persoanelor cu vârsta sub 18 ani*

Face to Face

Lia Boangiu

Monica Ardeleanu, Adrian Andone

Nimic nu ne interesează mai mult decât relațiile interumane, fie că e vorba despre relații de dragoste, de prietenie, de familie, și de ce nu (sau poate mai ales), de dușmănie. Aici s-a aflat dintotdeauna nucleul teatrului, cel pe care îl explorează și spectacolul *Face to Face,* ultima premieră a sezonului la TNC "Marin Sorescu", avându-i drept protagoniști pe Monica Ardeleanu și Adrian Andone. Pentru cei care mai cunosc și culisele teatrelor, vizionarea acestui spectacol va avea un plus de savoare știind că cei doi actori sunt soț și soție. Se poate spune că întreg proiectul este unul de familie – textul a fost tradus și adaptat de Monica Ardeleanu, iar regia îi aparține lui Adrian Andone.

M-a bucurat alegerea unui text modern și jucăuș pentru spectacolul realizat de cei doi ca parte din proiectul *6 spectacole scurte.* Piesa, scrisă de reputatul dramaturg Peter Quilter, a mai fost pusă în scenă cu succes în peste 18 țări. Am asistat la a doua reprezentație a spectacolului – care a coincis și cu încheierea stagiunii – și mi s-a părut o alegere nimerită care să dea spectatorilor semnalul că intrăm în cel mai vesel dintre anotimpuri. Ieși revigorat și binedispus de la *Face to Face,* ușor amuzat de cele trei scene pe care tocmai le-ai lăsat pe „scândură".

În cele trei scurte scene, Monica Ardeleanu și Adrian Andone joacă trei situații tragi-comice care ne sunt familiare - și tocmai prin asta devin dragi de la primele replici. Piesa lui Quilter este scrisă într-o notă ce nu permite situațiilor neplăcute să devină apăsătoare pentru spectator. Dimpotrivă, li se conferă acea ușurătate specifică în comedie, care ne permite să rădem în fața unor situații dificile - și demonstrează încă o dată că râsul este terapeutic.

Mâna unui bun dramaturg se vede nu doar în asta, ci și în construcția personajelor, care le permit celor doi actori să apeleze la o paletă variată de interpretare. Monica Ardeleanu, o actriță care aduce întotdeauna 110% energie pe scenă, este excelent pusă în valoare de cele 3 femei pe care le interpretează. De altfel, îmi imaginez că atunci când a citit prima dată piesa, a intuit pe loc faptul că cele 3 personaje îi vin ca o mănușă. De cealaltă parte, Adrian Andone încântă printr-un stil de joc mai domolit, plin de subtilitate, făcând un partener de scenă perfect pentru Monica.

În prima scenă te întâlnești cu Wendy și Jonathan, doi amatori de anunțuri de matrimoniale - sau, mai bine zis, profesioniști în astfel de întâlniri. Așa cum aflăm destul de rapid, amândoi obișnuiesc să își caute adesea parteneri prin intermediul anunțurilor, iar în situația de față se tatonează reciproc făcând comparații și povestind despre cele mai bizare întâlniri din trecut. Aceste mici anecdote devin atât modul lor de a flirta, cât și de a se asigura că au nimerit un partener cu care se poate merge până la capăt. Deși conversația bate uneori în confruntare („în anunț ai zis că ești mai tânăr"), există chimie între ei, iar tatonarea curge fără mari obstacole. Monica Ardeleanu joacă rolul unei femei sigure pe sine, care știe ce vrea de la un bărbat, și care își folosește toate armele pentru a controla întâlnirea cu un necunoscut, la el acasă. În interpretarea lui Adrian Andone, Jonathan este un bărbat care își ascunde cu tact kink-urile și face pe băiatul cuminte, pentru a nu o speria pe necunoscuta care a acceptat să-i facă o vizită.

A doua scenă ți-i prezintă pe Angela și Toby. Este ziua nunții Angelei, iar Toby, prietenul ei cel mai bun o tachinează cum numai cei mai buni prieteni o pot face. Angela este la a treia nuntă, așa că Toby are și motive să o ia peste picior. Împreună, se întreabă de ce nu au mers primele două căsnicii ale Angelei și dacă există șanse ca a treia să aibă succes. Toby, la rândul lui, este un burlac gay convins. Însă situația mi s-a părut (chiar dacă foarte bine aleasă) mai degrabă un pretext pentru felul în care poate arăta relația de prietenie dintre un bărbat și o femeie. Pentru publicul român s-ar putea să fie încă inedit faptul că Toby e gay și își imaginează cum i-ar sta într-o rochie de mireasă. În acest rol, Monica Ardeleanu îți prezintă o femeie vulnerabilă dar puternică, una care este capabilă să ia viața de la capăt ori de câte ori cea veche se năruie. Personajul lui Toby e plasat mai mult pen-

tru a-i da replica, însă Adrian Andone îl interpretează perfect, fără dramatismele sau exagerările pe care le-ai vedea la unii actori hetero. Mi-a creat impresia că a abordat acest rol cu mult respect și cu atenție, având grijă să nu parodieze personajul, ci să devină Toby.

A treia și ultima scenă, însă, îi aduce iarăși pe amândoi în prim-plan. Faci cunoștință cu Giuliana și Bobby în toiul unor certuri monstru. Căsătoriți de mulți ani, cei doi sunt pe punctul de a divorța. Din ce motive, fie vă puteți imagina, fie vă puteți cumpăra un bilet la toamnă. Giuliana nu este dispusă să-i ierte sau să-i accepte nimic lui Bobby, așa că prima ei decizie este să-l dea afară din apartament. Din păcate, nu prea îi iese schema: atât ea, cât și Bobby i-au plătit proprietarului câte un avans, pe ascuns de celălalt. Așa că ea își revendică livingul și îi lasă lui dormitorul. Scenele care urmează fac trimiteri la desenele animate, sau la comediile anilor `20-`30. Își joacă unul altuia farse, își provoacă mici neplăceri, își ascund lucruri prin casă, etc. Ultima confruntare a spectacolului este un mic tur de forță din partea celor doi actori, care vă vor oferi numeroase prilejuri de a râde, dar și de a vă pune întrebări despre cum ați aborda o astfel de situație.

Se spune, pe bună dreptate, că e mult mai greu să faci comedie decât dramă. În acest spectacol, chiar dacă durează aproximativ 90 de minute, Monica Ardeleanu și Adrian Andone reușesc să țină energia și fervoarea la cea mai înaltă cotă. La final, trebuie să las și o mențiune pentru vocea extraordinară a Monicăi, pe care o puteți auzi cântând piesa *L'Italiano*, interpretată în original de Toto Cutugno. Recomand călduros (estival) acest spectacol spumos și distractiv.

Face to face

De: **Peter Quilter**
Regia: **Adrian Andone**
Scenografie: **Lia Dogaru**
Scenariul, traducerea și adaptarea: **Monica Ardeleanu**
Regia tehnică: **Cristian Petec / Sorin Gruia**
Maestru de lumini: **Dodu Ispas**
Foto: **Cristi Floriganță**
Data premierei: **5-6 iunie 2021 / sala Amza Pellea**

DISTRIBUȚIA:
Monica Ardeleanu, Adrian Andone

*Producția face parte din proiectul **6 spectacole scurte***

O relaxantă plimbare cu **Ionesco și Caragiale**

Cornel Mihai Ungureanu

La mijloc de mai a avut loc în sala Atelier (Pictură) a Teatrului Național „Marin Sorescu" din Craiova o premieră inedită: ***Cântăreața cheală*** (de Eugène Ionesco) ***vs. Momente și schițe*** (de I. L. Caragiale). Spectacolul reprezintă lucrarea de licență a studenților din anul III – Actorie și stagiul de practică al masteranzilor – anul II Arta Actorului din cadrul Departamentului de Arte al Universității din Craiova, sub îndrumarea prof. univ. dr. Alexandru Boureanu, la proiectul interdisciplinar participând și Universitatea Națională de Arte din București cu lucrările masteranzilor din anul II, specializarea Grafică, lucrări ce ilustrează conceptul lor de afiș al spectacolului.

Titlul mi-a stârnit curiozitatea, iar acel "versus" m-a pregătit pentru "duel": dramaturgul de limbă franceză, așadar universal, contra celui de limbă română, carevasăzică local. "Oportunistul" sau "canalia"? "Depresivul" sau "omul de cafenea"? Competiția părea dezechilibrată și prin prisma „armamentului" din dotare: una dintre cele mai cunoscute și jucate piese ale lui Ionesco avea de înfruntat nu un text dramatic al lui Caragiale, nu mahalaua lui atât de vie, ci doar niște "momente" și "schițe", vii și ele, dar... "onoarea nereperată" a dramaturgului "național" părea greu de "reperat".

Pe măsură ce se derula alternanța inspirat desenată a secvențelor din creațiile celor doi autori, mi-am dat seama că sunt teribil de înșelat în așteptări. Și că, din această cauză, mă simt nu doar ușurat, ci și bine. Din ce în ce mai bine. Pentru că punerea în scenă a avut de toate: și puțină pandemie, și proiecții video, și muzică – nu doar originală (conducerea și compozițiile muzicale îi aparțin lect. univ. dr. Octavian Gorun), ci și plăcut persistentă, măcar pentru o vreme, genul acela de compoziție pe care o întâlnești o dată în viață (poate fi orice, o melodie sau un roman) și chiar dacă îi uiți acordurile (ori intriga), nu uiți niciodată starea, bucuria conectării. A fost și senzualitatea unei tinere femei care cântă la vioară (Jana Čeklanović), și plăcerea retrăirii textelor, și dubla curiozitate: ce moment ori schiță va urma? ("Căldură mare" a lipsit, de exemplu, miza fiind în cu totul alte zone decât "Caragiale și Urmuz, surse de inspirație pentru Ionesco") și, mai ales, cum arată noua generație de actori școliți la Craiova?

Aș îndrăzni să spun că arată bine, dar e impresia pe care am avut-o an de an, de pe vremea când Remus Mărgineanu era la catedră, și mulți au confirmat între timp. Mi s-a părut, la început, că tinerii care au evoluat în **Cântăreața cheală** (traducerea Vlad Russo și Vlad Zografi) au fost ușor avantajați, au punctat un pic la "impresia artistică": Ovidiu Cârstea (Domnul Smith), Roxana Mutu (Doamna Smith), Cătălin Blendea (Domnul Martin), Alexandra Mihalcea (Doamna Martin), Irina Danciu (Mary) și Mihai Viță (Căpitanul de pompieri), pentru că partiturile lor au fost dublate de plăcerea lui Alexandru Boureanu de a căuta sensuri noi în scrisul lui Ionesco, de a valorifica novator unele evidențe, de a reconstrui povestea acestor personaje aflate în afara logicii, lipsite de viață interioară, despre care nu știm cine sunt, ce visează, ce doresc. Spirit ludic, dar apt pentru adâncimile ființelor ce suntem, Boureanu pare că se simte acasă în lumea ionesciană. El s-a jucat și acum frumos, de-a non-comunicarea îmbrăcată în ziare, de-a inocența ascunsă adamic sub frunze de filodendron, de-a așezatul scaunelor (prilej să ne amintim **Scaunele**, spectacolul pe care l-a montat în 2017, la Teatrul Ariel din Râmnicu Vâlcea, și căruia i-a dat o in-

Alexandra Mihalcea, Roxana Mutu, Ovidiu Cârstea

Adelina Galiceanu, Iarina Zidaru, Alexandru Purcaru

edită și subtilă dimensiune religioasă, atât de apropiată însă lui Ionesco). Până și costumele "obișnuite" au "vorbit" parcă mai puternic decât cele de epocă ale momentelor și schițelor, în această reușită scenografie semnată Vanessa Beca. Și cum regizorul Alexandru Boureanu nu putea rata momentul Boby Watson sau "comedia regăsirii" soților Martin, interpreții nu le-au ratat nici ei. Dimpotrivă. Ovidiu Cârstea, Roxana Mutu, Cătălin Blendea și Alexandra Mihalcea au fost convingători pe tot parcursul, Mihai Viță a impresionat prin intempestiva sa prezență și o reconfortantă impresie de siguranță, iar Irina Danciu a fost și ea la înălțimea situației, desigur și atunci când a recitat minunatul "poem".

Dascălul Alexandru Boureanu a mizat, evident, și pe expresivitatea studenților săi. Momentele și schițele au oferit un prilej de "revanșă" interpreților Andreea Ilie, Delia Toader, Adelina Galiceanu, Iarina Zidaru, Mihai Alexandru, care au avut posibilitatea *să-și manifeste emoțiile* în zugrăvirea personajelor autorului atât de "atras de mecanismul omenesc", dar pentru care conta foarte mult "gestul, mimica și ochii". Ei au reușit să înfățișeze lumea lui Caragiale, în decupaje diverse, cu tot efectul comic drag acestuia. Dar la capitolul expresivitate au excelat și actorii din **Cântăreața cheală**, chiar dacă emoțiile stârnite de absurdul care escaladează sunt de o natură diferită. Pentru că, de fapt, nu a fost nicio revanșă de luat, niciun duel între dramaturgi, nicio competiție în scenă, doar pasiune, bucurie și entuziasm, așa cum îi stă bine unui spectacol realizat de tineri aflați la început de drum, dornici să arate ce pot.

Meritul lui Alexandru Boureanu (asistent regie: Cătălina Vînătoru) este că a creat acest moment la capătul căruia, în acordurile vesele ale Broscuței oac (Trio Grigoriu, 1957), rostite cu aplomb de întreaga distribuție, i-am văzut pentru o clipă pe cei doi, Caragiale și Ionesco pășind braț la braț, într-o tihnită promenadă prin această lume.

Cântăreața Cheală vs. Momente Și Schițe

Regia: **Alexandru Boureanu**
Asistent de regie: **Cătălina Vînătoru**
Traducere Cântăreața cheală: **Vlad Russo și Vlad Zografi**
Scenografie: **Vanessa Beca**
Muzică originală: **Octavian Gorun**
Regia tehnică: **Sorin Gruia / Cristian Petec**
Maestru de lumini: **Dodu Ispas**
Sunet: **George Udrea**
Lumini: **Ovidiu Mustață, Marian Tudorache, Ștefăniță Rezeanu**
Foto: **Cristi Floriganță**

Distribuția:
Ovidiu Cârstea (Domnul Smith), **Roxana Mutu** (Doamna Smith), **Cătălin Blendea** (Domnul Martin), **Alexandra Mihalcea** (Doamna Martin), **Gabriela Popescu** (Mary), **Irina Danciu** (Menajera), **Mihai Viță** (Căpitanul De Pompieri)

Distribuția Five o'clock:
Irina Danciu (Măndica), **Adelina Galiceanu** (Tincuța), **Iarina Zidaru** (Mița), **Alexandru Purcaru** (Domnul)

Distribuția Bubico:
Adelina Galiceanu (Mamița), **Alexandru Purcaru** (Pasagerul), **Iarina Zidaru** (Bubico), **Andreea Ilie** (Monolog „Infamie" / „Autoritate"), **Delia Toader** (Monolog „În Tren Accelerat"), **Jana Čeklanović** (Vioară)

Stagiu de Practică Artistică:
Vlad Burdușel, Simona Grîcleanu, Ioana Stama, Cătălina Vînătoru

Cehov – perspective ludice în universul (auto) descoperirii

Luana Neghea

Irina Danciu

Florin Caracala, figură proeminentă a generației de regizori în ascensiune, se întoarce la Teatrul Național din Craiova, pentru a ne aduce încă o dată acel aer proaspăt prin care își personalizează de fiecare dată spectacolele, precum și acea naturalețe artistică specifică celor ce nu se tem să păsească dincolo de convenționalism. De data aceasta, colaborarea sa cu Naționalul craiovean s-a concretizat printr-un exercițiu al imaginației și al curajului realizat împreună cu studenții anului al III-lea la specializarea Arta Actorului, din cadrul Departamentului de Artă al Universității din Craiova. Plecând de la comedia scrisă de Anton Cehov, "Pescărușul", Florin Caracala conturează perspective ludice într-un spațiu literar și teatral canonic, transformând spectacolul într-un joc fervent al explorării.

Alexandru Purcaru

Textul clasic este regândit, piesa fiind imaginată ca o punere în scenă *în versuri* a unei opere reprezentative, variantă ce amplifică valențele expresive dorite. Ingeniozitatea regizorală nu constă însă într-o îndepărtare abruptă față de scenariul cehovian original, ci tocmai în provocările pe care regizorul le propune actorilor, de a zugrăvi clasicul îmbrățișând modernul, de a trăi și reda furtuni emoționale și de a explora conflictele externe și interne ale personajelor în și din ipostaze curioase. Florin Caracala se joacă atât cu tinerii actori, cât și cu aparent imuabilele personaje, atribuind studenților rolurile Mașei, Arkadinei, Ninei, Polinei Andreevna, iar studentelor rolurile lui Treplev, Sorin, Trigorin și Șamraev. Singurii pentru care această convenție experimentală nu se aplică sunt povestitorul (Vlad Burdușel), care ne călăuzește cu umor în călătoria către intimele cercuri aristocratice din Rusia țaristă și însuși autorul (Cristian Petec), a cărui meditație în tonuri ironice încheie armonios comedia.

Ceea ce face Florin Caracala nu este, totuși, o suprimare a teatralității convenționale, ci mai curând o călătorie inițiatică într-un univers al descoperirii. Actorii descoperă nuanțele personajelor cehoviene, integrându-le gusturi contemporane si augmentând dramele trăite la sfârșitul secolului al XIX-lea prin ironie sugestivă și tehnici sincretice ce corelează momente aparent pretenți-

Irina Danciu, Delia Toader, Mihai Viță, Alexandra Mihalcea, Iarina Zidaru

Delia Toader, Ovidiu Cârstea

oase cu escapade pline de energie de sorginte muzicală, anecdote savuroase și monologuri patetice.

Piesa presupune o înțelegere a realității vremurilor respective și a tumultului sentimental, redată prin persiflaj constant, autosugestie însuflețită și chemări continue la descifrarea artei și mai ales a rolului acesteia în viețile artiștilor. Încercările nestăvilite ale lui Treplev (Delia Toader) de a-și creiona vocația literară și de a revoluționa teatrul contemporan sunt umbrite de succesul mamei sale, bine cunoscuta actriță Arkadina (Cătălin Blendea) și de cariera prolifică a scriitorului Trigorin (Roxana Mutu), iubitul Arkadinei, aceștia doi din urmă nuanțându-se ca personaje ce aparțin unei caste superioare, unei elite intelectuale și artistice în interiorul căreia Treplev aspiră să ajungă. Speranța accederii în acest mediu o nutrește și Nina (Ovidiu Cârstea), tânăra naivă ce-și devoalează lipsa inocenței și ambiția prin compromisul sentimental pe care îl face, căutând să-l seducă pe Trigorin pentru a-și împlini idealul. De cealaltă parte a scenei, îi tegăsim pe Maşa (Mihai Viță), Medvedenko (Iarina Zidaru), Polina (Mihai Alexandru), Șamraev (Alexandra Mihalcea) și Sorin (Irina Danciu), deja ancorați în simbolicul spațiu al moșiei, devenită *theatrum mundi*. Trăind drama iubirii neîmpărtășite, tânăra Maşa și mama sa, Polina, își deplâng propria existență împovărată de căsătorii nefericite și atitudini brutale, lipsite de tact și afecțiune, în cazul lui Șamraev, sau monotonie agasantă, în cazul învățătorului Medvedenko, pe când Sorin, proprietarul moșiei, un bătrân a cărui stare de sănătate se deteriorează cu fiecare clipă, trăiește vivace și refuză să cedeze în fața bolii iminente. În acest cadru, totul este dinamizat de căutări lăuntrice, conflicte sufletești, triunghiuri amoroase și speranțe deșarte, actorii transmițând toate aceste emoții cu umor, detașare.

Cosmosul cehovian, reconstituit într-o manieră originală de către Florin Caracala, integrează teme umane universale, pe care tinerii actori au reușit să le cerceteze și să le nuanțeze prin tușe personale, creând astfel un spectacol al descoperirii și autodescoperirii.

Pescărușul

După: **A. P. Cehov**
Regia: **Florin Caracala**
Asistent de regie: **Cătălina Vînătoru**
Regia tehnică: **Cristian Petec**
Maestru de lumini: **Dodu Ispas**
Sunet: **George Udrea**
Lumini: **Ovidiu Mustață, Marian Tudorache, Ștefăniță Rezeanu**
Foto: **Cristi Floriganță**

DISTRIBUȚIA:
Mihai Alexandru, Cătălin Blendea, Vlad Burdușel, Ovidiu Cârstea, Irina Danciu, Alexandra Mihalcea, Roxana Mutu, Cristian Petec, Delia Toader, Mihai Valentin Viță, Iarina Zidaru

AudioCehov

Marius Dobrin

Uitasem de teatrul radiofonic. Mai bine zis îmi rămăsese ca aparținând trecutului sau, cumva, ca și cum n-ar fi, în ciuda faptului că an de an UNITER are un premiu și pentru această formă de teatru. Drept care a fost o revelație să ascult producția Departamentului de Arte în colaborare cu studioul Radio Oltenia. Am redescoperit brusc farmecul unui teatru care n-a fost nicio clipă contestat, așa cum s-a întâmplat cu teatrul filmat sau online. Așa că, iată, pandemia a însemnat încă un câștig (pe lângă șansa de a vedea pe internet spectacole la care nu am fi putut ajunge din cauza spațiului și a timpului) -un spectacol exclusiv audio. Și încă unul foarte bine alcătuit și înregistrat. Decupajul scenelor din **Mașinăria Cehov** și ‚Nina sau Despre fragilitatea pescărușilor împăiați' are meritul de a propune un text absolut remarcabil al lui Matei Vișniec, fermecător prin jocul cu celebrele personaje, prin lentila absurdului, prin reflecția asupra vieții și a morții. Nu în ultimul rând, o bună încercare pentru un examen de disertație al promoției acestui an. Haricleea Nicolau conduce spectacolul spre un continuum al secvențelor ce îl apropie pe Cehov de final („rien ne va plus"), de la admonestările Anfisei și până la reprosul pe care i-l aduce Ranevskaia: „Ce femeie ar putea suporta asta?", urmat de răspunsul simplu: „Nu știu". ‚Mașinăria' invocată de Vișniec devine o mașină de scris, ale cărei sunete marchează timpul implacabil și scurgerea paginilor. Revelația s-a extins în privința vocilor, o adevărată provocare. Tehnica profesională a studioului de radio a pus în valoare potențialul tinerilor actori, încât toate sună foarte bine, se aud în proximitatea ascultătorului, îi înlesnesc imaginarea tablourilor în derulare. Cea mai impresionantă rostire îmi pare a fi a Cristinei Albișoru în ipostaza Trecătorului. Acolo este tot absurdul de care vorbește Vișniec, este și o limpede panoramare a unui tablou ce se descoperă treptat. Dialogul ei cu Laurențiu Tudor, drept Lopahin („regele proștilor"- cu o argumentație savuroasă), este o mică bijuterie. Interesant mi s-a părut că mi-a fost dificil să deosebesc vocea lui de vocea lui Darko Huruială, cel care face un Cehov de o luciditate flegmatică, temperat din cunoașterea pe care ți-o oferă suferința. Replicile monosilabice sunt extrem de reușite. E acolo un timp al pauzei și un efect al tăieturii. Cred, în schimb, că un ragaz acordat unui tempo mai relaxat ar fi îmbogățit replicile lungi. Rostite logic, corect, ele cer îngăduința unei colorizări permise de timp. Trioul Alina Păun, Mihai Alexandru Purcaru și Laurențiu Tudor, adică Nina, Treplev și Trigorin, propune o scenă foarte vie, un nucleu pentru o dezvoltare ulterioară. Alina Păun, care face la început o foarte colorată Anfisa, etalează o varietate de rostiri ce ilustrează stări de la o extremă la alta, pe când cei doi pretendenți la dragostea Ninei impun imaginea unei echipe, eventual înfruntând ideea duelului și impulsul spre ucidere avansat de Nina. Mihai Alexandru Purcaru are o revenire la Firs, personajul care l-a făcut remarcat la începutul studenției. Vocea lui e bogată în nuanțe, exersarea și tehnologia putând duce la o valorificare de mare anvergură. Darko Huruială este un Cehov ce-l revede pe Firs ca după o lungă călătorie inițiatică și, mai apoi, are la rândul său un exercițiu de virtuozitate prin plasarea în rolul lui Cebutîkin. Cătălina Șerban se înscrie în buna ilustrare a absurdului prin felul în care o joacă pe Sarah, cu un tempo care aduce și o undă de dramatism, unul acceptat cu luciditate. Surpriza este oferită de Haricleea Nicolau, cu o voce sprintenă, propunând o Arkadina plină de viață și cu tușe de un umor subtil. Asumarea posturii didactice și regizorale cere și o revenire scenică. Finalul apartine unei voci de radio, Alexandru Mogoșanu, citind mesajul lui Vișniec, adresat lui Cehov. Chiar dacă nu e actor, ar fi putut să dea, la rândul său, un ritm mai temperat. „Allegro, *ma non troppo*" (cu accentul pe a doua parte) pare a fi o cerință pentru acest spectacol. Altfel, unul absolut remarcabil, care ar trebui urmat periodic de altele. Exercițiul rostirii, cu vădite scăderi pe scena generațiilor mai noi, are șansa unei reinventări prin radio. Cu atât mai mult cu cât radioul are vitalitate și poate ajunge, prin proiecte inventive, la un segment foarte mare de oameni. Spectacolul acesta merită să fie difuzat la nivel național de Radio România și sper că va însemna debutul unei lungi colaborări. Acum câțiva ani, proiectul de lecturi conduse de Bobi Pricop a ajuns și la Radio Oltenia printr-o fascinantă interpretare a lui Claudiu Bleonț. De acum înainte, un parteneriat Teatru-Departament-Radio îmi pare a fi benefic tuturor. Ca să nu mai zic de obsesia mea privind arhivarea unor mărturii culturale în beneficiul viitorului.

S13 / în memoriam

Tania Jilavu

În ziua când cineva te iubește, il fait très, très beau, cânta Jean Gabin cândva. Iubirea atrage iubire, și iată, e frumos, tare frumos azi. Și ce poate fi mai senin și mai frumos decât o zi de august roditor? Trăim sub țărâna grea a mileniilor, sclipim iubind în obscure destine, fără să-i pese timpului de noi. Planete, sori, energii cosmice divine ne atrag spre veșnicie cu inerția iubirii. O clipă de repaos cu cerul brăzdat de energii albastre. Ce poate fi mai benefic decât o clipă de răgaz, o clipă doar a ta, la orele amiezii în mijlocul naturii? Plimbarea gândului începe și mă surprind oftând. „Coeur qui soupire n-a pas ce qu'il désire". Simt clipele acestea legate de amintirea artistului, fără jale, doar cu acceptarea unei situații date, asumate. Doar fantezia mea are neliniști în a-și explica istoria destinului unui om, și o întrebare apare amintindu-mi de Silviu Bârsanu/ S13, cel pe care l-am fi serbat la început de august, dacă ar mai fi fost printre noi: ce este viața?

Când ești comediant, joci cu sentimentele. Este mai ușor să citești în cărți decât în inimi. Viața netrăită devine un rău ce te duce la suferință mortală. Multe taine sunt în jurul nostru în opera Creatorului, însă vedem doar o parte infimă din ele. Observăm, medităm, tragem concluzii, și ce nu înțelegem azi, vom înțelege mâine. Ce-i mai plăcut decât o levitație în visul cu cupole aurii de biserici, cu sentimentul zborului de îndrăgostit? Cântecul naturii continuă ca un ecou rezonant în trup. Așteptare calmă, fără frenezie, fără patos, cu liniște și resemnare; e o stare ce poate fi un soi de fericire specifică omului copt, prea copt prematur, precum S13. Este pandemie, trăim într-o nouă realitate... Zilele îmi par vădit mai scurte și mai neîncăpătoare, ca hainele rămase mici. Cum să trecem doliul cu speranță? Poate făcând ceva plăcut spiritului, sau poate doar adăugând un gram de nebunie vieții. Căci viața este un bun de preț. Din nefericire înțelegem asta abia târziu, când ceva rău ne-o frânge. Bucuriile prea mari poartă în ele germenii decepției. Sufletul artistului S13, laborator de iluzii, nu a cunoscut îndeajuns algebra realității imperativă supraviețuirii după un tsunami devastator. Silviu visase cu sufletul de fiecare dată, chipul său îndurerat lăuntric o demonstra. A trăit viața cu-n amestec ingenuu de amintiri, visare, fascinat de ideea de cuplu. Știm puțin din viața sentimentală a cuiva, deși vedem cu toții spectaculoasa degringoladă fizică. Silviu privea cu luciditate devoratoare viitorul; detestase existența larvară. Gândurile îi erau aripi. Trupul se erodase prematur, arsese în goana după o frumusețe ideală, învelit într-o perturbare sufletească.

Cum să facem lipsa celor dragi suportabilă? Sperând că sufletele acestora se odihnesc în pace, și amintindu-ne de ei cu iubire. Artistul cu ochi irizați a devenit precum dorise, un „OZN", un spirit teleportat, trăind în lumi paralele, vibrând pe alte frecvențe. Duhul lui se plimbă prin grădina Domnului, culege miere din florile ei. Simte cum muzica divină umple universul, căci Tatăl lucrează cântând și copiii săi în undele muzicii se simt fericiți...

*Silviu Bîrsanu – Din textele pentru Cartea S13**

[Să iubesc și să fac ce vreau]

**141802116*

Primul punct de împlinit este expoziția personala de la Calafat din luna mai, la Muzeul din palatul Marincu care are o poveste misterioasa din auzite.

2. De terminat vitraliul lui D. Vi.
3. De făcut [indescifrabil] pt. lucrări.
4. Cele 3 mii de discuri ?
5. Picturile pe apă.
6. Să-mi fac și eu catalogul.
7. Să scriu mai mult în acest loc, lăsându-mă de fumat și alcool.
8. Liniștea sufletească să se mențină.
9. Să-mi încep toate pânzele albe cu noi idei frumoase și deosebite.
10. Sa mă scap de neaveniți și mincinoși.
11. Să-mi îngrijesc mai mult trupul.
12. Să citesc mai mult, studiind limba R [omână].
13. Să nu uit promisiunile făcute în trecut (proiectul Philadelphia).
14. Fotografiile finalizate, eventual expuse, transpuse, înrămate și expuse.
15. Să fiu ceva mai diplomat, mai ales în vorbire și vorbirile telefonice.
16. Însingurat cu multă inspirație și profunzime luminată de conjunctura actuală, astrală și liberă cu Dzeu.
17. Iubire platonică.
18. Credința că pot să ajung să dau tot.
19. Puterea de a mai zice „nu" tentațiilor, dar mai ales sugativelor energetice, mincinoșilor, neaveniților. Prin iertarea lor și tuturor greutăților ce le aduc ei pentru a le purta eu.
20. Multă putere, răbdare, transpirație în munca de zi cu zi.
21. Un an plin de toate bune și rele, iar proporția să fie echitabila spre bine și spre binele tuturor.
22. Mulți prieteni noi, dar adevărați.
23. O viață plina de sănătate mamei mele.
24. Vin și țuica de [indescifrabil] 5 motive s-o fur de doua ori, aici + fata.
25. Să mă ierte șefa și directoarea când am nevoie de altceva de făcut.
26. Să iubesc și să fac ce vreau.
27. Să mă ierți Doamne.
28. Să nu mai pierd timpul/banii.
29. Să câștig bani mulți, dar cinstit, rămânând ortodox în a-i face.
30. Să-mi vină helicopterul dorit.
31. Să fiu sănătos în anul ce vine și-n cel ce a venit.

* Silviu lucra la o carte care cuprinde gânduri, propoieziții (în sensul indicat de Vasile Gogea), note hermetice, unele obscure, dar care așteaptă să fie descifrate, inclusiv imagistic, de cei care-l știu mai bine. El dorea o Carte a sa în care cuvântul să primească imaginea – și invers, o alchimie personală la care visa. Poate se va face cândva. Acesta este un fragment din cartea proiectată, iar titlul în croșete este ales de mine din acest „hentriacontalog" (31) pe care el îl scrie probabil la începutul unui nou an. Notele erau numerotate după un cifru secret, care îmi scapă.

Cu dramaturgul albanez Stefan Çapaliku (n. Shkodra, 1965) m-am cunoscut la reuniunea experților în teatru pe tema teatrului documentar organizată în noiembrie 2012 de Goethe Institut Berlin. Jovial și sobru în același timp, el știa destule lucruri despre România și dorea să mă inițieze în cunoașterea metropolei germane plimbându-mă pe străzile orașului – unde mai fusese invitat. Tatăl său a absolvit o facultate de agronomie în România și înțelege românește. Are piese de teatru traduse în România și chiar jucate. De curând, în 2020, volumul său „Trilogia Albanica", reunind trei dintre dramele lui cele mai cunoscute, a fost publicat în capitala Franței, de editura „L'espace d'un Instant". Volumul reunește piese de teatru: „I'm from Albania" (monodramă), „Allegretto Albania" (comedie serioasă) și „Made in Albania" (dramă), traduse de Anna Couthures, cu un cuvânt înainte de Ardian Marashi.

Monodrama „I'm from Albania" a fost scrisă în anul 2005 și pusă în scenă de Laboratorul de TeatruX05, în regia Emei Andrea (a rostit un cuvânt de salut pentru Albania în cadrul proiectului Hektomeron) și a lui Stefan Çapaliku, unicul interpret fiind aceeași Ema Andrea. Această monodramă a fost reprezentată în 21 de spectacole la Tirana, Elbasan, Durrës, Korcea, Vlora, Shkodër, dar și la Tetova, Manastir, Ohër, Tuz, Brăila, Bari și Paris. Comedia serioasă „Allegretto Albania", pe care o publicăm integral, a avut premiera mondială în anul 2007 la Teatrul Națiunilor din Skopje, în regia lui Alfred Trebicka. În același an, Ministerul Culturii de la Tirana a declarat-o cea mai bună piesă de teatru a anului. A doua producție a comediei lui Çapaliku a avut loc un an mai târziu, la Teatrul Național din Tirana, în regia lui Altin Basha.

În anul 2009, a fost realizată versiunea românească a piesei, în traducerea lui Marius Dobrescu, la Teatrul Odeon din București, în regia lui Cristian Dumitru. În anul 2010 „Allegretto Albania" a reprezentat Albania pentru prima dată la Bienala de teatru „New plays from Europe", care a avut loc la Wiesbaden și Mainz, în Germania, unde a luat premiul întâi acordat de Forumul Internațional al Criticii. În 2011, această piesă a fost pusă în scenă la Ambassador Theatre din Washington DC, în regia lui Joe Martin și traducerea profesorului Mark Stringham. În anul 2014 a fost realizată a cincea producție a acestei piese la Teatrul Național din Podgorica, Muntenegru, în regia lui Idriz Gjoka și traducerea lui Agron Camaj.

Drama polifonică „Made in Albania" a fost pusă pentru prima dată în scenă în aprilie 2016 la Teatrul Național Experimental din Tirana, în regia lui Altin Basha, și a fost reluată de 25 de ori la Tirana, Durrës, Prishtina, Tetova, unde a primit și premiul pentru cea mai bună dramă la Festivalul Balcanic al Teatrelor Naționale.

Allegrettto Albania a fost tradusă de Marius Dobrescu, traducătorul operei lui Ismail Kadare în România.

Nicolae Coande

Allegretto Albania

Comedie serioasă

Personajele

Tatăl sau **Contrabasul**
Bărbat în jur de cincizeci de ani, critic muzical
Mama sau **Violoncelul**
Femeie în jur de patruzeci și cinci de ani, economistă
Fiul cel mare sau **Tuba bass**
Băiat în jur de șaisprezece ani
Fiul cel mic sau **Flautul**
Băiat în jur de treisprezece ani
Învățătorul sau **Cornul**
Pensionar, voluntar în asociația de pacificare a conflictelor
Pajtime sau **Vioara**
Președinta asociației de pacificare și ajutorare, spicheră la TV publică
Satedin sau **Fagotul**
Fiul mătușii Mamei, ex-criminal

Scena întâi sau Prologul

În holul Teatrului, pe două rânduri, stau toate personajele comediei, îmbrăcate în costumele rolurilor și cu instrumentele în mâini. Pe una dintre laturi se află familia: Tatăl cu un contrabas, Mama cu un violoncel, Fiul cel mare cu o tubă-bas și Fiul cel mic cu un flaut. Pe latura opusă stau Pajtime cu o vioară, Învățătorul cu un corn și Satedin cu un fagot. În coloana sonoră se aude zgomotul acordării instrumentelor, exact ca înainte de concert. Printre cele două rânduri de personaje intră în sală spectatorii. După ce spectatorii și-au ocupat locurile în sală, intră în sală Tatăl, fără contrabas, Mama, fără violoncel, Fiul cel mare, fără tuba-bass, și Fiul cel mic, fără flaut.

Se deschide cortina. În fund, în centrul scenei, se află un ecran pentru proiecții. O sobă mare de bucătărie și o butelie. Fiul cel mic stă în partea dreaptă a scenei. În mijlocul scenei – o masă de bucătărie din lemn, iar în stânga o scară de zugrav, tot din lemn. Pe scenă se mai află risipite câteva scaune de lemn. La masă, mama începe să curețe cartofi. Apoi pune pe plită o tigaie mare, în care începe să sfârâie uleiul, iar prin sală începe să miroasă a ulei ars. Pune cartofii la prăjit. Fiul cel mare se urcă pe scară, îmbrăcat în tunică militară, cu un binoclu atârnat la gît, iar la brâu cu o telecomandă tv. Tatăl stă în celălalt colț al mesei, citind și scriind ceva într-un caiet, cu un teanc de dosare dinainte. La picioare are un kalașnikov.

Fiul cel mic, îmbrăcat și el în tunică militară, se joacă pe dușumea cu un kalașnikov, montându-l și demontându-l și cronometrând fiecare operațiune.

Scena a doua

Tatăl: Cât e ceasul?
Mama: Habar n-am.
Tatăl: Cât e ceasul?
Fiul cel mare: Six twenty five p.m.
Tatăl: Cât?!!!
Fiul cel mare: Ți-am spus, șase și douăzeci și cinci.
Tatăl: Nu se poate... Pierdem știrile...
Fiul cel mic: Mare șmecherie.
Tatăl: *(Fiului cel mare)* Ia deschide, mă, televizorul. *(Fiului cel mic)* Tu, mucles! Cine ți-a permis să vorbești?
Fiul cel mare: Am înțeles! *(Scoate telecomanda și deschide televizorul)*

Pe ecranul mare de pe scenă apare figura Pajtimei, spicheră tv de știri, vorbind.

Spichera:... despre finalizarea cu succes a primei faze a proiectului de ajutorare a două sute de familii din district, izolate în propria casă de teamă de a nu fi ucise. Iar acum trecem la cronica culturală.
Tatăl: Ah, le-am pierdut...
Fiul cel mare: Știrile politice.
Fiul cel mic: Și cronica „neagră".
Tatăl: *(Mamei)* Din vina ta. Ca de fiecare dată.
Mama: Cum adică din vina mea?
Tatăl: Șșt!

Între timp, pe ecran apare o orchestră simfonică mare și silueta unui dirijor. Pe fondul sonor se aude Marșul lui Radetzki.

Spichera: Astăzi a început la Tirana stagiunea de concerte „Allegretto Albania". O orchestră simfonică multinațională, compusă din instrumentiști cunoscuți din toate țările Europei și dirijată de celebrul dirijor neozeelandez Joshua McDonald a dat astăzi primul ei concert. În următoarele treizeci de zile, orchestra va da șapte concerte în cele mai mai orașe din nordul și nord-estul Albaniei. Se apreciază că numărul spectatorilor care vor asista la aceste concerte va fi unul record. „Allegretto Albania" este sloganul propus de înșiși primarii acestor orașe, ca un simbol al ospitalității și seriozității locale. Spicuind din declarația conducătorului artistic, care este în același timp și decanul corpului diplomatic acreditat la Tirana, dacă aceste șapte concerte se vor desfășura conform previziunilor, atunci turneul se va prelungi și va cuprinde și zonele din sudul Albaniei, Kosova, precum și pe cele populate de albanezi în Macedonia și Muntenegru... *(Pe ecran apare din nou figura spicherei)*. Și cu acest eveniment cultural de excepție încheiem ediția de știri de la ora 18. Vă mulțumim pentru atenție.
Tatăl: *(Fiului cel mare)* Închide-l!
Fiul cel mic: *(Tatălui)* Mai lasă-l puțin, poate dau filme horror.
Tatăl: Închide-l acum și ciocu' mic!
Fiul cel mic: Te roog!
Mama: Da' lasă, domnule, băiatul să se uite.
Tatăl: Și studiul meu? Eu când o să-mi termin studiul? Închide-l, închide-l. Îl deschidem din nou când sunt știri. Închide-l!

Fiul cel mare închide televizorul. Totul revine ca la început. O lungă pauză.

Mama: Cartofii sunt gata!
Fiul cel mic: Iar cartofi?!!
Mama: Ce să facem?!!
Fiul cel mare: Eu nu vreau.
Tatăl: Și de ce, mă rog?
Fiul cel mare: Țin cură de slăbire.
Mama: Fii serios, ce cură de slăbire ții tu?
Fiul cel mare: Nu vedeți cât m-am îngrășat stând aici, în vârful scării, ca un popândău?
Mama: Hai, coboară de acolo!
Tata: Nu, nu, du-i farfuria acolo. Să nu coboare.
Fiul cel mare: Nu vreau. Auzi? Nu vreau și gata.
Tatăl: Să nu mănânci!

Încep cu toții să mănânce, cu excepția fiului cel mare.

Fiul cel mic: *(Montând și demontând un kalașnikov și vorbind singur ca și când ar amenința pe cineva cu arma)* Are you talking with me?!! Are you talking with me?!! I am a taxi driver. I am a taxi driver. Are you talking with me?!!

Scena a treia

Fiul cel mare: *(Spărgând liniștea)* Hei!

Speriați, toți întorc capul abandonându-și celelalte preocupări.

Tatăl: Cine e?
Fiul cel mare: *(Fără să ia binoclul de la ochi)* Ăla care vine lunar.
Tatăl: Cine?
Fiul cel mare: Încasatorul de la lumină...
Tatăl: *(Luând arma și trăgându-i piedica)* Aha... Unde e?
Fiul cel mare: Aici, aproape.
Tatăl: Unde, mai exact?
Fiul cel mare: La ușă.

Se aude o ușoară bătaie în ușă, aproape ca un zgâriat. Tatăl ridică țeava armei și trage un foc în aer.

Fiul cel mare: Fuge... de-i sfârâie călcâiele... uauuu, cum mai fuge...
Tatăl: Nu e vinovat. Nu e vina lui. Păcat, îl terorizez.
Mama: Uite, ne-ai făcut șvaițer tavanul... Acum, că e vară, mai treacă-meargă, dar la iarnă o să ne ai pe conștiință. Sită l-ai făcut.
Tatăl: N-am încotro. Că doar n-o fac de plăcere. Asta e. *(Trecând în prim plan)* Ce nenorocire!
Mama: *(Aruncând câțiva cartofi tăiați în tigaie)* Ce ne-ai făcut, Satedin!
Fiul cel mic: Gunoiul ăla!
Tatăl: Ajunge! *(Fiului cel mic)* Tu mai taci. Taci dracului in gură. Prefer liniștea de adineauri...
Fiul cel mare: Chiar tu ai spus că Satedin e un gunoi.
Tatăl: Am auzit. Toată treaba e să spui ceva nou. Că Satedin e un gunoi știe oricine.
Fiul cel mic: Până acum n-a obișnuit să vină așa devreme.
Mama: Mai bine că i-am dat papucii.
Tatăl: Mă deranjați. Nu pot să stau și să citesc și eu trei rânduri că imediat se întâmplă ceva.
Mama: *(Tatălui)* Tu continuă-ți treaba, ce-ți facem noi?
Tatăl: *(Mamei)* Fă-mi și mie un ceai!
Mama: Uite-acum.

BIBLIOTECA SPECTACTOR

Tatăl: *(Pentru el)* Spune-i doamnei să sune din clopoțel când e gata ceaiul. Pe urmă du-te și culcă-te.
Fiul cel mare: Shakespeare. Ultimul monolog al lui Makbeth, înainte de uciderea lui Duncan.
Tatăl: Bravo. Așa e. *(Fiului cel mic)* Uite ce bine le știe. Tu habar n-ai.
Fiul cel mic: Scuze, dar mă gândeam la altceva. Are you talking with me?!!! Chestia asta de la mine din mână e cumva un pumnal?
Tatăl: Destul! Nu ți-a spus nimeni să continui. Să fi știut atunci când am declamat eu.
Mama: Nu-i zăpăci de cap! *(Strigând)* Nu-i zăpăci, că e păcat. Destul că stau închiși aici. Nu suntem la teatru!

> *Scuze, dar mă gândeam la altceva. Are you talking with me?!!! Chestia asta de la mine din mână e cumva un pumnal?*

Scena a patra

Tatăl: Așa? *(Închizând caietele și păstrând în mână doar o carte)* Bine... care va să zică. Bine... aoleu, încep să mă repet.
Fiul cel mare: *(Strigând)* Nu. Te rog. Am lăsat-o pe mai târziu.
Fiul cel mic: Tată. Am lăsat-o pe mai târziu. With me?!!! With me?!!!
Mama: Lasă pe mai târziu recapitularea, că nu ți-am spus cine știe ce. Nu te-am ofensat.
Tatăl: Nu, nu. Acum. Acum, că mai târziu o să jucăm cărți.
Fiul cel mic: O să jucăm cărți?
Fiul cel mare: Gata, începem.
Tatăl: Începem. *(Pauză lungă, în timpul căreia răsfoiește cartea).* Începem. Atuuunci... atuuunci... CAPITOLUL DOUĂZECI ȘI DOI. OMORUL. ARTICOLUL O SUTĂ OPTSPREZECE. AMBUSCADA. Paragraful opt sute treizeci și opt.
Fiul cel mare: Dacă se intră în casă străină, se mănâncă acolo și se bea cafea, apoi călătorul cade în ambuscadă și este ucis, casa celui ucis se răzbună pe cel care i-a dat ospitalitate mortului.
Tatăl: Așa, deci. Frumos. Foarte frumos. Și important. Cel mai important articol. Paragraful trei sute treizeci și nouă. *(Fiului cel mic)* Tu urmezi?
Mama: *(Intervenind)* Nu. Ăsta îl spun eu: „Pușca și pâinea dăruite ucigașului aduc răzbunarea asupra celui care le-a dat". Hm, asta e o chestie cu adevărat importantă.
Tatăl: Da, măi, „importantă", dar ăia ai lui Uka știu că eu n-am cunoscut articolul ăsta?
Mama: Mai bine l-ar lua dracul pe Satedin-ăla.
Tatăl: *(Mamei)* Bine, bine. Am auzit. Continuăm! ARTICOLUL O SUTĂ DOUĂZECI ȘI DOI. ONOAREA. Paragraful optsute șaizeci și nouă.
Fiul cel mic: „Odată intrat în cercul morții, omul se supune regulilor kanunului".
Tatăl: Bine. ARTICOLUL O SUTĂ DOUĂZECI ȘI PATRU. RĂZBUNAREA. Paragraful opt sute optzeci și șase.
Fiul cel mare: „În kanunul Munților Albaniei, flăcăii care se nasc sunt egali și nu pot fi socotiți unul mai bun ca altul".
Tatăl: Ia ascultă aici, măi femeie: „Flăcăii care se nasc sunt egali și nu pot fi socotiți unul mai bun ca altul".
Mama: Nu, ascultă tu. „Nu sunt diferiți unul de altul. Deci, nu există mai bun și mai rău".
Tatăl: Da, așa e. Acum, paragraful opt sute optzeci și șapte.
Fiul cel mic: Prețul vieții omului e unul, și pentru cel bun, și pentru cel rău.
Tatăl: Paragraful opt sute optzeci și opt?
Fiul cel mare: Fiecare se știe bun și își spune sieși „Sunt bărbat", iar ceilalți îi spun: „Ești bărbat!"
Tatăl: Bine. Bravo.
Fiul cel mic: Gata?
Tatăl: Nu. Încă puțin.
Fiul cel mare: Uf...
Tatăl: ARTICOLUL O SUTĂ TREIZECI ȘI PATRU. Cum se vestește omorul.
Fiul cel mic: Paragraful nouă sute șaizeci și cinci. Vestitorul omorului este cel care încearcă, la casa celui ucis, să-l abată pe răzbunător.
Fiul cel mare: Paragraful nouă sute șaizeci și șase. Vestitorul omorului, dacă face treabă bună, își pune o pană la încălțări.
Mama: Destul pentru acum, mai am și eu două pentru final. Paragraful nouă sute șaizei și șapte: „Pantofii sau opincile vestitorului valorează 500 de groși". Și paragraful nouă sute șaizeci și opt: „Încălțările vestitorului omorului se spală de casa răzbunătorului". *(Soțului)* Acum ești mulțumit?
Tatăl: Sigur că da.
Mama: Și?
Tatăl: Pe ziua de azi am terminat recapitularea.
Mama: *(Fiului cel mic, întinzându-i farfuria cu cartofi)* Ia-o!

Scena a cincea

Fiul cel mare: Acum jucăm?
Tatăl: *(Mamei, aruncându-i cărțile de joc pe masă)* Dă-le!
Mama: *(Lăsând tigaia de-o parte)* Nu le amestec mai întâi?
Tatăl: Sigur că da. *(Făcând un semn către fiul cel mare)* Dă-i și lu' ăla de colo.
Mama: *(Împărțind cărțile)* Da' să stea și el jos. Să joace ca oamenii.
Tatăl: De ce? Ori vrei să te urci tu acolo, în locul lui?
Mama: Nu, nu, să se urce și celălalt.
Tatăl: Este încă mic și nu are simț de orientare.
Tatăl: Dă-i, dă-i!
Mama: *(Urcându-se până la mijlocul scării)* Ia-le! Ia-le și aruncă-le aici pe jos, dar să nu faci multă mizerie, că nu stau toată ziua să-ți adun ție cărțile!
Fiul cel mic: *(Care se apropiase de masă)* Începem? Eu sunt primul.
Tatăl: Începem! *(Aruncând prima carte)* Doi!
Mama: Trei de cupă!
Fiul cel mic: Trei.
Fiul cel mare: *(Aruncând o carte jos)* Patru. E mâna mea.

Fiul cel mic urcă pe scară și-i dă Fiului cel mare grămada de cărți, iar acesta din urmă începe să le arunce pe jos. Toți se reped să ia cărți, provocând o mare buluceală, o mișcare scenică haotică.

> *Măi femeie! Nu pricepi că e scris negru pe alb: „Dacă se intră în casă străină, se mănâncă acolo și se bea cafea, apoi călătorul cade în ambuscadă și este ucis, casa celui ucis se răzbună pe cel care i-a dat ospitalitate mortului”*

Tatăl: Articolul ăla nenorocit ne-a făcut bucata.
Mama: Nu el, ci prostia ta.
Fiul cel mare: Jucați sau nu?
Tatăl: Articolul DOUĂZECI ȘI DOI. OMORUL. ARTICOLUL O SUTĂ OPTSPREZECE. Pânda. Paragraful opt sute treizeci și opt.
Mama: Lasă astea acum și joacă... că numai din cauza ta suntem aici.
Fiul cel mic: Mai jucăm?
Tatăl: Măi femeie! Nu pricepi că e scris negru pe alb: „Dacă se intră în casă străină, se mănâncă acolo și se bea cafea, apoi călătorul cade în ambuscadă și este ucis, casa celui ucis se răzbună pe cel care i-a dat ospitalitate mortului”.
Mama: După capul tău! Pentru că... pentru că este paragraful opt sute treizeci și nouă care îl clarifică pe opt sute treizeci și opt: „Pușca și pâinea date ucigașului atrag răzbunarea asupra celui care le-a dat”, dar ție nu ți-a păsat de astea și acum o faci pe nevinovatul...
Fiul cel mic: Așa... văd că nu aveți de gând să jucați. Începeți jocul și pe urmă vă vedeți de ale voastre.
Mama: O să continui până când tatăl vostru o să accepte că nu din cauza articolului ăla suntem noi închiși aici!
Fiul cel mare: E din nou mâna mea. Aduceți cărțile. *(Fiului cel mic)* Ridică-te și adună-le!
Fiul cel mic: Nici gând. Nu vreau să le adun! Ăsta e joc în patru, nu în doi. Dacă ei nu joacă, nu joc nici eu!
Tatăl: *(Mamei)* Bine, de acord, ce vrei să-ți spun?
Mama: Adevărul!
Tatăl: De acord. Deci, mai spun o dată: Când Satedin, fiul mătușii tale, abia întors din Grecia, a ieșit din casa noastră, după ce ne-a mâncat și ne-a băut tot ce aveam în cămară, și s-a dus să joace biliard, l-a ucis pe nenorocitul celălalt, pe Uka, paznicul grădiniței de copii de vizavi... și... și...
Mama: Și mai ce?
Tatăl: Și kanunul spune că...
Mama: Lasă dom'le kanunul. Dacă era după kanun, noi n-am fi fost închiși aici. Nu scrie în kanun că trebuie să se închidă fiica unchiului ucigașului, împreună cu soțul și cu copiii. Nu scrie nicăieri.
Tatăl: Așa e, de acord. Dar în realitate o spune...
Mama: Ba n-o spune.
Tatăl: O spune o dată, dar mai pe urmă... pe urmă încearcă s-o lămurească...
Mama: Iar tu ai hotărât să mă înnebunești. *(Urlând)* De ce n-o spui?
Tatăl: Gata. Gata. Destul!
Mama: Nu. Nu e destul! Spune adevărul!
Tatăl: Bine. Uf... Încă o dată. Ăia... ăia... animalele alea, oamenii lui Uka au spus că nu vor răzbunare după kanun, ci că... ci că îl vor ucide pe cel mai bun membru al familiei celeilalte...
Mama: Așa, deci...
Tatăl: Așa...
Mama: Așa că cel mai bun din familie ești tu, da?
Tatăl: *(Ridicând din umeri)* Hm...Da... cum spui tu... Da...
Mama: Cine ți-a spus ție asta? Cine ți-a spus că ești cel mai important din familie?!!! Hai, vorbește...! Cine ți-a spus?
Tatăl: Nu, nu mi-a spus nimeni... dar...
Mama: Ce „dar”?!
Tatăl: Dar... așa am crezut...
Mama: Așa, ă? Dar de ce n-au crezut așa Hasan, Halim, Halit, Hilmi... ă? Hai, spune, de ce n-au crezut ei că sunt cel mai bun membru al familiei, ci doar tu... ?!!!
Tatăl: O, Doamne! De câte ori să ți-o spun? De câte ori... să ți-o spun...?
Mama: Ce mi-ai spus, dom'le, ce mi-ai spus?
Tatăl: Dar cum ar fi putut gândi Hasan, Halim, Halit sau Hilmi că sunt cei mai importanți oameni din familie? Ar fi fost imposibil. Cu ce să gândească? Te-ai întrebat vreodată ce organ folosesc ei pentru a gândi? Niște incapabili imbecili să fie oamenii cei mai buni din familie? Asta ar fi culmea. Ar însemna că în societatea noastră toate valorile morale s-au întors cu susul în jos. Că nu mai există ierarhie.
Mama: Așa, ă? Ierarhie...
Tatăl: Da, așa. Primul, un golan cu cinci clase, biciclist; Al doilea, cu două degete tăiate, un bețiv; Al treilea, tatăl a cinci fete; Al patrulea și-a terminat școala în China, pe vremea Revoluției culturale și a tovarășului Mao.
Mama: Așa că cel mai bun ai rămas tu, nu?
Tatăl: Păi cum? Nu-i așa?
Mama: Tu, critic muzical?
Tatăl: Dar ce impresie ai tu despre un critic muzical?!!
Mama: Se înțelege de la sine. Nu e nevoie de cuvinte.
Tatăl: Așa, ă?
Mama: Așa!
Fiul cel mic: Gata cu jocul și pe ziua de azi.
Fiul cel mare: Ca de fiecare dată. Începem și abandonăm.
Mama: V-am mai spus. N-are rost să începem. Mai bine jucați unul cu altul.
Fiul cel mic: Are you talking with me?

Pauză. Toți se întorc la locurile de la început, fiecare bodogănind câte ceva.

Scena a șasea

Fiul cel mare: *(Strigând)* Pajtime. Vine Pajtime.
Tatăl: *(Răvășind dosarele pe masă)* Pajtime? Deschide-ți-i ușa.
Fiul cel mare: Este cu o mașină. Cu un camion. Plin cu niște cutii mari.
Fiul cel mic: Cu ajutoare! Cu ajutoare!
Mama: Din nou? Cine știe ce-o fi adus.
Tatăl: Deschide-ți-i ușa!

Fiul cel mic deschide ușa. Intră Pajtime, care împinge înăuntru câteva cutii mari.

Pajtime: Bine v-am găsit!
Tatăl: Bine ai venit!

BIBLIOTECA SPECTACOL

Mama: Bine ai venit, Pajtime! *(Soțului și Fiului cel mic)* Ajutați-o. Ce stați așa?

Tatăl și Fiul cel mic încep să ducă pachetele aduse de Pajtime în mijlocul scenei.

Pajtime: *(După ce aduce și ultima cutie)* Am întârziat pentru că abia acum am terminat cu știrile. Dar n-am venit cu mâinile goale.
Tatăl: Azi n-am reușit să văd știrile. Doar cronica culturală.
Pajtime: N-a fost nimic interesant. „Allegretto Albania" a fost știrea zilei.
Tatăl: Chiar așa?
Pajtime: Politicienii au intrat în vacanță, ca și mafioții, de altfel, campionatul de fotbal s-a încheiat și el, așa că din păcate totul a rămas pe mâna culturii.
Tatăl: Da, chiar așa. Pe mâna culturii. O adevărată tragedie. Țara abandonată pe mâinile culturii. E chiar scandalos, Pajtime.
Pajtime: Dar uitați-vă aici. Ia uitați-vă! *(Atingând pe rând cutiile)* Uite, aici aveți o mașină de cusut, *(arată cutia cealaltă)* aici patru saltele. Aici un aparat Roentgen. Aici sunt medicamente, iar în cutia cealaltă aveți câteva găleți și mături. Aici sunt scobitori, poate nu vă trebuie, dar ce contează... și uite, în asta mică *(I se adresează Tatălui)* e un... un... *(Strigând din toate puterile)* Un computer.
Tatăl: Uau, ce bine!
Mama: Și la ce ne trebuie?
Tatăl: Cum la ce ne trebuie?
Mama: Nu cumva ai de gând să scrii vreo dramă?
Pajtime: Și de ce nu? Doar ai un bărbat artist...
Mama: Lasă mișto căreala, Pajtime, mai bine ne-ai spune dacă ai făcut ceva ca să ne scoți de aici.
Pajtime: O să vă spun, o să vă spun, aveți răbdare. Ați ascultat știrile?
Tatăl: Nu, la naiba. Am ascultat doar finalul. Cronica culturală. Doar Allegretto Albania.
Pajtime: Deci nu ați auzit știrea despre finalizarea cu succes a primei faze a proiectului prin care se acordă sprijin celor două sute de familii din district, izolate în propria casă din motive de vendetta?
Mama: Nu, Pajtime dragă, la ora aceea prăjeam cartofi...
Pajtime: Ok, ok. Vă mărturisesc că acesta este și motivul pentru care am venit aici.
Toți: Hai... vorbește...
Pajtime: Uite, priviți computerul acesta! Societatea noastră s-a angajat să înzestreze toate familiile zăvorâte în casă cu câte un computer, dar nu numai pe acestea. Cel mai important lucru este că și familiile care vă vânează pe voi vor primi câte un calculator legat la rețea.
Fiul cel mare: *(Urlând)* Cu internet?!!!
Pajtime: Nu, iubitule. Nu chiar cu internet, ci cu intranet. Auzi? E o mică diferență de litere între „internet" și „intranet". Cu alte cuvinte, veți fi legați între voi, toate părțile aflate în conflict, în așa fel încât să puteți comunica prin intermediul tehnicii de calcul și să vă puteți rezolva singuri diferendele.
Fiul cel mic: Mamă, ce minunăție! Ești tare de tot, Pajtime!
Mama: Dar cu ăia ai lui Uka ai vorbit? Poate îi mai calmezi.
Pajtime: Încă nu... dar am să vă dau adresa electronică a lui Ghini, fratel mai mare al lui Uka, omul cu care trebuie să vorbiți. *(Fiului cel mic)* Notează!
Tatăl: Spune, o să notez eu.
Pajtime: Așa... atunci *(Scoțând din buzunar un petec de hârtie)* ghini@hotblood.org. Acum notați-o și pe a voastră. Aveți satedin@hotblood.org.
Mama: Dar de ce cu Satedin? Noi n-avem nici o treabă cu el!!!
Pajtime: Nu contează, doamnă. Chiar n-are nici o importanță. Noi cunoaștem cazul vostru. Adresele sunt scoase pur și simplu din address book-ul nostru. Simplu. E nevoie să vă trimitem un informatician să vă învețe cum să le folosiți?
Fiul cel mic: Nu, eu știu să umblu cu ele. No problem.
Pajtime: Ok.
Fiul cel mic: *(Arătând o cutie mai mare)* Dar în asta… Ce-ai spus că e în asta?
Pajtime: A, în aia e un aparat Roentgen, deci…
Fiul cel mare: Ce e un aparat Roentgen?
Pajtime: Uite, dacă tu, de exemplu, cazi de pe scară și-ți rupi mâna sau un picior *(Bate în lemn)*, atunci trebuie să foloseşti acest aparat ca să scoți în poză organul vătămat şi să vezi mai bine unde e ruptura.
Fiul cel mic: Doar pentru asta?
Pajtime: Nu, drăguțule, nu. Se folosește și la alte lucruri. De exemplu, dacă tu răcești și începi să tușești *(Bate din nou în lemn)*, atunci aparatul ăsta îți fotografiază plămânii, iar doctorul poate vedea clar unde este infecția sau blocajul…
Fiul cel mare: Ah, de ce nu spui aşa. E un aparat foto.
Pajtime: Exact.
Mama: Ia mai lăsați fotografiile şi computerele. Lăsați-o pe Pajtime să ne spună ce-a mai făcut pentru noi. Ia spune, doamnă! Spune, că murim închişi aici înăuntru. Nu mai putem. Spune-ne adevărul.
Pajtime: Ca să fiu sinceră…
Mama: Hai…! Adevărul?
Pajtime: Până acum nu am nimic concret, dar sunt ceva speranțe. Poate cu sistemul ăsta electronic.
Mama: Lasă sistemul electronic, ai vorbit sau nu cu ei, cu Ghini?
Pajtime: Am întrunit conducerea societății de conciliere a familiilor și am dezbătut îndelung cazul vostru. Nici ei nu cred că ar fi motive să stați închiși în casă. Nu există nici o lege care să vă oblige. Este doar o neînțelegere. Mai clar, o neînțelegere a articolelor kanunului. Nimic mai mult!
Mama: Păi asta e, asta vrem și noi, să li se spună haidamacilor ăia că noi nu avem nici o vină, că Satedin este fiul mătușii mele și nu fratele meu…
Pajtime: Dar ei știu asta, o știu… problema este că i-a turbat atât de tare moartea lui Uka, încât au declarat peste tot că se vor răzbuna luând viața celui mai important, celui mai bun membru al familiei.
Mama: Dar cine este, cine este cel mai bun membru al familiei?!!! Ce sunt tâmpeniile astea?
Pajtime: Habar n-am. De unde să ştiu eu? Adevărul e că soțul tău este cel mai potrivit pentru asta.
Mama: Dar asta e culmea, dragă Pajtime. Cine a decis că ăsta e cel bun membru al familiei noastre? Cine?
Pajtime: De unde să ştiu eu? E treaba lui bărbatu-tău.
Mama: *(Tatălui)* Pentru numele lui Dumnezeu, cine ți-a spus, măi bărbate, că eşti cel mai bun din familie? Că ne-ai înnebunit pe toți.
Tatăl: Aşa, ă? Ai vrea să ies din casă şi să mă ucidă, nu? Asta vrei tu? Să scapi de mine? Să fii o femeie liberă, da?
Mama: Ăsta mă scoate din minți, dragă Pajtime. Hai, spune şi tu ceva, nu ne mai fierbe în suc propriu. Nu ne săpa groapa în mijlocul casei, dragă Pajtime.
Pajtime: Ce pot să vă spun eu, biata de mine? Nu degeaba a spus poporul că frica păzește pepenii…
Mama: Pepenii ăstuia, nu? De unde să aibă ăsta pepeni?
Fiul cel mare se agită pe scară, ia binoclul și se așează mai bine pe ultima treaptă.

Tatăl: *(Pajtimei)* Mă scuzați, doamnă, domnișoară. Se poate?
Pajtime: Ce anume?
Tatăl: Aș vrea să vă întreb ceva între patru ochi.
Pajtime: Sigur că da. Vă rog.
Tatăl: *(Trăgând-o pe Pajtime de-o parte)* Scuze, dar vroiam să vă întreb dacă cei din familia lui Uka știu cine sunt eu.
Pajtime: Sigur că știu. Cine nu v-a citit articolele?
Tatăl: Dar eu am scris numai despre muzică.
Pajtime: Despre muzică, adevărat, dar v-au citit titlurile dimineață la revista presei.
Tatăl: Înțeleg, dar aș fi vrut să știu dacă ei sunt convinși că eu sunt într-adevăr persoana cea mai importantă de aici.
Pajtime: A, despre asta nu știu ce să zic… Vrei să-i întreb?
Tatăl: Nu, nu. Nu e vorba să-i întrebi direct. Treaba este să le spui doar că eu sunt la fel cu ceilalți și atât. Dar să le-o spui cu diplomație. Și nu e nevoie să știe că sunt și doctorand.

Scena a șaptea

Fiul cel mare: *(Cu binoclul la ochi)* Eeeee…
Tatăl: *(Fiului cel mare)* Ce e?
Fiul cel mare: Nimic.
Tatăl: Nimic?!
Fiul cel mare: Da. Nimic.
Tatăl: Cum?
Fiul cel mare: Parcă se apropie ceva…
Tatăl: Cum?
Fiul cel mare: Se apropie ceva negru.
Tatăl: Ce e?
Fiul cel mare: Nu se vede.
Tatăl: Dar acum?
Fiul cel mare: Acum da. Ceva mai bine…
Tatăl: *(Luând un kalașnikov)* Hai, zi, cine e?
Fiul cel mare: Nu-mi dau seama, tată.
Tatăl: Cum nu-ți dai seama? Este om sau obiect?
Fiul cel mare: Nu e nici om, nici obiect.
Tatăl: Nici om, nici obiect? Dar ce e?
Fiul cel mare: Este învățătorul.
Tatăl: *(Lăsând ușurat kalașnikovul din mână)* Aha, învățătorul… Ia spune, ce-i asta: nici om, nici obiect. Ce e învățătorul?
Mama: *(Fiului cel mic)* Pregătește-ți caietele, că vine.
Fiul cel mic: Caietele le am pregătite, dar mi s-a rupt vârful la creion.
Tatăl: *(Scoțând de la brâu un ditamai cuțitul)* Dă-mi să ți-l ascut eu.
Fiul cel mare: A ajuns.
Pajtime: Am plecat. Nu-l suport deloc pe tipul ăsta.
Mama: Dar nu ți-e coleg în asociație?
Pajtime: Ba da, dar tot nu pot să-l suport. Oricum, fiecare cu proiectele lui. Am plecat.
Tatăl: Mai stai, Pajtime. Tot nu ne-ai spus nimic!
Pajtime: Răbdare. Aveți răbdare. Mă întorc repede. În plus, mai am de pregătit și știrile.
Tatăl: Bine, Pajtime, du-te. Poate ne spui ceva la știri, nu?
Pajtime: Normal. Dar deschide televizorul la fix. Nu lăsa în ultimul moment. Am plecat. La revedere!
Mama: La revedere!

Pajtime iese.

Scena a opta

Pauză. Se aude o bătaie în ușă și intră Învățătorul.

Tatăl: Bine ai venit, domnule învățător!
Învățătorul: Bună ziua!
Tatăl: Bine ai venit!
Învățătorul: Sunteți bine?
Tatăl: Dar dumneavoastră?
Învățătorul: Bine, mulțumesc.
Tatăl: Luați loc.
Învățătorul: Mulțumesc.
Tatăl: Acesta este Fiul cel mic!
Învățătorul: Începem, băiete?
Fiul cel mic: Da, domnule învățător.
Învățătorul: Atunci…
Fiul cel mic: Atunci…
Învățătorul: Atunci… Cum se reproduce și se dezvoltă broasca?
Fiul cel mic: Cum se reproduce și se dezvoltă broasca?! Nu știu…
Învățătorul: Stai! N-a fost o întrebare. E titlul lecției de azi. Cum se reproduce și se dezvoltă broasca? Uite câteva observații: În aprilie-mai, în bălți și în lacurile mici se pot observa unele formațiuni lipicioase și transparente. Sunt ouăle broaștei. În același timp se mai pot vedea broaște împerecheate. Una dintre ele are gușa umflată în timp ce orăcăie. Acesta este masculul. În mai-iunie în aceste bălți apar larvele, care se transformă în broscuțe. Împerecherea și înmulțirea: Broasca femelă face de obicei 1500-4000 de ouă. Acestea sunt înconjurate cu un strat hrănitor, stratul de proteine. Privește figura 7.6. Broasca-mascul, fixată pe spinarea perechii sale, eliberează peste ouă un lichid alb, care conține celule de gen masculin. Celulele sunt atât de mici, încât nu se văd cu ochiul liber, ci numai la microscop. Ele sunt mobile. Mișcându-se prin apă, ele întâlnesc celulele de gen feminine și se împreună cu ele.
Cum se numește această împreunare?
Ce va apărea după această împreunare?
Atenție!
Și la broască, fecundarea se face în apă, în afara trupului femelei. Aceasta se numește fecundare exterioară. Privește figura 7.7
Ai înțeles?

Fiul cel mic: Da, domnule învățător.
Învățătorul: Și acum temele pentru data viitoare. Scrie! Răspundeți prin "da" sau "nu" la întrebările de mai jos.
Fiul cel mic: Da sau nu.
Învățătorul: Da sau nu.
Fiul cel mic: *(Scriind)* Da.
Învățătorul: - La broască primele care apar sunt membrele inferioare?
- Cele superioare apar ulterior?
- Broasca adultă respiră în apă prin plămâni?
- Larva de broască respiră în apă?

Fiul cel mic: Altceva?
Învățătorul: Nu. Destul pentru azi. Asta a fost lecția. *(Se ridică și dă să iasă)*
Tatăl: *(îl trage de-o parte pe învățător)* Hei, domnule învățător! Cum e Fiul cel mic?
Învățătorul: Bun. Destul de bun. Avansează cu o repeziciune extraordinară.
Tatăl: Mulțumesc. Ați mai vorbit ceva cu cei de la asociație?
Învățătorul: Despre ce?

BIBLIOTECA SPECTACTOR

Tatăl: Despre un profesor pentru fiu-meu cel mare. Mă doare când îl văd că stă toată ziua cocoțat pe scara aia.
Învățătorul: A, da, da, am vorbit. Dar e greu. Nu sunt profesori de liceu. Trebuie întocmit un proiect special pentru dumneavoastră. Asta e problema.
Tatăl: Așa…?! Îl fac eu.
Învățătorul: Nu asta e dificultatea. Nu este permis să se aplice individual, asta e. Trebuie să ai asociația ta.
Tatăl: Asociația mea?!!! Chiar a mea?!
Învățătorul: Trebuie înregistrată la tribunal. Plătești, o înregistrezi la biroul de taxe și impozite, îi iei număr de identificare. Este multă alergătură și multă cheltuială. Așa cere legea organizațiilor neguvernamentale. Ba nu, scuze, legea organizațiilor nonprofit. De asta îți spun. Așa încât aplicăm noi, tu doar să ne ajuți și să faci proiectul.
Tatăl: Bine. Sunt gata. Acum, că Pajtime mi-a adus și computerul, nu mai am probleme.
Învățătorul: Uau! Pajtime chiar a adus ajutoarele?
Mama: Le-a adus, dar la ce ne trebuie? Dacă ai nevoie de ceva, ia, uite unde sunt…
Învățătorul: *(Aruncând o privire spre pachete)* Așa…
Mama: Uite, aici e o mașină de cusut, dincolo patru saltele. Ăla e un aparat Roentgen. Asta de ici conține medicamente, în ailaltă sunt găleți și mături. În aia, scobitori, iar în cealaltă, cea mai mică, e un computer. Ia-o pe care vrei.
Învățătorul: *(Încercând să ridice cutiile pe rând)* Dar sunt destul de grele. S-o întreb mai întâi pe nevastă-mea.
Mama: Întreab-o și vino să iei.
Învățătorul: Da' vouă nu vă trebuie mașina asta de cusut?
Tatăl: Nici vorbă, domnule învățător. Să-ți fie cu folos, numai rezolvă-ne și nouă problema cu profesorul pentru băiatul cel mare.
Învățătorul: Bine, bine, am eu grijă de asta chiar și fără să-mi spuneți voi. *(Fiului cel mic)* Hai puțin să vedem ce marcă e mașina de cusut și saltelele.

Fiul cel mic se apropie și împreună cu Învățătorul începe să deschidă cutiile.

Fiul cel mic: *(Scoțând uluit din cutia mașinii de cusut un saxofon)* Dar aici sunt instrumente muzicale. Tată! Instrumente muzicale. *(Și continuă să scoată altele)*
Învățătorul: *(Cu capul în cutia cu saltele)* Iar aici e o harpă. Culmea! Pajtime a încurcat ajutoarele voastre cu instrumentele pentru Allegretto Albania, care au ajuns la televiziune. Ha, ha, ha. Mulțumesc, mulțumesc. Am plecat, la revedere!
Fiul cel mic: Fantastic. La revedere, Învățătorule. Are you talking with me?
Mama: Drum bun!
Tatăl: Să te întorci sănătos și să nu uiți problema noastră.
Învățătorul: *(Ieșind)* Fiți fără grijă.

Pauză lungă. Toți merg și iau instrumente muzicale și încearcă să cânte din ele. Totul începe să semene a concert până ce Tatăl își privește ceasul.

Scena a noua

Tatăl: Deschideți televizorul până nu pierdem știrile de seară.
Mama: Și ce dacă. Mare pierdere!
Tatăl: Uf, mă înnebunești, nevastă, cu ideile tale. Păi cum vrei să aflăm ce se petrece afară dacă nu vedem știrile, ă?
Mama: Fac ceva pe știrile tale! *(Copiilor)* Deschideți-l, deschideți-l și de data asta.
Fiul cel mare: Ne uităm și noi la un film?
Tatăl: Știrile, știrile, că-ți iau definitiv telecomanda!
Fiul cel mare: Ok, ok, nu te enerva.

Fiul cel mare deschide televizorul, pe ecranul căruia apare din nou figura Pajtimei.

Mama: *(Scuipă)* Ptiu. Iar mecla lu' asta. Ptiu…
Tatăl: Șttt!
Spichera: Ministrul Apărării, împreună cu rudele și prietenii, a întâmpinat azi la aeroportul Rinas primul contingent albanez, care face parte din trupele de menținere a păcii ale coaliției internaționale din Irak. Contingentul nostru, compus din șaizeci de militari și experți militari, a aterizat fără pierderi la ora nouăsprezece seara.

Sunt înfățișate secvențe cu trupele aliniate în fața avionului. În rândul al doilea sunt câțiva civili, printre care un bărbat îmbrăcat în uniformă de bucătar. Este Satedin.

Fiul cel mare: *(Strigând cât îl țin puterile)* Satedin!
Fiul cel mic: Satedin bucătar!
Mama: Unde, mă?
Tatăl: Unde?!!!
Fiul cel mare: Priviți la cei din rândul al doilea.
Mama: Da, așa e! Satedin.
Tatăl: Nu, nu. Nu era el.
Mama: Ba da, era Satedin!
Tatăl: Satedin se ascunde. Spuneți prostii!
Mama: Să fii convins că ăla e Satedin. Îmbrăcat în bucătar. E mizerabilul de Satedin, fiul mătușă-mi, și tu nu-mi mai înșira verzi și uscate.
Tatăl: Ba nu e el.
Fiul cel mare: Ba era Satedin, tată.
Tatăl: Nu și nu. Nu se poate. Nu se poate nici măcar teoretic.

În timp ce personajele se ceartă pentru Satedin, spichera continuă cu știrile.

Spichera: Astăzi, la Tirana, a debutat sezonul de concerte "Allegretto Albania". O orchestră simfonică multinațională, compusă din instrumentiști recunoscuți din toate țările Europei, condusă de marele dirijor neozeelandez Joshua McDonald, a susținut primul concert. Timp de o lună încheiată, orchestra va susține șapte concerte în cele mai mari orașe albaneze…
Tatăl: *(Urlând)* Închide-l! Oprește televizorul!
Fiul cel mare: *(Speriat, închizând televizorul)* Gata, gata…
Tatăl: Așa! Și terminați cu prostiile.
Mama: Da, da. O să vedem noi cine spune prostii.

Scena a zecea

Tatăl: Gata. S-a încheiat și ziua de azi. Hai să ne culcăm. Fiecare la locul lui. *(Fiului cel mare)* Tu coboară și închide bine ușa. Pune toate zăvoarele.
Fiul cel mare: *(Coborând)* S-a făcut.
Fiul cel mic: Deschidem cutia cu aparatul Roentgen înainte să ne culcăm?

Mama: Hm, Satedin! El bucătar în Irak, noi închiși aici.
Tatăl: Ia mai ține-ți gura. Destul! Ce Satedin?!!!
Mama: Deci noi ne-am înșelat cu toții, în schimb tu ai vederea bună, nu?
Fiul cel mic: Hai, te rog, deschidem cutia cu aparatul Roentgen înainte de culcare?
Tatăl: Nu, că mai întâi trebuie citite instrucțiunile de utilizare.
Mama: Ce instrucțiuni, dragă? Unde vezi tu instrucțiuni aici? Dați cutia mai încolo că nu mai avem loc de ea.

Fiul cel mare și Fiul cel mic încearcă să miște cutia, dar este clar că nu o pot urni din loc.

Fiul cel mic: E al naibii de grea. Nu poate nimeni s-o urnească din loc.
Mama: Noi o să ieșim de aici. N-au decât să ne omoare.
Tatăl: Așa, ă? *(Ironic)* Ieși tu, că nu te omoară nimeni. Ieși!
Fiul cel mare: Hai să scoatem mai întâi cutia.
Mama: Să ieșim împreună brat la brat.
Tatăl: Scoteți-o, dar repede, că de aparat ne ocupăm mâine. *(Mamei)* Sigur că da. Brat la brat cu un alt bărbat…

Fiul cel mare și Fiul cel mic desfac cutia aparatului și încep s-o studieze.

Mama: Satedin în Irak și noi închiși aici. O să vedem mâine ce și cum. *(Copiilor)* Hai, acum lăsați chestia aia și treceți la culcare. Noapte bună!
Fiul cel mare: Nu, stai! De ce să nu-i scriem lui Ghini? Pajtime ne-a dat adresa lui.
Mama: Și ce să-i spunem?
Fiul cel mare: Să-i spunem că l-am văzut la televizor pe Satedin și că el este ucigașul. Pe urmă, că el se plimbă liber și că noi suntem nevinovați.
Tatăl: Lăsați discuția asta. Noapte bună!
Mama: Nu e o idee rea. *(Tatălui)* Tu stai acolo! *(Băieților)* Ia deschideți computerul.

Băieții iau computerul și-l pun pe masă. Se adună toți în jurul lui.

Mama: *(Ordonându-i tatălui)* Stai jos!
Tatăl: *(Așezat în fața tastelor)* Adresa?
Fiul cel mic: ghini@hotblood.org
Tatăl: Ok. Și ce-i scriem?
Mama: Scrie „bună seara".
Tatăl: Nu. Ce „bună seara"?
Mama: Dar cum? Dragă Ghini, nu?
Fiul cel mic: Dear Ghini...
Tatăl: Nu glumi...
Fiul cel mic: Ok, gata.
Tatăl: Hai, ziceți! Cum începem?
Mama: Începe-o cum dorești, dar spune-i că Satedin este liber. Dacă vrea să-l ucidă, îl găsește la Rinas, deghizat în bucătar.
Tatăl: Așa scurt?
Mama: Dar ce, ori crezi că trebuie să-i trimiți un mesaj în versuri?
Tatăl: Bine. Așa îi scriu. Voi duceți-vă la culcare. Noapte bună!
Fiul cel mic: Nu, eu mai stau puțin.
Mama: Faceți ce vreți. Eu mă culc, sunt terminată. *(Soțului)* Scrie cum crezi de cuviință. Și dacă nu primim răspuns până mâine, atunci... atunci... Noapte bună.
Tatăl: Noapte bună!
Cei doi fii: Noapte bună!

Scena a unsprezecea

Fiul cel mic: Tată!
Tatăl: Da.
Fiul cel mic: Și tu ești tot pentru prima oară la izolare?
Tatăl: Da, pentru prima oară.
Fiul cel mic: Se lungește cam mult. Mie mi-a plăcut la început, că nu trebuia să mă duc la școală. Dar acum…
Tatăl: Așa este. S-a prelungit ceva.

Pauză.

Fiul cel mare: *(Celui mic)* E ceva ce nu te-am întrebat până acum. Ce vrei să te faci când vom ieși de aici?
Fiul cel mic: Nu știu. Poate șofer de taxi.
Tatăl: Ce șofer, mă. Să nu te mai aud că spui prostia asta. Când miner, când…
Fiul cel mic: Păi atunci ce?
Tatăl: Tu ai să te faci contrabasist.
Fiul cel mic: Ce?
Tatăl: O să înveți să cânți la contrabas.
Fiul cel mare: Dar eu?
Tatăl: Tu vei fi cornist. Să cânți la corn. Tu ești bun pentru un instrument de suflat. Pentru alămuri.
Fiul cel mic: Dar dacă nu ne vor lăsa să ieșim, ce facem?
Tatăl: Hm. O s-o rezolvăm noi. O să-i dăm noi de capăt.
Fiul cel mare: Eu zic să analizezi încă o dată articolul ăla.
Tatăl: Care articol, mă?
Fiul cel mic: ARTICOLUL DOUĂZECI ȘI DOI. OMORUL.
Fiul cel mare: ARTICOLUL O SUTĂ OPTSPREZECE. AMBUSCADA.
Fiul cel mic: Paragraful opt sute treizeci și opt.
Tatăl: Am înțeles. O să văd. O să-l analizez. Duceți-vă acum la culcare. Noapte bună.
Cei doi fii: Noapte bună.

Cei doi ies și scena se întunecă treptat. Rămâne doar Tatăl, cu capul în mâini și scriind ceva, până când se face black out și dispare și el.

Scena a douăsprezecea

Atmosferă de noapte. Prin întuneric apare silueta Fiului cel mare. El caută ceva pe masa de bucătărie, ia o farfurie și începe să mănânce într-un colț de scenă.

Fiul cel mare: *(Pentru sine)* Fac ceva pe ea de dietă. O să mănânc cât vor mușchii mei.

Pe scenă apare și Fiul cel mic.

Fiul cel mic: *(Cântând în surdină rap)* Câteva observații: În aprilie-mai, în bălți și în lacurile mici se pot observa unele formațiuni lipicioase

și transparente. Sunt ouăle broaștei. În același timp se mai pot vedea broaște împerecheate. Una dintre ele are gușa umflată în timp ce orăcăie. Acesta este masculul. În mai-iunie în aceste bălți apar larvele, care se transformă în broscuțe. Împerecherea și înmulțirea: Broasca femelă face de obicei 1500-4000 de ouă. Acestea sunt înconjurate cu un strat hrănitor, stratul de proteine. Privește figura 7.6. Broasca-mascul, fixată pe spinarea perechii sale, eliberează peste ouă un lichid alb, care conține celule de gen masculin. Celulele sunt atât de mici, încât nu se văd cu ochiul liber, ci numai la microscop. Ele sunt mobile. Mișcându-se prin apă, ele întâlnesc celulele de gen feminine și se împreună cu ele.
Fiul cel mare: Ce faci acolo, mă?
Fiul cel mic: Repet lecția. Tu?
Fiul cel mare: Mănânc. Dar să nu spui la nimeni.
Fiul cel mic: Nici o grijă.

În întuneric apare Tatăl, îmbrăcat într-o pijama cu dungi. Fiii îl văd și se ascund în spatele aparatului Roentgen, acolo unde de regulă stă medicul radiolog. Pe partea cealaltă, unde stă pacientul, vine și se așează Tatăl. Aparatul îi separă ca și când ar fi în cabina de spovedit din biserică.

Tatăl: *(Pentru el)* Adevărul e… adevărul e… dacă împingi raționamentul spre origini… viața mea e plină de păcate. Am păcătuit încă de când eram copil. Amintirile mele încep cu păcatele. Când îmi storc mintea să-mi amintesc care este prima întâmplare care a lăsat vreo urmă, care e prima fosilă din creierul meu, descopăr cu groază că trebuie să fi avut cam patru ani când m-am uitat prin gaura cheii la soția lui unchiu-meu în timp ce făcea baie, o femeie tânără, sexy și apetisantă. Apoi îmi amintesc cum i-am furat niște bani bunică-mi, bani pe care îi păstra pentru bunicul, aflat în pușcărie; cum o mințeam sistematic pe maică-mea despre bătăile de la școală, cum am pierdut la cărți pantofii lui tata; sau cum, înainte chiar de a împlini optsprezece ani, am îngrămădit-o în fundul curții pe vecina noastră, nevasta unui ofițer de grăniceri care lipsea cu lunile de acasă; cum m-am îmbătat mangă cu vermut la fabrica de băuturi din orașul nostru; cum…
Pe scurt, am încălcat toate cele zece porunci biblice. Mi-am băgat picioarele în Decalog. Când intenționat, când nu, le-am nesocotit pe toate zece, asta e important, pe toate zece. Și din asta se vede clar că nu sunt eu cel mai bun. Trebuie să fi fost animat de cel mai bezmetic entuziasm în ziua în care mi-am zis că sunt eu cel mai bun… Toată viața am suferit de un narcisism extrem.
Și totuși, și totuși, în lume au avut loc evenimente mult mai cumplite, mult mai cumplite și nu eu am fost făptașul.
Nu eu l-am ucis pe Arhiducele Franz Ferdinand în Bosnia, ca să înceapă Primul Război Mondial; nu l-am ales eu pe Ahmet Zogu rege al Albaniei și albanezilor; nu am proiectat eu camerele de gazare de la Auschwiz; nu am fost niciodată la Hiroshima și Nagasaki; nici nu am construit arhipelagul Gulag; nici zidul Berlinului; n-am avut nici o legătură cu Războiul Rece și nici cu cel din Vietnam; nu am fost prieten nici cu Enver Hodja și nici cu Dulles; nu am realizat eu naționalizarea și nici atentatul împotriva Papei; turnurile gemene nu le-am distrus eu și nici n-am început eu războiul din Irak; nu am organizat traficul de arme și nici nu am împiedicat intrarea Albaniei în NATO sau în Uniunea Europeană și… și… n-am impus eu regimul de vize.
Toate cele de mai sus sunt adevărate și mă jur că sunt adevărate!
Și… totuși… astea nu mă scapă de celelalte, de primele.
De cele pe care mi le amintesc acum și de cele pe care le-am uitat.

În acest moment, Fiului cel mare îi scapă farfuria din mână, care se sparge cu zgomot pe dușumea. Tatăl se ridică îngrozit. Zgomote în spatele scenei. Apare Mama, speriță și ea.

Scena a treisprezecea

Mama: Ce-a fost asta? Ce e?
Fiul cel mare: Nimic. Mi se făcuse foame.
Mama: *(Soțului)* Ce-a fost?
Tatăl: Nimic
Mama: Cum nimic, domnule?
Tatăl: Pur și simplu, nimic.
Mama: *(Fiului cel mare)* Dar farfuria cine a spart-o?
Tatăl: Scuze, eu am spart-o.
Mama: Și ce făceați aici, toți trei împreună?
Tatăl: Încercam să punem în funcțiune aparatul Roentgen.
Fiul cel mic: Îl folosim acum?
Fiul cel mare: Încă nu… Vino, tată, să continuăm ce-am început.
Tatăl: Hai.
Mama: Continuați, continuați-vă joaca.
Fiul cel mare: Du-te, mamă, la culcare, că noi o să lucrăm singuri.
Mama: E la mintea cocoșului că o să continuați singuri. *(Fiului cel mic)* Tu vino cu mine.
Fiul cel mic: Nu. Vreau să rămân.
Mama: Vrei să rămâi? E-n regulă. Ești la fel de prost ca ei. Rămâi.

Mama iese din scenă, în vreme ce Tatăl și fiii se ocupă în continuare de aparat.

Tatăl: *(Ascunzându-se după aparat)* Uite, stau eu primul. Voi trebuie să apăsați aici *(Arată cu degetul un fel de buton).*

Fiul cel mare și cel mic încep să apese pe butoane și să scoată din aparat câteva negative mari, pe care apare un piept scheletic. Negativele le atârnă cu clești de rufe de un fir subțire, invizibil care străbate scena, până ce umplu firul de la un capăt la altul. Tatăl iese în față și examinează expoziția, ca un critic de artă.

Tatăl: Hai, intră și tu!
Fiul cel mic: Nu, nu el, vreau să intru eu acum.
Fiul cel mare: Tu mai așteaptă *(Îl împinge).* La rând. *(Vesel)* Apasă, tată.
Fiul cel mic: Acum e rândul meu.

Intră din nou Mama în scenă.

Mama: Dar voi nu mai tăceți odată? Nu pot să dorm din cauza voastră.

Cei doi băieți o iau cu forța pe Mamă și o împing spre aparatul Roentgen.

Mama: Lăsați-mă în pace, idioților!
Fiul cel mic: Stai acolo să vezi minunăție. O să-ți admiri scheletul.
Fiul cel mare: Și craniul. E fantastic.
Tatăl: *(Mamei)* Este într-adevăr interesant!
Mama *(Pentru ea)* Of, Satedin-Satedin! Ai fost de mic bun la treburi din astea. Îți amintești când eram copii și mă luai cu tine în fundul curții ca să-mi arăți cum se prind șopârlele, gușterii, broaștele și melcii; aruncai cu pietre în vrăbii și-n grauri. O, Doamne, ce nu mi-au văzut ochii atunci. Ce nu le făceai bietelor creaturi. Îmi amintec ca azi gușterul acela verde cu galben, frumos și nevinovat, căruia i-ai scos mațele cu briceagul cu prăsele de fildeș al lui bunică-tu. Satedin!

Te acuz! O să răzbun toate animalele alea nevinovate, toate creaturile simple și tăcute, în numele Mamei Natură. Am să te jupoi de piele, Satedin, și cu pielea ta am să îmbrac un exemplar al kanunului lui Lek Dukaghini de la biblioteca de cartier. Amin!
(Ieșind din aparat) A fost foarte interesant.

Scena a paisprezecea

Se aud zgomote de afară. Toți tac și ascultă. Fiul cel mare se repede pe scară. Ia binoclul și privește afară.

Fiul cel mare: *(Răcnind ca un căpitan de corabie, care a descoperit în zare pământ)* Satedin, Satedin, vine Satedin.

Liniște. Mama și Tatăl se agită pe scenă neștiind ce să facă. Fiul cel mic se bucură.

Fiul cel mic: Uraaaa!
Tatăl: Imposibil. O fi fantoma lui.
Fiul cel mare: E chiar Satedin.
Mama: *(Se urcă și ea pe scară și ia binoclul)* E tâmpitul de Satedin în persoană.
Tatăl: Nu e posibil!
Mama: *(Către soț, coborând de pe scară)* Nu e posibil, nu? Dă-mi arma, o să-l ucid cu mâna mea. Poate să spună ce-o vrea mătușă-mea. Mă doare în cot de ea. Doamne, iartă-mă!
Tatăl: Ia stai, măi femeie. Să nu fie vreo fantomă ieșită dintr-un creier înfierbântat și bolnav…
Mama: Din creierul tău.
Fiul cel mare: Este Satedin. La sigur. Se apropie.
Mama: Dă-mi kalașnikovul!
Tatăl: Stai. Că cine știe… cine știe…
Fiul cel mic: Poate a venit cu ajutoare.
Fiul cel mare: Nu, n-are nimic în mână.
Mama: O să-l ucid. O să-l răzbun eu pe Uka.
Tatăl: Șșșt, gura! Destul cu pălăvrăgeala. Să mă uit și eu nițel…
Mama: Ce să vezi, omule?
Tatăl: Să deschid computerul, poate ne-a răspuns Ghini.
Mama: Stai acolo. Doar nu crezi că ăla o să se răzbune pe mail.
Fiul cel mare: A ajuns. E la ușă.

Se aud bătăi ușoare în ușă, ca un zgâriat de câine. Se lasă o liniște adâncă.

Mama: Ce facem?
Tatăl: N-a venit el degeaba în puterea nopții.
Fiul cel mic: Să-i deschidem.
Tatăl: Șșșt, tu acolo.

Bătăile se repetă și devin ritmice.

Tatăl: Să-i deschidem!

Scena a cinsprezecea

Mama se întoarce cu spatele la ușă. Tatăl se apleacă peste dosare. Fiul cel mic deschide ușa. Intră Satedin, îmbrăcat modern, cu un costum alb de lână și un laptop în brațe. Tot timpul vorbește cu voce scăzută.

Satedin: Salut.

Nu reacționează nimeni, ba chiar nici nu-l privesc.

Satedin: Salut… și scuze pentru deranj.

Liniște.

Știu… știu că sunteți supărați pe mine…

Din nou nici o reacție.

Și că n-aveți nici o vină.
Dar eu… eu cred… eu de asta am venit…
Nici eu nu-s vinovat…
Mama: *(Întorcându-se din profil)* Nu e nevoie de dezvinovățiri.
Satedin: Știu. E adevărat. Tocmai de asta am venit.
Mama: De ce ai venit, domnule?
Satedin: Am venit să vă răsplătesc pentru răul pe care vi l-am făcut.
Mama: Să ne răsplătești pentru răul făcut?
Satedin: Da. E vina mea. Eu sunt vinovatul principal.
Mama: Uau. Bunul samaritean. Unde te-ai creștinat, în Irak?
Satedin: Fără ironii. Știți că am fost mereu un om bun.
Mama: Știm, știm, și ce-i cu asta? Fii scurt, că ne-ai sculat pe toți din somn. E miezul nopții.
Satedin: Îmi cer scuze. *(Tatălui)* Scuze, domnule.
Tatăl: E-n regulă… e-n regulă… absolut.
Satedin: Atunci…
Mama: Atunci… ce "atunci"?
Satedin: E urgent. Dacă vreți să scăpați pentru totdeauna de aici, nu există decât o soluție. Una singură.
Tatăl: Care? Spune!
Satedin: M-am gândit mult la asta, chiar și atunci când eram plecat din țară.
Tatăl: Hai, zi… ce e?
Satedin: Am pus la cale un plan de fugă pentru voi.
Mama: Fugă?! Unde? Când?
Satedin: Acum. În clipa asta.
Fiul cel mic: Un plan de fugă?!!!
Fiul cel mare: It's fantastic.
Tatăl: Și unde?
Satedin: În Grecia.
Mama: În Grecia?!
Satedin: Da, în Grecia. Ia priviți aici. *(Scoate un laptop din geantă, îl deschide, face câteva legături și-l conectează la un videoproiector. Toți îi urmăresc mișcările cu atenție.)*
Mama: La ce să privim?
Satedin: Aveți răbdare. Cât să intru pe internet. În zona asta avem și wireless. Ia uitați-vă… Am intrat. Free acces. *(Se deschide prima pagină de Google, toți privesc).* Uitați-vă. Răbdare… Googleearth. *(Pe ecran apare la început globul pământesc, după care Satedin face zoom pe Europa, zoom pe Balcani și pe Albania. Suntem undeva la Shkóder. Toate au aspectul unei lecții de geografie la distanță).* Uite, noi suntem acum aici, și de aici, vă rog să mă urmăriți cu atenție, vom trece granița, și vom ajunge la Struga, Ohrid, Gostivar, Tetovo, Skopje…
Mama: *(Întrerupându-l)* Adică la Skopje…
Cei doi copii: Nu-l întrerupe, măi mamă!
Tatăl: Nu-l întrerupe…

Satedin: Așadar, de la Skopje vom continua pe autostrada către Salonik sau Thesaloniki, cum îi mai spune, iar de acolo la prietenii mei din Kavalla.
Cei doi copii: Fantastic. Vezi, tată, cât de fantastic e?
Mama: Și cum vom ajunge noi acolo, pe covorul zburător?!
Satedin: Nu. Afară ne așteaptă o mașină. Închiriată de mine. Cu ea o să ajungeți în Grecia. Acolo unde am muncit eu. La prietenii mei. Mâine dimineață o să fiți cu toții la Kavalla.
Fiul cel mare: *(Bucuros)* La Kavalla? E plajă acolo?
Satedin: Da, la Kavalla e numai plajă.
Fiul cel mic: Fantastic!
Tatăl: Hm.
Mama: Și ce vom face noi în Grecia?
Satedin: Nu pot să-ți explic chiar totul în momentul ăsta… Acum trebuie doar să ne punem de acord. Să ne decidem.

Începe să închidă laptopul și să strângă firele.

Cei doi copii: *(Lui Satedin)* Mai lasă-l puțin, mai lasă-l puțin.
Mama: Ia mai lăsați gălăgia. Nu e momentul pentru circ.

Liniștea se prelungește.

Satedin: Hai, hotărâți-vă, nu e timp…
Tatăl: Dar cu casa ce facem?
Satedin: M-am gândit și la asta, nu vă faceți griji.
Tatăl: Cum să nu ne facem?
Satedin: Ascultă! Eu sunt asociat cu o firmă de construcții. O să-i cedăm casa și în locul ei va face un bloc nou-nouț.
Fiul cel mare: Un zgârie-nori?
Satedin: Da, un zgârie-nori.
Fiul cel mic: Are you talking with me?
Mama: Și ce-i cu asta?
Satedin: "Ce-i cu asta"?!!! Veți avea și voi un spațiu aici.
Tatăl: Dar casa e a noastră. Numai a noastră. A lui taică-meu… Construită de bunicul. Moștenire.
Cei doi copii: *(Lui Satedin)* Spațiu? Cât spațiu?
Satedin: Ia să vedem. *(Privind în jur pe scenă)* Să vedem câți metri pătrați sunt aici…
Mama: Dar magazine?
Satedin: Da, două magazine pentru băieți.
Cei doi copii: Fantastic. Uau, două magazine...
Mama: *(Soțului)* Hai, ce facem?
Tatăl: Ție ți-au plăcut întotdeauna magazinele…
Mama: *(Lui Satedin)* Și cam câți metri pătrați o să aibă?
Satedin: Veniți repede, că avem timp să vorbim despre toate…
Cei doi copii: Avem timp, măi, mamă, pentru toate.
Mama: Da… da… vom avea…

Între timp, copiii se ridică și încep să-și strângă lucrurile. Tatăl stă încremenit. Mama, la fel.

Satedin: Veniți. Hai. Nu luați nimic cu voi.
Tatăl: Stați! Cărțile… fotografiile…

Toți ceilalți se ridică și încep să se agite pe scenă ca ieșiți din minți, antrenându-l și pe Tată. Fiecare încearcă să ia câte ceva, dar Satedin nu-i lasă și-i împinge spre spectatori. Coborând de pe scară, Fiul cel mare apasă din greșeală telecomanda tv, iar pe ecran apare o mare orchestră simfonică. Apar și cuvintele:

ALLEGRETTO ALBANIA

Scena a șaisprezecea sau Epilogul

Tatăl, Mama, Fiul cel mare și Fiul cel mic ies încărcați cu cutii și valize printre spectatori.

Pe scenă rămâne Satedin, care începe să măsoare cu pasul lungimea și lățimea casei.

Pe hol, familia lasă jos lucrurile scoase de pe scenă și Tatăl reia contrabasul, Mama, violoncelul, Fiul cel mare, tuba-bass, iar Fiul cel mic, Flautul. Se pare că așteaptă mașina.

Pe tavan, pe cele două laturi ale holului (sau afară, la intrarea în teatru), sunt dispuse câteva stropitori care picură apă în capul personajelor.

Toți au mâinile ocupate: în una țin câte o umbrelă, în cealaltă, instrumentul.

La final, vin și Satedin, cu un fagot, Pajtime, cu o vioară, și Învățătorul, cu un corn.

Ploaia începe să se amestece cu bubuit de tunet și cu fulgere, iar peste toate acestea se aude Marșul lui Radetzki.

Final - Iulie, 2006

Nota traducătorului

În Albania există și astăzi o tradiție medievală (din ce în ce mai restrânsă), la care se referă autorul: vendetta (alb. gjakmarrja). Ea se declanșa în cazul unui conflict între două familii, când exista obligația de a „repara" - prin uciderea unui membru al celeilalte familii – onoarea ofensată. După primul omor, rolurile se inversau, într-un lung lanț de crime care decima familii întregi. Pentru a nu fi uciși, unii dintre ei se închideau în casă, unde ucigașul nu putea pătrunde, și stăteau acolo chiar și ani întregi. Au fost asemenea cazuri și în anii 90, când vechile precepte – interzise de comuniști – au reînviat. Cel care reglementa relațiile economice și sociale în societatea albaneză medievală a fost kanun-ul. Kanun-ul este un cod de legi nescrise (din care citează personajele), în prezent depășit. Kanun-ul reglementa și săvârșirea vendettei, care de multe ori avea aspectul unui ceremonial. În ultimele decenii, statul albanez și biserica au făcut tentative de a împăca familiile aflate în conflict, de multe ori cu rezultate încurajatoare. Chiar numele Pajtime (Conciliatoare) este simbolul acestor încercări oficiale sau venite in partea unor ONG.

În albaneză, j se citește i (Paitime, cu accent pe al doilea i).

ECHIPA ARTISTICĂ A TEATRULUI „MARIN SORESCU“ CRAIOVA

Alexandru Boureanu – director general

Adrian Andone

Monica Ardeleanu

Gabriela Baciu

Claudiu Bleonț

Ștefan Cepoi

Alex Calangiu

Iulia Colan

George Albert Costea

Anca Dinu

Ramona Drăgulescu

Corina Druc

Cerasela Iosifescu

Romanița Ionescu

Iulia Lazăr

Sorin Leoveanu

Geni Macsim

Ioana Manciu

Alina Mangra

Dragoș Măcești anu

Claudiu Mihail

Cătălin Miculeasa

Raluca Păun

Nicolae Poghirc

Marian Politic

Vlad Drăgulescu – director artistic

Angel Rababoc

Cosmin Rădescu

Vlad Udrescu

Costinela Ungureanu

Nicolae Vicol

Cătălin Vieru

Petronela Zurba

ACTORI
Colaboratori

Mirela Cioabă

Tamara Popescu

Eugen Titu

Bobi Pricop - regizor

Radu Afrim – regizor

Lia Dogaru – scenograf

COLECTIVUL DE CONDUCERE ŞI TEHNIC AL TEATRULUI

Manager
Alexandru BOUREANU
Telefon/Fax: 0251.414.150
E-mail: dir.gen@tncms.ro

Director general adjunct
Gabriel MARCIU
dir.art@tncms.ro

Director artistic
Vlad DRĂGULESCU
dir.art@tncms.ro

Director tehnic
Florin IANCU
Telefon: 0251-418352
Telefon: 0251-415363 int. 201

Director economic-marketing
Andreea UVEGHEŞ
Telefon: 0251.415.363 int. 205
E-mail: economic@tncms.ro

Director de scenă
Cristian FLORIGANŢĂ
Telefon: 0770 458 472
Email: cristian.floriganta@gmail.co

Şef Serviciu Dramaturgie
Nicolae BOANGIU
Telefon: 0251.410.361
Telefon: 0251-415363 int. 211

Şef Serviciu Actori
Andreea CRIŞU
Tel. direct: +40.371.124.777
0251-415363 int. 242
E-mail: artistic@tncms.ro

Şef Birou Financiar- Contabil
Constantin TRANĂ

Şef serviciu producţie
Tiberiu Cătălin MARCU
Telefon: 0251.410.361
Telefon: 0251.415.363
E-mail: dir.prod@tncms.ro

Secretar literar
Haricleea NICOLAU
Telefon: 0251.410.361
Telefon: 0251-415363 int. 211
E-mail: harinicolau@yahoo.com

Secretar artistic
Claudia GORUN
claudia_gorun@yahoo.com

Secretar literar:
Deniza PÎRLOGEA
Tel/fax: 00-40-251-416942
E-mail: secretariat@tncms.ro

Şef Birou Juridic-Resurse Umane
Hortensia MITREANU
Telefon: 0251-415363 int. 206
E-mail: juridic@tncms.ro

Şef Serviciu Promovare şi Marketing
Mona BRANDT
Telefon: 0251.413.677
E-mail: agentie@tncms.ro

Relaţii Publice
Irina CÎRNEANU

Sufleur
Bogdana DUMITRIU
Ramona POPA

Web/DTP
Sorin CIUPITU

Traducător
Iolanda MĂNESCU
Telefon: 0251-415363 int. 215

Compartimentul Achiziţii Publice
Cătălin STROIE
Telefon: 0251.415.363 int. 210
E-mail: achizitii@tncms.ro

Compartimentul Audit Intern
Carmen PILEA*Telefon: 0251-415363 int. 202*

Serviciul Administrativ
Vasile PREDUŢ
Telefon: 0251-415363 int. 222

Adresă: Strada Alexandru Ioan Cuza, nr. 11 200585, Craiova, Dolj, România
E-mail: teatrulnationalcraiova@yahoo.com | website: www.tncms.ro

Agenţia de bilete
Telefon: 0251.413.677

Ilie Gheorghe
trei ani de la plecare

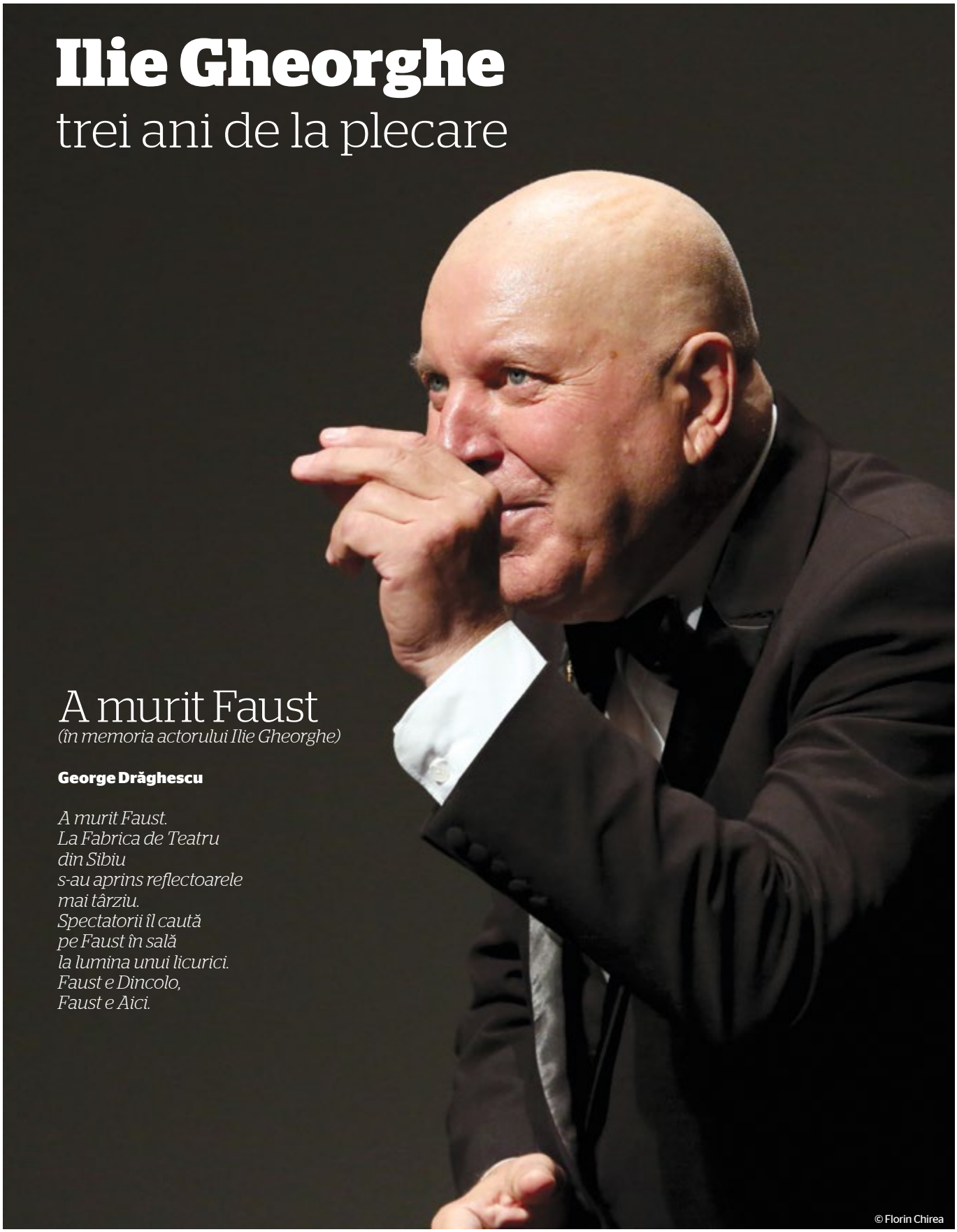

© Florin Chirea

A murit Faust
(în memoria actorului Ilie Gheorghe)

George Drăghescu

A murit Faust.
La Fabrica de Teatru
din Sibiu
s-au aprins reflectoarele
mai târziu.
Spectatorii îl caută
pe Faust în sală
la lumina unui licurici.
Faust e Dincolo,
Faust e Aici.